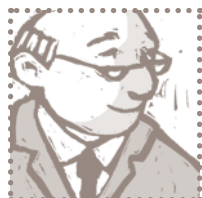
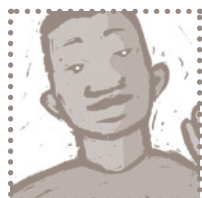

DIVERSITEIT

in het gemeentelijk jeugdbeleid

EEN KADER GECREËERD

**Een vertrekbasis voor
jeugdbeleidsplanners**

INHOUD

Inleiding	4
Een kijk op toegankelijkheid en diversiteit.....	6
De wettelijke context.....	8
1. De decretale bepalingen.....	8
Roodsap 1	9
2. De praktijk	12
Roodsap 2	13
Cijfers kunnen een wereld doen opengaan	16
1. Cijfers? Hoe cijfers, waar cijfers?	16
Roodsap 3	17
2. En kan je daar ook iets mee doen?	18
3. Of er zelfs een besluit uit trekken?	19

INLEIDING

Toegankelijkheid van het jeugdwerk, diversiteit en interculturaliteit; het zijn actuele items waar vele instanties en organisaties hun woordje over meepraten, studiedagen over inrichten en publicaties aan wijden. Dat ook de Vlaamse overheid en de minister van Jeugd dit een prioritair thema vinden, bewijst ondermeer het Vlaamse Jeugdbeleidsplan waar diversiteit een belangrijke plaats inneemt.

Deze publicatie wil aan de discussie ook haar bijdrage leveren. Er wordt niet gepretendeerd om het ultieme antwoord te kunnen geven of voor alles een oplossing achter de hand te hebben. De gekozen ingangspoort is misschien wat anders maar wel een belangrijk uitgangspunt, namelijk het decreet op lokaal en provinciaal jeugdbeleid. Het is een "vertaling" van de aandacht voor diversiteit en toegankelijkheid in dat decreet.

Deze brochure wil jeugdconsulenten, schepenen van jeugd, maar ook jeugdwerkers en vrijwilligers, kortom iedereen die op lokaal vlak met kinderen en jongeren bezig is, warm maken om te werken rond diversiteit. Er worden een aantal handvaten geboden om emancipatorisch te werken met groepen kinderen en jongeren die hier het meeste nood aan hebben. De uiteindelijke beleidskeuzes en actiepunten op het terrein worden immers door de gemeenten zelf ingevuld.

Het lokale niveau en zeker ook het lokale jeugdwerk spelen hier een belangrijke rol. Het is op de eerste plaats dat niveau waar kinderen en jongeren mee in contact komen als ze binnen hun eigen stad of gemeente op zoek gaan naar mogelijkheden om hun ding te kunnen doen in hun vrije tijd.

Een gemeentebestuur dat een jeugdbeleidsplan indient, toont uitdrukkelijk een engagement om voor de komende drie jaar een degelijk jeugdbeleid te voeren. Eén van de vaste aandachtspunten in de bestaande regelgeving is diversiteit. Toch valt op dat steden en gemeenten zich niet altijd raad weten met dit thema en met een aantal vragen worstelen. Hoe kan hier op gemeentelijk niveau rond gewerkt worden? Welke doelgroepen vallen binnen de eigen gemeente uit de boot? Welke methodieken zijn er beschikbaar? Dit soort vragen zijn de achtergrond geweest bij het schrijven van deze brochure.

In de eerste katern worden een aantal belangrijke of interessante zaken die vooral voor de beleidsplanners van belang zijn nog eens op een rij gezet. Zo wordt ondermeer de wettelijke context duidelijk geschetst en wordt geprobeerd je wegwijs te maken in de manier waarop je met cijfers kan spelen en er vooral iets uit kan leren. Er wordt met andere woorden, een kader gecreëerd.

De tweede katern belicht de rol van de jeugddienst in het hele verhaal, hij krijgt een doek voor zich dat hem uitdaagt om creatief in te vullen. De jeugddienst staat er echter niet alleen voor. De 3de katern plaatst andere belangrijke actoren in het netwerk even voor het voetlicht. De 4de katern gaat over uitdagingen en drempels en zoomt in op enkele mogelijke doelgroepen, dit alles doorspekt met inspirerende voorbeelden. Ten slotte is er een katern gewijd aan nuttige informatie, adressen, studiedagen en publicaties.

Rode draad doorheen de verschillende delen zijn een verhaal en enkele tekeningen die het hele thema op een andere wijze proberen te vangen en de lezer hopelijk verder op weg zetten in zijn creatieve denken!

EEN KIJK OP TOEGANKELIJKHEID EN DIVERSITEIT

Elk kind, elke jongere heeft recht op vrije tijd en kansen om die in te vullen. De meeste kinderen en jongeren in Vlaanderen vinden hun gading in het ruime aanbod aan vrijetijdsbesteding. Toch is er nog steeds een grote groep die hun weg naar dit vrijetijdsaanbod niet vindt.¹

Binnen de vrijetijdsbesteding speelt het jeugdwerk in Vlaanderen een belangrijke rol. De essentie van dit jeugdwerk is de betrokkenheid, de zelfbeschikking en de speelsheid van kinderen en jongeren. Er wordt niet gestreefd naar een bepaald eindproduct. Wel kent het jeugdwerk zeker en vast positieve neveneffecten zoals preventie en burgerschapsvorming. Het jeugdwerk leidt tot leefwereldverbreding en tot een positieve zelfontplooiing van kinderen en jongeren. Dit is voor alle kinderen en jongeren noodzakelijk. Toch komt deze emanciperende en integrerende kracht niet altijd ten goede aan de groepen kinderen en jongeren die er zeker ook nood aan hebben. De overtuiging is gegroeid dat het meer dan de moeite loont om hier extra inspanningen te leveren. Op de vraag hoe deze kloof gedicht kan worden, bestaat echter geen eenduidig antwoord.

Het jeugdwerk kan de uitdaging aangaan om zijn aanbod toegankelijk te maken voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Daarnaast is ook ondersteuning van doelgroepspecifiek jeugdwerk een mogelijkheid. Een tweesporenbeleid, met name toeleiding naar het bestaande aanbod naast doelgroepspecifiek jeugdwerk, heeft zijn nut bewezen en de twee sporen moeten dus ondersteund worden.

Een andere wisselwerking voltrekt zich op een eerder administratief niveau maar is even belangrijk. Het jeugdwerk mag geen kinderen en jongeren uitsluiten, de jeugddienst waakt hierover. Maar ook andere diensten, zoals een centrum voor leerlingbegeleiding (CLB), een OCMW, moeten de jeugddienst en het jeugdwerk als partner beschouwen bij het zoeken naar een nuttige vrijetijdsbesteding voor kinderen en jongeren met specifieke noden. Netwerking tussen verschillende diensten is dus een sleutelbegrip.

Naast aanbodgericht werken is het belangrijk dat er ook jeugdwerk bestaat dat vertrekt vanuit het perspectief van de kinderen en jongeren zelf. De vraag stelt zich naar wat

¹ *Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegen in de sociale, vrijetijds- en culturele ruimte. Eindverslag van het Programma Beleidsgericht Onderzoek 'Maatschappelijke participatie van jongeren' (PBO99A/14/85) in opdracht van de Administratie Cultuur, Afdeling Jeugd en Sport van de Vlaamse Gemeenschap. Studie door Wendy Smits, met medewerking van Frank Stevens. Promotor: Mark Elchardus Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR, VUB. Oktober 2004*

maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zelf willen aan vrijetijdsaanbod, welke vormen jeugdwerk het best aansluiten bij hun leefwereld.

De jeugdwerker speelt hier een belangrijke rol in die zin dat hij in zijn verkenningstocht doorheen hun leefwereld op zoek kan gaan naar uitdagingen om hun leefwereld niet enkel te bevestigen, maar ook verder te verruimen.²

Vanuit het perspectief van kinderen en jongeren kan het emancipatorisch werken met hen dynamisch worden ingevuld: het bestaande jeugdwerk kan, rekening houdend met zijn eigen draagkracht, inspelen op de vraag van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren en het eigen aanbod hier op afstemmen. Anderzijds kan er ook een nieuw aanbod ontstaan dat aan die vraag tegemoet komt.

Deze leidraad wil stimulansen geven aan processen die diversiteit in het jeugdwerk nastreven, aan initiatieven die de discussie hierover aangaan en de verantwoordelijkheid durven nemen om te verruimen.

² "De identiteit van het jeugdwerk als pedagogisch aanbod", *Congres jeugdwerk en maatschappelijke kwetsbaarheid (Uit de Marge, 2005)*, door Filip Coussée

DE WETTELIJKE CONTEXT

Heel wat mensen zijn zich bewust van uitdagingen en te nemen drempels op het kruispunt van een jeugd- en diversiteitsbeleid. Ook de Vlaamse overheid neemt hier haar verantwoordelijkheid en neemt verschillende initiatieven. In het decreet lokaal en provinciaal jeugdbeleid zijn van bij de start in 1993 een aantal uitgangspunten vastgelegd.

De focus ligt op twee invalshoeken binnen het gemeentelijk jeugdbeleid. Diversiteit en toegankelijkheid binnen het jeugdbeleidsplan in het algemeen en diversiteit en toegankelijkheid in het kader van de extra subsidies voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

1. DE DECRETALE BEPALINGEN

1.1. EEN AANDACHTSPUNT VOOR ELKE GEMEENTE

Hoofdstuk 1 van het jeugdbeleidsplan, namelijk Jeugdwerkbeleid, beschrijft de wijze waarop een divers en toegankelijk, plaatselijk en intergemeentelijk jeugdwerkeraanbod, financieel, materieel en infrastructureel ondersteund zal worden, inclusief de kadervorming.

Met deze bepaling wordt er een beroep gedaan op elke stad of gemeente om erop toe te zien dat het bestaande jeugdwerkeraanbod voldoende divers is. Enkel op die manier kunnen alle kinderen en jongeren een aanbod op eigen maat en volgens eigen interesses ontdekken en eraan participeren.

1.2. EXTRA MIDDELEN VOOR JEUGDWERKINITIATIEVEN MET MAATSCHAPPELIJK KWETSBAAR KINDEREN EN JONGEREN VOOR EEN AANTAL GEMEENTEN

De Vlaamse overheid wil echter ook extra stimulansen geven om de meest kwetsbare doelgroepen meer ondersteuning te geven. Dit is decretaal vastgelegd en zo hebben een aantal steden en gemeenten recht op extra middelen.

Het budget voor het gemeentelijk jeugdwerkbeleid wordt namelijk verdeeld volgens de volgende criteria:

1 Decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, zoals gewijzigd; en bijhorende uitvoeringsbesluiten

Kenny nipte van het rode drankje dat hij uit de frisdrankautomaat aan de ingang van het zwembad had gepeuterd. Kon hij er iets mee doen in het kader van de wedstrijd? Hij zette zijn klep averechts, sprong op zijn board en skate weg. Handig, dacht hij, zo'n hellend vlak voor rolstoelen.

De skater woonde in een probleemwijk. Dat was toch wat hij had gelezen in het gazetteke van de burgemeester dat hij elke maand in de wijk buste. Als vrijwilliger. In ruil voor een kortingbon bij een van de adverterende handelaars. "De buurt verpaupert", had hij gelezen. En in het woordenboek in de klas had hij geleerd dat het gazetteke daarmee bedoelde dat er in zijn wijk nu meer arme mensen dan vroeger wonen.

"De criminaliteit neemt toe", stond er geschreven. En hij herinnerde zich de juf, de enige bij wie hij op verhaal mocht komen, die dat dure woord had vertaald: diefstal, drugs, je vrouw bont en blauw slaan.

"We moeten iets doen aan de problemen met rondhangjongeren." Dat stond onder een foto van de breed lachende burgemeester.

Maar Kenny vond het best aangenaam wonen in de wijk. Hij zou niet willen ruilen met de drie bekakten uit zijn klas. Die woonden vlakbij en toch in een andere wereld. Je had maar de steenweg naar de hoofdstad over te steken - opgepast! - en je kwam in een wijk waar de voortuinen groter waren dan de huizen en waar elk huis twee garagepoorten had. En dan nog stond er - ga maar kijken! - een auto op de opritlaan. Met een van die auto's werden de bekakten elke morgen aan de schoolpoort gedropt. Zij in de probleemwijk spraken elke ochtend af aan het speelplein om samen de twee kilometer naar de straat met de scholen te brommen. Eerst eentje smoren, dan brommen. Iedereen in de wijk had een brommer.

Kenny fietste.

- 1] 60 procent wordt verdeeld onder de gemeentebesturen van het Vlaamse Gewest op basis van het aantal inwoners jonger dan vijftientig jaar, en voorbehouden aan de uitvoering van de gemeentelijke jeugdbeleidsplannen, voor zover die plannen voldoen aan de criteria die gesteld worden in het decreet;
- 2] 20 procent wordt, op basis van sociaal-geografische indicatoren, verdeeld onder de gemeentebesturen en voorbehouden aan de ondersteuning van jeugdwerkinitiatieven die de toegankelijkheid van het jeugdwerk verhogen voor alle kinderen en jongeren, en waarin gewerkt wordt met kinderen en jongeren die zich in een sociaal-cultureel of sociaal-economisch zwakke positie bevinden, onder de voorwaarden, bepaald door de Vlaamse Regering;
- 3] 20 procent voorbehouden aan de gemeentebesturen om tegemoet te komen aan de jeugdwerkprioriteit;

Volgende indicatoren spelen een rol bij de bepaling van welke steden en gemeenten in aanmerking komen voor extra subsidies voor het toegankelijker maken van hun jeugdwerk-aanbod voor alle kinderen en jongeren:

- 1] het gemiddeld aantal inwoners, jonger dan 25 jaar, met een Turkse, Marokkaanse, Algerijnse of Tunesische nationaliteit;
- 2] het gemiddeld aantal inwoners, jonger dan 25 jaar, uit een land dat niet behoort tot de groep van de rijkste landen, met uitzondering van de landen, genoemd in 1°;
- 3] het aantal kinderen, geboren in kansarme gezinnen, volgens de typologie van Kind en Gezin;
- 4] het aantal jongeren onder maatregel zonder of met kosten bij de comités voor bijzondere jeugdzorg;
- 5] het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, jonger dan 25 jaar en langer dan een jaar werkzoekend;
- 6] het gemiddeld aantal bestaansminimumtrekkers, jonger dan 25 jaar, en kinderen in een gezin van een bestaansminimumtrekker;
- 7] het gemiddeld aantal kinderen en jongeren die onderwijs volgden in de types 1, 3 en 8 van het buitengewoon lager onderwijs, opgeteld bij het aantal leerlingen in de types 1, 2 en 3 van het buitengewoon secundair onderwijs;
- 8] het gemiddeld aantal jongeren in het deeltijds onderwijs;
- 9] het gemiddeld aantal jongeren in het gewoon voltijds secundair beroepsonderwijs.

De manier waarop deze gemeenten geselecteerd worden, staat duidelijk omschreven in het besluit ter uitvoering van het decreet houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, inzake het voeren van een gemeentelijk en intergemeentelijk jeugd- en jeugdwerkbeleid. Deze selectie geldt minstens voor een volledige beleidsplanperiode van 3 jaar zodat de gemeente maatregelen op langere termijn kan uitwerken.

1.3. DE VORMVEREISTEN BINNEN HET JBP

In het decreet en de bijhorende besluiten worden een aantal vormvereisten opgelegd. Het gemeentelijk jeugdbeleidsplan bevat twee hoofdstukken en een financieel overzicht.

Hoofdstuk 1, Jeugdwerkbeleid, beschrijft de wijze waarop een divers en toegankelijk, plaatselijk en intergemeentelijk jeugdwerkeraanbod, financieel, materieel en infrastructureel ondersteund zal worden, inclusief de kadervorming.

Hoofdstuk 2, Jeugdbeleid, beschrijft een met de gemeentelijke jeugdraad overlegde keuze van beleidsmaatregelen met repercussies voor kinderen en jongeren. Daarnaast wordt er beschreven hoe het jeugdwerkbeleid aansluiting vindt bij andere beleidssectoren en overheden.

In de hoofdstukken moeten de volgende elementen worden beschreven:

- 1] het proces en de analyse die hebben geleid tot de doelstellingen, met vermelding van de eventuele significante wijzigingen binnen het maatschappelijk kader die aanleiding hebben gegeven tot het formuleren van de doelstellingen;
- 2] de doelstellingen zelf;
- 3] de acties en de instrumenten ter realisatie van de doelstellingen, met vermelding van de bijbehorende timing en financiële prognose;
- 4] de wijze waarop wordt ingespeeld op de prioriteiten van de Vlaamse Regering;
- 5] de wijze waarop men bij de uitvoering van het jeugdbeleidsplan de principes van een interactief bestuur in de praktijk zal brengen.

Het thema diversiteit is decretaal verankerd in het eerste hoofdstuk "jeugdwerkbeleid". Elke gemeente of stad dient te beschrijven op welke manier het aanbod divers en toegankelijk gemaakt wordt. Deze bepaling maakt integraal deel uit van elk jeugdbeleidsplan, en moet dus ook door elke stad of gemeente ingevuld worden en niet enkel door steden en gemeenten die extra subsidies krijgen in het kader van maatschappelijke kwetsbaarheid.

Anderzijds kan zeker ook in het hoofdstuk 2, jeugdbeleid extra aandacht besteed worden aan toegankelijkheid en diversiteit: via samenwerking en overleg met allerlei welzijnsinstanties, maar ook via werkloosheidsdiensten, onderwijs, huisvesting, ...

Wie ingaat op de prioriteit jeugdinformatie moet in zijn doelstellingen hier zeker ook aandacht aan besteden.

Voor de gemeentebesturen die volgens de indicatoren aanspraak kunnen maken op extra middelen in het kader van het ondersteunen van jeugdwerkinitiatieven die zich richten naar maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, dient binnen het jeugdbeleidsplan nog een extra luik te worden toegevoegd.

Binnen dit luik worden de doelstellingen opgenomen die aantonen op welke manier de extra middelen zullen besteed worden. Ook hier wordt best volgens het vaste stramien van situatieschets, doelstellingen, acties, timing en financiële weerslag gewerkt.

De extra middelen die aan een kleine 40 gemeenten worden voorbehouden, mogen niet vrijblijvend worden besteed, maar in functie van de behoeften van kinderen en jongeren die leven in situaties die sterk bepaald worden door armoede, het behoren tot een etnisch-culturele minderheid, lage scholing of problematische opvoedingssituaties of als misdaad omschreven feiten. Met andere woorden aan 'kinderen en jongeren die zich in een sociaal-cultureel of sociaal-economisch zwakke positie bevinden'. In het jeugd-beleidsplan moet aangetoond worden hoe de extra middelen binnen dit kader worden besteed.

De ondersteuning van het jeugdwerk voor bv. kinderen en jongeren met een handicap, holebi-jongeren of tienermoeders is perfect subsidiabel binnen de gewone subsidies van elke gemeente, niet via de extra middelen.

2. DE PRAKTIJK

2.1. DIVERSITEIT, VOOR WIE?

Volgens het decreet dient het jeugdwerk zo divers en toegankelijk te zijn dat er voor alle kinderen en jongeren een aanbod is. De praktijk leert dat de bestaande jeugdwerkinitiatieven vaak niet alle kinderen en jongeren binnen de gemeente bereiken. Het is vooral voor die specifieke groepen dat er naar een aanbod moet gezocht worden, al dan niet binnen de bestaande jeugdwerkinitiatieven.

Het kan gaan over zeer diverse groepen kinderen en jongeren zoals kinderen en jongeren met een lichamelijke of mentale handicap, kleuters, tieners, kinderen en jongeren uit éénouder- gezinnen, ...

Let op, anders dan voor het thema "diversiteit", dat in elk jeugdbeleidsplan dient opgenomen te worden, moeten de steden en gemeenten die extra subsidies krijgen om hun jeugdwerk toegankelijker te maken voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zich richten op volgende doelgroepen:

- » kinderen en jongeren die behoren tot etnisch- culturele minderheden;
- » kinderen en jongeren die in armoede leven;
- » jongeren die te maken hebben met problematische opvoedingssituaties of als misdaad omschreven feiten;
- » jongeren die een lage scholing genoten hebben.

“Het gebruik van de speeltuigen is niet toegestaan aan wie ouder dan twaalf is.”

Maar op het speelplein werd niet meer geschommeld, gegleden, gewipt. Daarvoor waren de tuigen te oud, te kapot, te gevaarlijk. Het speelplein was een plek om te zwammen, je te vervelen, vervelend te doen. Kenny had er van Moestafa geleerd hoe je een joint rolde en van Adam de Pool hoe je de twee Russische meisjes zo zacht in de borsten kon knijpen dat ze niet gingen gillen, zoals de “verloofdes” van de bekakten, maar eerder een glimlach van ‘doe zo voort, graag meer van dat’ met hun lippen tevoorschijn toverden. Was dit wat de burgemeester bedoelde met “criminaliteit” van “rondhangjongeren”?

Kenny begreep niet waarom aan de overkant van de steenweg een bord waarschuwde voor spelende kinderen. Het was een wijk met doodlopende straten, een wijk zonder doorgaand verkeer.

Kenny begreep niet waarom de burgemeester aan de overkant van de steenweg een gloednieuw speelplein had laten aanleggen met niet kapot te krijgen schommels en een glijbaan in zachte materialen. In die wijk hadden alle kinderen een half speelplein in hun tuin.

Kenny begreep niet waarom de burgemeester, des zomers, aan de overkant van de steenweg een speelstraat liet maken. Er speelden zelden kinderen op straat.

Hoeveel flesjes kon Kenny op zijn skateboard stapelen? Vier rijen van drie op de bodem, dat lukte probleemloos. Daarop een stevig karton. Dan weer drie rijen van twee. “Een viertrapspiramide”, concludeerde Kenny. Hij zou de piramide van roodsap in het hoge gras van het speelplein kunnen zetten. Of op de schommel. Of in de rolstoel van Serge.

Met Serge erbij, ertussen, eronder?

Het gaat hierbij dus enkel om jeugdwerk dat zich naar minstens één van de vermelde doelgroepen richt, of regulier jeugdwerk dat inspanningen doet om kinderen en jongeren uit één van de doelgroepen bij hun werking te betrekken.

2.2. HOE DIT INVULLEN IN HET JBP?

2.2.1. Analyse van de huidige situatie

Binnen elke stad of gemeente zal er zeker een groep kinderen en jongeren zijn die uit de boot valt bij het bestaande jeugdwerk. Het is niet altijd even eenvoudig deze groep te onderscheiden binnen de totale populatie, maar er bestaan hulpmiddelen. In de rubriek “cijfermateriaal” worden een aantal mogelijkheden aangereikt.

Zeker voor specifieke doelgroepen is het nodig te kijken waar ze zich situeren, wie ze zijn, welke problemen ze kennen, welke uitdagingen er schuilgaan achter hun specifieke situatie.

Het is belangrijk een zicht te hebben op deze gegevens, om een zo efficiënt mogelijk beleid op te kunnen zetten met een zo groot mogelijke slaagkans!

Probeer zo goed mogelijk zicht te krijgen op deze groepen, te kijken binnen welk aanbod zij al dan niet hun aansluiting vinden, (geografisch) af te bakenen waar er voldoende aanbod is en waar er nog duidelijke hiaten zitten, ...

Als er bv. binnen de gemeente vooral jonge kinderen uit de doelgroepen niet bereikt worden door het bestaande aanbod, dient men zich op hen te richten en een aanvullend aanbod voor hen uit te werken.

Het heeft geen zin dat gemeenten die vooral scoren op lage scholing bij jongeren, allerlei acties gaan ondernemen om het jeugdwerk goedkoper te maken voor kleine kinderen. In deze gemeenten zal vooral moeten gezocht worden naar een boeiend en uitdagend aanbod voor adolescenten.

2.2.2. De doelstellingen

Grootse verwachtingen omzetten in daadwerkelijke doelstellingen is de uitdaging waar iedere beleidsplanmaker zich voor geplaatst ziet.

Ook voor het thema diversiteit is dit van toepassing. Algemene doelstellingen moeten duidelijk geformuleerd worden, maar moeten tevens realistisch blijven en passen binnen de algemene visie die het gemeentebestuur hanteert op het vlak van jeugdbeleid. Het heeft geen zin om doelstellingen te formuleren waar de lokale beleidsmakers niet achter kunnen staan. Een goede doelstelling kan je dus zeker herkennen aan realiteitszin en haalbaarheid voor het einde van de planningsperiode.

Verder kunnen er aan deze doelstellingen één of meerdere beleidsindicatoren gekoppeld worden. Dit maakt het voor de planners, planlezers en de geïnteresseerde lezer mogelijk om op een vlotte manier conclusies te trekken over het al dan niet bereikt hebben van de doelstelling.

2.2.3. De concrete acties, het tijdschema en de financiële weerslag

Doelstellingen formuleren is één ding, maar dan begint het zoeken naar manieren om deze doelstellingen in de loop van de planningsperiode uit te voeren. Hoe begin je aan zoiets, zeker gezien het niet altijd even evidente onderwerp waar toegankelijkheid vaak rond draait?

- » Belangrijk is te kijken wat er allemaal moet gebeuren om de doelstellingen te realiseren. Welke concrete stappen moeten er gezet worden? Het antwoord hierop vormt meteen ook de lijst van de concrete acties.
- » Bij elke concrete actie moet er nagedacht worden over welke tijd dit in beslag zal nemen en hoeveel middelen ervoor voorzien moeten worden.
- » De acties moeten volgens een logisch patroon opgebouwd zijn en het mogelijk maken om de doelstelling tegen het einde van de planperiode te realiseren.

Dit is misschien allemaal nog relatief gemakkelijk op papier te zetten, maar vergeet niet dat er ook iemand nodig is om de motor in gang te zetten en draaiende te houden om alle acties uitgevoerd te krijgen.

2.3. INTERACTIEF BESTUUR

“Interactief bestuur” is een duur woord dat bij de laatste decreetswijziging in de tekst is geslopen. Maar het gaat wel om een belangrijk principe dat er altijd al heeft ingezeten. Bij het opstellen van de analyse, de doelstellingen en de acties dient er steeds uitgegaan te worden van de principes van interactief bestuur. De uitvoering toetsen aan de wensen en noden van kinderen en jongeren, inspraak geven aan hen en er daadwerkelijk rekening mee houden, zijn hier sleutelbegrippen. Met een dergelijke bestuursstijl streeft de lokale overheid naar een permanente en intensieve dialoog met kinderen, jongeren en het jeugdwerk.

Zeker als het gaat om diversiteit en toegankelijkheid kan deze bestuursstijl een belangrijke meerwaarde betekenen. De doelgroepen die men wil bereiken, zijn misschien niet zo mondig, kunnen hun stem niet altijd via de gewone kanalen laten horen. Het is dus een permanente opdracht om ook hen te betrekken, te luisteren naar wat zij zoeken, naar wat zij vinden over een bepaald aanbod of ontbrekende initiatieven.

Diverse stemmen horen om een divers beleid mogelijk te maken!

CIJFERS KUNNEN EEN WERELD DOEN OPENGAAN

1. CIJFERS? HOE CIJFERS, WAAR CIJFERS?

Cijfers zeggen alles en niets. Maar cijfers kunnen wel degelijk spreken. Het is alleen de kunst om ze te begrijpen en ze op de goede manier te interpreteren.

Cijfermateriaal over de gemeente is belangrijk omdat het iets kan zeggen over de samenstelling van inwonersgroepen, over de situatie waarin ze leven. Cijfergegevens maken het ook mogelijk om de eigen gemeente te gaan vergelijken met omliggende gemeenten of gemeenten die zich in een gelijkaardige situatie bevinden.

Cijfermateriaal is overal te vinden. Afhankelijk van wat je precies zoekt, kan je bij verschillende instanties terecht die je betrouwbaar materiaal kunnen aanleveren.

- » Op www.lokaalstatistieken.be. Deze website is een echte toegangspoort tot allerlei lokaal interessant cijfermateriaal. De website is nog in volle ontwikkeling en groei. Enerzijds zijn er verschillende data en rapporten beschikbaar die op allerlei manieren met elkaar vergeleken kunnen worden. Een tweede luik bevat kaarten die helpen cijfers van elke gemeente te vergelijken met het Vlaamse gemiddelde. Een derde interessant luik zijn de projecten die een vaste set indicatoren aanbieden over een bepaald thema of beleidsdomein. Momenteel wordt er gewerkt aan een project "jeugdbeleid" dat nuttige cijferreeksen i.v.m. het jeugdbeleidsplan bevat, ondermeer de indicatoren m.b.t. maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zullen hierin worden opgenomen.
- » Bij de eigen bevolkingsdienst (over aantal inwoners, geslacht, leeftijd, origine, ...)
- » Bij de verschillende onderwijsinstellingen (aantal kinderen en jongeren binnen de verschillende onderwijstypes, leercontracten, deeltijds onderwijs, ...)
- » Bij het OCMW (leefloon, ...)
- » Bij het NIS, het Nationaal Instituut voor de Statistiek
- » Bij het rijksregister
- » Bij Kind en Gezin
- » Bij de Bijzondere Jeugdbijstand
- » Bij de VDAB

“Waarom laat de burgemeester in onze wijk geen straat verkeersvrij maken?” had Kenny, met enige boosheid in zijn stem, gevraagd aan de juf bij wie hij zijn verhaal mocht doen.

“Waar ik woon spelen er wél kinderen op straat.”

In zijn ‘probleemwijk’ was er wel veel autoverkeer. Dat kwam door het zwembad aan de rand van de wijk. Een hypermodern zwembad. Hightech van de eenentwintigste eeuw. Met een wildwaterbaan, een buis waarin je zestig meter kronkelde vooraleer je in het water plonsde, een peuterbad met nijlpaarden en krokodillen, een jacuzzi voor de bekakten. Het zwembad had zijn wijk weer op de kaart van de gemeente gezet, het had de probleemwijk prestige verleend. Natuurlijk ging Kenny er één keer in de week, minstens één keer in de week, plonzen, meisjes bekijken, ‘baantjes trekken’. Gans de gemeente kwam zwemmen in de wijk van Kenny. Van heinde en verre kwamen ze zwemmen in de wijk van Kenny.

Jammer dat alleen Kenny op een skateboard kwam.

Kenny mocht deze zomer zelfs gratis in het zwembad. Omdat zijn vader de parking in het oog hield. “Toch één voordeel van probleemjongere te zijn.”

Goed: steeds meer mensen uit de hoofdstad kochten een huis in de wijk van Kenny. De huizen waren goedkoop, de bus naar de hoofdstad was vlakbij. Daardoor werd er nu veel Frans gesproken in de wijk.

En okee: de Marokkaan van huisnummer 10 had zijn Brusselse madam op haar gezicht geklopt, nog geen week geleden, op de stoep voor hun huis. Kenny vond het levensecht theater in sprankelend Berbers-Brussels-Frans. Maar hij had van een bekakte op school gehoord dat die zijn vader het gezicht van zijn moeder ook wel eens verfraaide, tussen de vaatwas en het aanrecht in marmer en inox, “de burens hadden daar geen zaken mee”.

En toegegeven: de joints van Moestafa hadden inmiddels naam buiten de wijk gemaakt. Maar de bekakten hadden toch ook spul dat niet mocht? Ze slikten het in de boenke-boenke-BMW's van hun oudere vriendjes waarmee ze op zaterdagavond van hot naar her hotsten, kotsten, botsten.

- » Kliksons: In 2004 klikten duizenden 10- tot 16-jarige tieners er op los. Via de ludieke kliksons cd-rom beantwoordden ze op computer tal van kliksons vragen. De kliksons-site is een site met de mening van 35.542 tieners over vrije tijd, buurt, jeugdwerk, informatie, inspraak en mobiliteit.

Meer info:

www.lokalestatistieken.be

www.kindengezin.be

www.statbel.fgov.be

www.rijksregister.fgov.be

www.wvc.vlaanderen.be/bijzonderejeugdbijstand

www.vdab.be

www.kliksons.be

2. EN KAN JE DAAR OOK IETS MEE DOEN?

Cijfers schrikken soms af. Ze vragen een extra inspanning. In het verleden werd er te weinig gebruik gemaakt van de voorhanden zijnde cijfers om daaruit de juiste conclusies te trekken en de gemaakte keuzes te helpen onderbouwen.

Wat kunnen cijfers vertellen?

- » Welke kinderen en jongeren er deelnemen aan het jeugdwerk: lokaal zijn er zeker ledenlijsten van de verschillende jeugdwerkinitiatieven voor handen. Deze geven een overzicht van de aantallen deelnemende kinderen en jongeren, maar ook bv. van de vertegenwoordiging binnen de verschillende leeftijdscategorieën.
- » Uit welke wijken binnen de gemeente deze kinderen en jongeren komen: deze cijfers geven dus ook aan welke wijken een geringe participatie aan het lokale jeugdwerk kennen. Deze gegevens kunnen eveneens uit de lokale ledenlijsten afgeleid worden. Wanneer men deze gegevens verder gaat vergelijken met de algemene bevolkingsgegevens van de stad of gemeente, kan men bekijken of deze wijken een bepaalde, specifieke samenstelling kennen (veel alloctonen, aandachtswijken, éénoudergezinnen, ...).
- » De samenstelling van de bevolking (graad van welstand, rijke wijken, aandachtswijken, ...): het is belangrijk om uit de demografische gegevens af te leiden of er al dan niet aandachtswijken zijn binnen de eigen gemeente of stad en op welk niveau deze problemen zich situeren (overlast veroorzakende tieners, kleine kinderen die geen speelruimte hebben, wijken met hoge concentratie alloctonen die afzijdig blijven van het bestaande verenigingsleven, ...)
- » De scholingsgraad van jongeren uit de verschillende wijken: via onderwijs, via de

lokale statistieken kan de scholinggraad van de jongeren in kaart gebracht worden. Uit onderzoeken (o.a. Smits, 2002) blijkt dat vooral jongeren uit het BSO minder participeren aan het verenigingsleven. Wanneer deze groep sterk vertegenwoordigd is binnen de eigen stad of gemeente, kan hier extra aandacht aan geschonken worden.

Wanneer men binnen de gemeente de toegankelijkheid van het jeugdwerk wil verhogen, moet men eerst in het cijfermateriaal kijken welke groepen er minder deelnemen (allochtonen kinderen en jongeren, tieners, ...) om van daaruit verder uit te zoeken waarom deze groepen niet participeren. Pas nadien kunnen er doelstellingen geformuleerd worden die een reële verhoging van participatie van moeilijke doelgroepen in de hand werken.

3. OF ER ZELFS EEN BESLUIT UIT TREKKEN?

Elke gemeente heeft zijn eigenheid en dus ook zijn specifieke problemen met de toegankelijkheid van het bestaande jeugdwerkeraanbod. In de ene gemeente zullen vooral de tieners hun ding niet vinden en daardoor minder participeren, in een andere gemeente zijn het vooral de allochtone kinderen en jongeren, nog ergens anders zijn het jongeren uit het beroepsonderwijs. Het komt er dus op aan om in de eigen gemeente de juiste doelgroep(en) te herkennen en te erkennen .

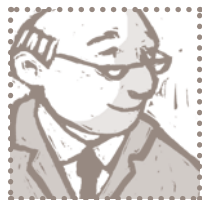
Het is noodzakelijk eerst uit te maken welke doelgroep men wenst te benaderen, en dit kan perfect aan de hand van het cijfermateriaal dat op zoveel plaatsen voor handen is. Toch geldt ook hier een "maar". Cijfers zijn belangrijk, maar hebben geen alleenheerschappij, ook niet wanneer het over jeugdbeleid gaat. Een goed startpunt, een objectief gegeven, een duidelijk beeld, maar toch met voldoende omzichtigheid en relativiseringsvermogen te benaderen, daar staan cijfers voor.

Er zijn immers tal van andere signalen die ook kunnen aangeven waar er problemen zijn of waar er kansen liggen, wat een stad of gemeente kan ondernemen. Een buurt in beweging, jeugdwerkers die staan te springen om extra initiatieven te nemen, een groep jongeren die duidelijk laat merken dat ze behoefte hebben aan een eigen plek, nieuwkomers die niet weten waar ze terecht kunnen, een groep allochtone meisjes die een eigen clubhuis willen opstarten, ... een jeugdconsulent weet de tekenen aan de wand meestal wel tijdig op te pikken.

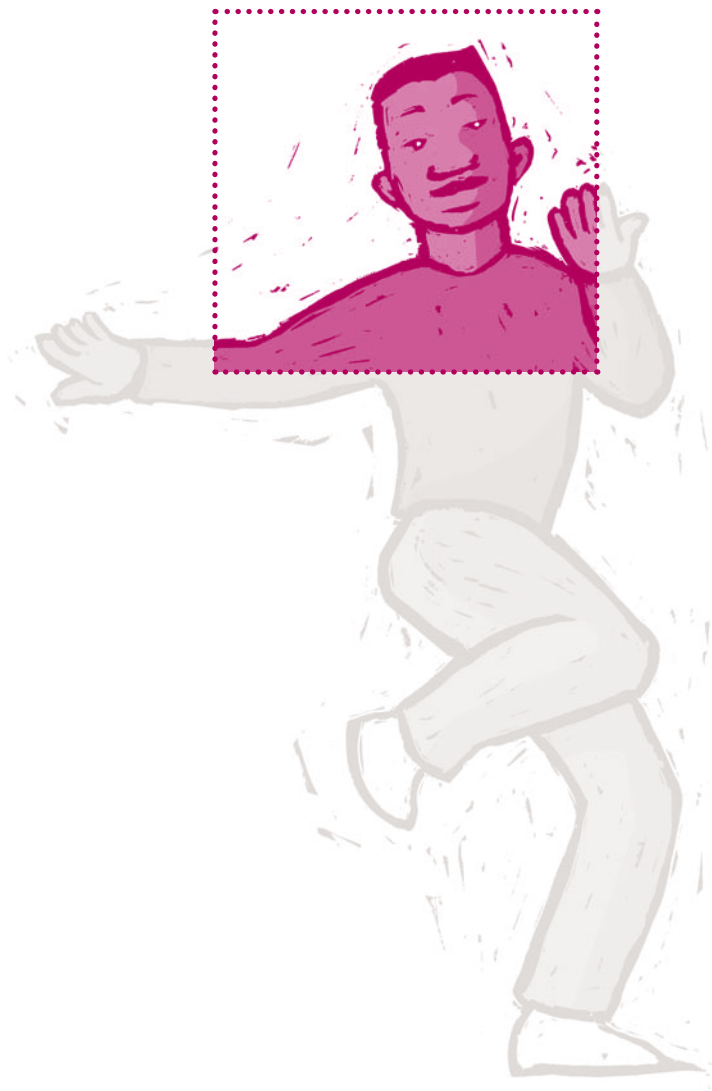
Rekening houden met cijfers, concrete situaties, gekende wensen en noden, de eigen mogelijkheden en de mogelijkheden van kinderen en jongeren, van beleidsmakers en vrijwilligers, allemaal sleutels die leiden naar een goed werkend initiatief!

En als je zelf geen cijferaar bent, aarzel dan niet om een beroep te doen op één van de collega's die er met veel plezier mee kan goochelen.

HET DOEK DAAGT UIT

**Een opdracht voor
de gemeentelijke jeugddienst**

INHOUD

De gemeentelijke jeugddienst.....	4
1. Inleiding	4
Roodsap 4	5
2. Opdracht en rol van de gemeentelijke jeugddienst	6
Roodsap 5	7
3. De lokale context: met twee voeten op de grond	10
4. Diversiteit binnen het jeugdwerkbeleid.....	12
5. Diversiteit binnen het ruimere vrijetijdsbeleid.....	19
6. Diversiteit binnen het brede jeugdbeleid	22
7. Tot slot.....	27

DE GEMEENTELIJKE JEUGDDIENST

1. INLEIDING

Werken aan een divers en toegankelijk jeugdwerk is geen exotische zijspng in de opdracht van een gemeentelijke jeugdconsulent, maar zit ingebakken in zijn of haar kerntaken. Een vaststelling is wel, dat het werken aan diversiteit en toegankelijkheid behoorlijk wat jeugddiensten kopzorgen oplevert. Hoe doe je dat nu op een goede manier?

Of je nu in een stad aan de slag gaat met een potige jeugddienst van tien medewerkers of in een kleine gemeente waar je er alleen voorstaat: er zijn altijd mogelijkheden om stappen vooruit te zetten. Wellicht is niet alles in deze leidraad van toepassing in elke gemeente of stad, maar de kapstok van het divers jeugdbeleid blijft dezelfde.

Wat voor vele andere beleidsthema's geldt, is zeker en vast ook waar voor diversiteit: jeugdwerk is geen eiland, zinvolle samenwerking met andere sectoren en diensten is een noodzaak. Een belangrijke taak is om een samenhangend en efficiënt beleid hier rond uit te tekenen dat duidelijk aangeeft wie, wanneer en hoe een aantal zaken zullen aangepakt worden. Het jeugdbeleidsplan is daarvoor een uitgelezen instrument en als jeugdconsulent leef, slaap en word je wakker met dat document!

Deze katern probeert de jeugdconsulent verder op weg te helpen.

Alvorens te focussen op zaken die de jeugddienst kan doen om het jeugdwerk in de gemeente te ondersteunen, zijn werking toegankelijk en divers te maken, is het nuttig nog eens kort te schetsen wat de kerntaken van die jeugddienst zijn, de huidige stand van zaken in de gemeente op het gebied van jeugd(werk)beleid te bekijken (2) en te zien hoe de jeugddienst zijn plaats kan vinden in het thema diversiteit binnen het gemeentelijk beleid (3).

Verder wordt stilgestaan bij de mogelijkheden voor diversiteit binnen het jeugdwerkbeleid (4), het ruimere vrijetijdsbeleid (5) en het brede jeugdbeleid (6).

Het zwaartepunt van de inspanningen rond diversiteit ligt voor de jeugddienst binnen het jeugdwerkbeleid, de natuurlijke biotoop voor de jeugdconsulent. Tegelijkertijd is de jeugdconsulent de belangenbehartiger bij uitstek binnen de verschillende gemeentediensten om een lans te breken voor een offensief en breed jeugdbeleid. Als jeugdconsulent gebruik je dit netwerk om kansen voor een divers jeugdbeleid te creëren in sectoren die verder van die natuurlijke biotoop afliggen: ruimtelijke ordening, welzijn, ...

Nu hij weer in de wijk woonde, vertelde Kenny's vader wel eens over vroeger. Hoe hij in de wijk was opgegroeid - een jonge wijk toen. Hoe hij de wijk had gemist, al die jaren in de hoofdstad. Hoe hij blij was, vorige winter, dat hij weer naar hier was kunnen komen - werkloos, al te vaak bedrogen in de liefde, even platzak als de dag dat hij er was weggevlucht.

De wijk was veranderd, vond hij. En toch weer niet.

De huizen waren dezelfde, de gordijnen waren weer in de mode.

De oude bewoners, de generatie van zijn ouders, deden alsof ze dezelfde waren gebleven. En natuurlijk waren ze geen racisten, maar ...

"Die minibus voor huisnummer 10."

"En die Moestafa ginder op het speelplein."

En ja, er werd toch wel veel Frans gesproken.

De bakker was dicht.

De beenhouwer was verdwenen.

Van de vijf cafés uit zijn jeugd vond hij één niet meer terug en waren drie 'over te nemen'.

(Waar was het kaatsplein? Wáár de wip van de schutters?)

(En werd er nog gebold 'op wilde banen'?)

De wijk had nu een zwembad.

Het enige café dat de verpaupering had weerstaan, was dat van Miel Kalisj, de kaatser. "Jeugdhuis", stond er boven de deur. De jukebox was verdwenen, maar het dartsbord hing er nog, naast de mazoutstof die altijd uitwaaide.

Jongeren van buiten de wijk, op zoek naar een plek, waren via de brouwer hier terecht gekomen. Eerder toevallig. "Maar nu we hier zijn, kunnen we net zo goed proberen de wijk wat te betrekken."

Dat 'betrekken' was niet vanzelf gegaan. De wijk vreesde voor overlast, opgedreven brommers, kots op de dorpels. Maar het café had al een maand na de opening een barbecue georganiseerd, daar gaf de burgemeester geld voor. En een poppenkast voor de kleinste wijkbewoners. Een aflossingskoers voor tweewielers. Een vuurspektakel de dag na Kerstmis. De koers zouden Kenny en Serge hebben gewonnen, als Serge in de voorlaatste bocht niet met zijn handbike tegen de stobalen was gekwakt. En de vuuracrobaten waren "fee-e-riek", zei de enige wijkbewoner die wel eens een boek in de bib ontleende.

Voor dit jaar werd er al gesproken van een echte kerstmarkt.

"Djeke zou moambe kunnen maken, ja toch?"

2. OPDRACHT EN ROL VAN DE GEMEENTELIJKE JEUGDDIENST

Waarom werken aan diversiteit en toegankelijkheid? Hoe en waar plaats ik dit binnen het globale jeugdbeleid in de gemeente? Wat is de draagkracht van de eigen jeugddienst? Hoe zit het met diversiteit binnen de eigen initiatieven? Welke instrumenten bestaan er om het werken aan diversiteit te ondersteunen? ... ?

De antwoorden op deze en andere vragen zullen bepalen welke acties ondernomen kunnen worden inzake toegankelijkheid en diversiteit.

Het meest duidelijke en eenvoudige antwoord dat gegeven kan worden op de vraag waarom een jeugddienst zich met diversiteit moet bezighouden, is: we werken aan diversiteit omdat jeugddiensten er zijn voor ALLE kinderen en jongeren.

De katern "Taakbeschrijving" van de leidraad "Gemeentelijke Jeugddienst in de kijker"¹ zoomt in op de kerntaken van elke gemeentelijke jeugddienst in Vlaanderen. Onderstaand schema vat deze samen en geeft een belangrijke kapstok waaraan men de inspanningen van de jeugddienst in verband met diversiteit kan ophangen.

Algemeen gaat het om het ondersteunen en adviseren van het gemeentebestuur bij het vormgeven en het uitvoeren van een lokaal jeugd(werk)beleid door:

- » Het ontwikkelen van een jeugdwerkbeleid
- » Het verzorgen en stimuleren van continue inspraak en participatie
- » Het creëren, stimuleren en sturen van netwerken

In het schema worden de mogelijke inspanningen en taken van een jeugddienst rond diversiteit opgenomen.

- » Diversiteit binnen jeugdwerkbeleid
- » Diversiteit binnen het ruime vrijetijdsbeleid
- » Diversiteit in het brede jeugdbeleid

Hoewel er aandacht moet zijn voor een aantal uitdagingen binnen diversiteit en er specifieke doelstellingen afgebakend moeten worden, mag het grote verhaal niet uit het oog worden verloren. Een beleid voor een toegankelijk en divers jeugdwerk moet kaderen in een globaal offensief jeugdbeleid.

Aan de ene kant is er permanente en bewuste aandacht voor een globale benadering van het jeugdbeleid, waarin alle elementen van de combinatie jeugd, beleid, welzijn systematisch aan bod komen, nodig. Aan de andere kant moet dit beleid geoperationaliseerd worden in specifieke en duidelijk afgelijnde doelen en doelgroepen.

Dit betekent eigenlijk dat er geen efficiënt beleid naar maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, kinderen en jongeren met een handicap of andere kansgroepen kan gevoerd worden zonder dat er ook een algemeen en breed jeugdbeleid gestalte krijgt.

¹ De gemeentelijke jeugddienst in de kijker. Afdeling Jeugd en Sport. Brussel, 2005.

Kenny's vader was de eerste keer het café binnengegaan toen er een meneer kwam helpen met het invullen van de belastingbrief. "NIEMAND BETAALT GRAAG TEVEEL BELASTINGEN!" had er gestaan, een beetje schreeuwerig, op het briefje dat van deur tot deur had geronseld. "Ik heb geen nagel om mijn gat te krabben", had vader tegen Djeke gezegd. "En jij nog veel minder." Maar ze gingen, elk met hun brief.

Twee weken later speelde Djeke voor het eerst dj in het café. Eerst een uurtje zouk en rumba uit zijn vaderland, maar al gauw ritmes uit de rest van Afrika. De jongeren vonden het 'cool' en 'gaaf'. Kenny was fier.

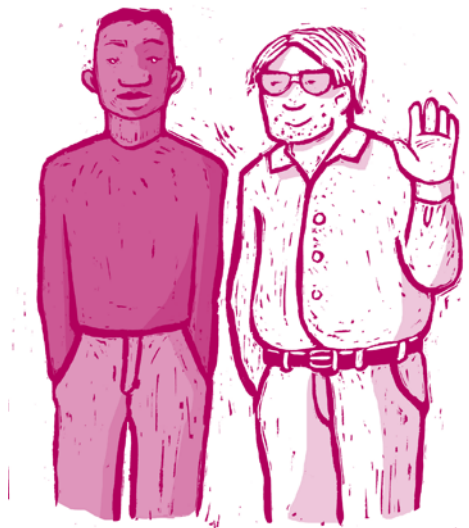
En Djeke had een week lang met heimwee en tristesse geworsteld. Heimwee naar de kleuren van zijn jeugd. Tristesse omdat hij nimmer kon terugkeren naar dat Afrikaanse ritme.

Op vrijdag na school gingen Kenny en Serge er steeds vaker pinten drinken. Serge pinten en Kenny roodsap. Dat sap vond Kenny "speciaal". Hij wist nog altijd niet wat er precies inzat, maar het was van "fair trade". Wat dat precies was, kon hij ook niet zo 1-2-3 uitleggen. Het had iets te maken met een winkel op het kerkplein die ze 'wereldwinkel' noemden en met producten uit het land van Djeke. Je kan maar beter dat sap drinken, had de juf gezegd, de juf bij wie hij verhaal mocht halen. Ja, ook in zijn school was het roodsap een hit. Het sap dook op steeds meer plaatsen in de gemeente op. De gemeente was immers 'verkocht'. Ook dat had Kenny in het gazetteke van de burgemeester gelezen.

Kenny had nooit buiten de wijk gewoond. Eerst woonde hij met papa en mama in het huis naast zijn grootouders. Toen hij zeven was, verhuisde zijn mama naar een kliniek waarvan hij de naam niet kon onthouden, zijn papa naar de hoofdstad en hij naar zijn grootouders. Sindsdien had hij zijn mama maar af en toe gezien. Hij was nooit zeker of zij hém wel had gezien. "Zó raar kijken." Om de twee weken, op zaterdag, haalde zijn papa hem met de lijnbus naar de hoofdstad. 's Morgens heen, 's avonds weer thuis.

Na zijn plechtige communie deed Kenny de trip in zijn eentje. Grootvader zette hem op de bus, papa nam hem er af aan de brasserie Belle-Vue. Er waren maanden dat papa hem samen met Bernard opwachtte, een lieve man die altijd croque monsieur klaarmaakte - "met van die 'zis'kaas in zo'n zilveren plakpapiertje, mmm!" Later was er af en toe een andere man bij papa. Nooit een vrouw, dat viel Kenny wel op.

De laatste keer wachtten papa en Djeke aan de brasserie.

Kapstok voor een divers jeugdbeleid in de gemeente

KERN-TAKEN	JEUGDWERK (en jeugd binnen het jeugdwerk)	
Internationaal verdrag voor de rechten van het kind	Recht op vrijetijdsbesteding	
	Jeugdwerkbeleid	
<i>Voorbeelden</i>	<i>Jeugdbewegingen, Jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, werkingen voor kinderen en jongeren met een handicap, jeugdhuizen, grabbelpas, speelpleinwerking, ...</i>	
Ondersteunen en organiseren	<ul style="list-style-type: none"> » Begeleiden en ondersteunen particulier jeugdwerk » Opzetten gemeentelijke jeugdwerkinitiatieven, aanvullend aan het particuliere aanbod, en inspeland op reële noden op basis van een analyse 	
Inspraak en participatie	<ul style="list-style-type: none"> » Ondersteuning van gemeentelijke jeugdraad » Organiseren en stimuleren permanente inspraak en participatie 	
Informatie en communicatie	<ul style="list-style-type: none"> » Info en communicatie rond het jeugdwerkeraanbod in de gemeente » Info en communicatie aan het jeugdwerk over bestaande ondersteuning voor inspanningen rond diversiteit 	
Creëren, stimuleren, sturen van netwerken (met oog op een breed jeugdbeleid)	<ul style="list-style-type: none"> » Mensen en initiatieven die werken of willen werken rond diversiteit binnen het jeugdwerk bij elkaar brengen en ondersteunen » Het jeugdwerk toeleiden naar mensen en organisaties met specifieke competenties 	

JEUGD IN HET ALGEMEEN

Andere rechten...

Ruimer vrijetijdsbeleid voor jeugd

Sportverenigingen, openbaar zwembad, buurtsport, cultuurprogrammatie, sociaal artistieke projecten, kinderopvang, dancing, bioscoop, jeugdcafé, bibliotheek, speelruimte, skate-infrastructuur, ...

- » Screenen van de ondersteuning van het ruimer vrijetijdsaanbod in de gemeente
- » Bevestigen en aanmoedigen van inspanningen die gebeuren
- » Signaleren van vastgestelde noden en tekorten

- » Bewaken en stimuleren participatiekansen van kinderen en jongeren in de ruime vrijetijdssector
- » Stimuleren 'vrijetijdspartners' en 'hardere sectoren' tot aandacht voor inspraak en participatie van kinderen en jongeren

- » Stimuleren van actoren in de vrijetijdssector om hun info- en communicatieproducten zo aan te passen of aan te vullen dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren bereikt worden

- » Netwerken om de ontplooiing van alle kinderen en jongeren in de vrije tijd gezamenlijk vorm te geven
- » Netwerken om aspecten van vrijetijdsbeleid op elkaar af te stemmen

Breder jeugdbeleid

OCMW, jeugdwelzijnsoverleg, drugpreventie, politie, stadswacht, integratiedienst, welzijnswerk, Lokaal Sociaal Beleid, Ruimtelijke Ordening, tewerkstellingsinitiatieven, brede school, intergenerationale projecten, speelweefsel, mobiliteit, ...

- » Screenen van welzijnsdomeinen en andere hardere sectoren buiten de vrije tijd op hun toegankelijkheid en aandacht voor diversiteit naar kinderen en jongeren
- » Bevestigen en aanmoedigen van inspanningen die gebeuren
- » Signaleren van vastgestelde noden en tekorten

- » Bewaken en stimuleren van participatie en betrokkenheid van belanghebbende jeugdigen rond ruimere welzijnsthema's en thema's uit 'hardere' sectoren als Ruimtelijke Ordening
- » Stimuleren welzijnspartners en hardere sectoren tot organisatie van participatie jeugd

- » Informatie over alle mogelijke thema's die kinderen en jongeren aanbelangen
- » Stimuleren van relevante sectoren en partners in de gemeente om hun info- en communicatieproducten zo aan te passen of aan te vullen dat zoveel mogelijk kinderen en jongeren bereikt worden

- » Opvolgen van verschillende beleidsdomeinen in de gemeente die rechtstreeks of onrechtstreeks een effect hebben op de ontplooiingskansen van kinderen en jongeren
- » Netwerken om aspecten van breder jeugdbeleid op elkaar af te stemmen

3. DE LOKALE CONTEXT: MET TWEE VOETEN OP DE GROND

Bij het streven naar een krachtig offensief jeugdbeleid is het belangrijk dat de nodige aandacht gaat naar diversiteit. De uitdagingen die als jeugddienst voor je liggen zijn legio, neem daarom ook niet teveel hooi op de vork en formuleer geen onrealistische doelstellingen. Elke jeugddienst en jeugdconsulent werkt in een bepaalde context en moet dan ook een correcte inschatting maken van de draagkracht van de dienst, haar mogelijkheden en beperkingen.

Om die draagkracht in te schatten, moet op een aantal vragen een antwoord geformuleerd worden. Deze vragen zijn van belang voor alle thema's, doelstellingen, initiatieven die de jeugddienst wil opnemen. In de brochure "De gemeentelijke jeugddienst in de kijker" wordt daar uitgebreid op ingegaan¹.

Hier wordt geprobeerd de vragen te concretiseren met betrekking tot het thema diversiteit en toegankelijkheid.

3.1. HOE ZIET DE JEUGDDIENST ER UIT?

Maak voor jezelf een overzicht dat weergeeft hoe de jeugddienst in jouw gemeente in elkaar zit. Hoe divers zijn de medewerkers zelf? Wie heeft er ervaring of interesse om hiermee aan de slag te gaan? Is de jeugddienst gelegen in een buurt met een divers publiek of een goed omlijnde doelgroep? Welke kinderen en jongeren komen spontaan eens binnen bij de jeugddienst met vragen en wie zie je bijna nooit?

3.2. WELKE OPDRACHTEN HEEFT DE JEUGDDIENST?

Is diversiteit een uitdrukkelijke opdracht op vraag van gemeentebestuur of particulier jeugdwerk of is het een thema dat je zelf wil aanbrengen? Is er tijd om aan iets nieuws te beginnen of heb je de handen al vol met de bestaande taken? Ben je vooral met ondersteuning van particulier jeugdwerk bezig en zie je daar mogelijkheden? Gaat er veel tijd naar het organiseren en begeleiden van de eigen gemeentelijke jeugdwerkinitiatieven en kan je daar extra inspanningen rond diversiteit waarmaken? Of gaat er veel tijd naar beleidsvoorbereidend werk en inhoudelijk overleg binnen de gemeente en probeer je het thema aan te kaarten via deze weg?

¹ De gemeentelijke jeugddienst in de kijker. Afdeling Jeugd en Sport. Brussel, 2005.

3.3. WAT IS DE PLAATS VAN DE JEUGDDIENST BINNEN HET GEMEENTELIJKE ORGANOGRAM?

Het nieuwe gemeentedecreet leidt in alle gemeenten tot een reorganisatie van de diensten. Eén van die veranderingen is het clusteren van diensten in grotere gehelen of afdelingen. In het merendeel van de gevallen zal de jeugddienst ook ondergebracht worden in een groter geheel. Is de jeugddienst ondergebracht in een cluster 'vrije tijd en cultuur' bijvoorbeeld, dan zal dat een andere manier van netwerken vergen dan een jeugddienst die deel uitmaakt van een cluster 'sociale zaken en welzijn'. Een nauw contact en afstemming met het afdelingshoofd wordt dan ook heel belangrijk. Biedt het huidige organogram mogelijkheden om iets te doen rond diversiteit of moet je voor samenwerking terecht bij een heel andere dienst?

3.4. HOE WORDT ER BINNEN DE GEMEENTE NAAR DE JEUGDDIENST GEKEKEN?

Staat de jeugddienst gekend als sterk pleitbezorger en belangenverdediger van kinderen en jongeren? Herkent iedereen jou als een beleidsvoorbereider wanneer het gaat om jeugdbeleid? Is de jeugdconsulent een trekker in een aantal ruimere dossiers of heeft men eerder het beeld van die 'overenthousiaste' animator op het speelplein? Hoe kijken diensthoofden, schepenen en secretaris naar de jeugddienst? Wat is hun beeld over jouw opdracht?

3.5. WAT IS HET BEELD VAN DE JEUGDDIENST BIJ HET LOKALE JEUGDWERK EN BIJ KINDEREN EN JONGEREN?

Hoe kijkt het jeugdwerk naar de jeugddienst? Ben je de 'papieren tijger' of eerder de geitenwollen sokken ondersteuner? Kijkt men naar de jeugddienst als de inhoudelijke trekker van het jeugdbeleid, of eerder als een bescheiden ondersteuner van de jeugdraad? (H)erkennen jongeren in de jeugddienst een vertrouwde plek waar ze kunnen binnenvallen, of zegt de jeugddienst hen niet veel? Is de jeugddienst voor jongeren een aanbieder van leuke activiteiten of meer een luisterend oor? Misschien is de jeugddienst wel zo goed als onzichtbaar voor kinderen en jongeren en heeft het bestaan ervan in hun ogen geen enkele impact? Bereik je zelf al kinderen en jongeren met verschillende achtergrond?

3.6. WAT ZIT ER IN JOUW PERSOONLIJKE Rugzak AAN BAGAGE, KENNIS EN VAARDIGHEDEN ROND DIVERSITEIT?

Ben je een geboren begeleider van gasten? Kan je vrijwilligers coachen en motiveren? Ben je empathisch ingesteld wanneer het gaat om maatschappelijke kwetsbaarheid? Ben je een gestructureerd iemand die zijn zaakjes nauwkeurig voorbereidt of ben je eerder impulsief en vlieg je er zonder dralen in? Ben je al vaak geconfronteerd geweest met mensen die andere waarden en normen hanteren dan jij en hoe ging je daar mee om?

De antwoorden die je formuleert op deze vragen, zullen in belangrijke mate bepalen welke doelstellingen de gemeente (en jij) zich stelt aangaande een divers en toegankelijk jeugd(werk)beleid.

4. DIVERSITEIT BINNEN HET JEUGDWERKBELEID

Binnen het takenpakket van de gemeentelijke jeugddienst is het uitwerken van een gemeentelijk jeugdwerkbeleid een hoofdplicht. De jeugddienst ondersteunt de lokale jeugdwerkinitiatieven in alle aspecten van hun werking. Voor het thema diversiteit is dit zeker niet anders. Wanneer er van lokale jeugdwerkinitiatieven een vraag rond toegankelijkheid en diversiteit komt, is de jeugdconsulent de persoon die hiervoor de nodige ondersteuning zoekt en aanbiedt, rechtstreeks of via doorverwijzing.

Anderzijds, als blijkt dat er in een gemeente nood is aan een meer divers jeugdwerkeraanbod, maar er geen enkel bestaand initiatief hiervoor warm loopt, kan de jeugdconsulent zijn schouders onder nieuwe gemeentelijke jeugdwerkinitiatieven zetten om zo een grotere groep kinderen en jongeren te bereiken, die anders misschien uit de boot vallen.

Ook op de vergaderingen van de lokale jeugdraad, op lokaal administratief overleg, kan de jeugdconsulent het thema diversiteit op tafel leggen en op die manier bruggen slaan met andere lokale administraties en gemeentelijke diensten. Ook hebben voor diversiteit binnen het bestaande jeugdwerkeraanbod, problemen hier rond ondervangen en pro-actief rond diversiteit gaan werken, maken het mogelijk om diversiteit op termijn ook in een vrijetijdsbeleid of ruimer jeugdbeleid aan te kaarten.

De jeugddienst, als administratie verantwoordelijk voor het uitvoeren van het jeugd(werk)beleid dat door de gemeenteraad wordt gevoerd, kan hiervoor beroep doen op een klein arsenaal aan instrumenten. En wanneer de politiek verantwoordelijken overtuigd kunnen worden, bevindt de jeugddienst zich bovendien in een positie waarin ze

nieuwe instrumenten kan creëren en bestaande wijzigen of vervangen.

Een aantal steden en (grotere) gemeenten benaderen de uitdagingen rond diversiteit vanuit een specifiek ondersteuningsbeleid voor bijvoorbeeld jeugdwerk met maatschappelijk kwetsbare jeugd of jeugdwerkingen voor kinderen en jongeren met een handicap. De uitdagingen die dergelijke jeugdwerkingen stellen naar rekrutering, begeleiding en opvolging, vereisen een heleboel tijd, specifieke vaardigheden en een actieve samenwerking met diensten en organisaties die zich ook, maar vanuit een ander beleidsdomein (tewerkstelling, welzijn, huisvesting, ...), richten op deze jongeren. Een gevolg daarvan is een verregaande inzet van beroepskrachten. Het investeren in netwerken met andere diensten en organisaties en de samenwerking die daaruit voort vloeit, zorgt voor formeel en informeel overleg tijdens kantooruren, waardoor een apart communicatiecircuit ontstaat.

Bij de jeugdconsulent ligt de uitdaging om het circuit van vrijwilligers en dat van beroepskrachten aansluiting te doen vinden op het algemene jeugdbeleid.

Met deze opmerking in gedachten, sommen we kort een aantal instrumenten op die een gemeente kan inzetten bij de ondersteuning van een divers jeugd(werk)beleid.

4.1. GEEF HET GOEDE VOORBEELD: DIVERSITEIT BINNEN DE EIGEN INITIATIEVEN VAN DE GEMEENTE

Een gemeente richt zelf een heleboel jeugdwerkinitiatieven in voor kinderen en jongeren. De gemeente kan zelf het goede voorbeeld geven door deze initiatieven ook toegankelijk te maken voor alle kinderen en jongeren.

Denk als jeugddienst in de eerste plaats aan de eigen SWAP- of tienerwerking, grabbel-pas, speelpleinwerking en bij uitbreiding misschien ook nog aan de jeugdhuiswerking. Mogelijk kan je in de eigen werkingen een positieve dynamiek op gang brengen rond diversiteit en toegankelijkheid. Bovenlokale ondersteuners voor deze werkvormen zoals VVJ (Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en –consulenten vzw) en VDS (Vlaamse Dienst Speelpleinwerk) bieden ondersteuning aan in de vorm van vorming, publicaties en het verzamelen van praktijkvoorbeelden. Daarnaast bieden ook heel wat doelgroep- of werkvormspecifieke ondersteuners hun diensten aan. Je vindt hen terug in deze leidraad.

Vele jeugddiensten gaan naar de jongeren toe. In een stad worden elke zomer vijf aandachtswijken bezocht per bakfiets. Drie teams animatoren, vaak allochtone jongeren, spelen er met de kinderen uit de buurt.

Een gemeente huurde voor de zomerwerking een verplaatsbare 'panna-kooi' waarin jonge voetballers hun talenten konden tonen.

In een Oost-Vlaamse gemeente wandelt een jeugdwerker van de jeugddienst behoorlijk wat kilometers. Tot een uur voor een activiteit loopt die rond in buurt en spreekt gasten aan. Om de drempel voor deelname zo laag mogelijk te houden, begeleidt hij hen desnoods naar de activiteit.

Meerdere speelpleinwerkingen doen allerlei extra inspanningen om kansengroepen te bereiken: in samenwerking met verschillende jeugddiensten organiseerde de Vrijtijds-winkel een infomoment met praktische tips voor spelen met kinderen met autisme. Dit in het kader van de vakantiewerking 'Babeloe'.

Bij een speelpleinwerking in een stad worden extra monitoren voorzien voor de groep kinderen met een handicap. Eén derde tot de helft van de kinderen op het speelplein wordt doorverwezen via een aantal sociale actoren (OCMW, Comité Bijzondere Jeugdzorg,...). CAW en JZ Middenkust zorgen voor professionele ondersteuning voor kinderen die het wat moeilijker hebben om in een groep te "functioneren".

In een gemeente bereikt de jeugddienst vele Roma-kinderen die op het grondgebied van de stad wonen.

Meer **info:**

www.vvj.be

www.speelplein.net

www.caw.be

4.2. FINANCIËLE STEUN

Een wel heel belangrijk instrument dat ter beschikking staat is ... geld.

Naast de eigen stadskas kan een gemeente (of vereniging) ook vaak beroep doen op thematische projectmiddelen bij diverse ministeries en instellingen, zo ook voor het thema diversiteit.

Het allerbelangrijkste financiële kader binnen de gemeente, is de gemeentelijke begroting. Het zijn de financiële middelen voor toelagen, personeel, materiaal, infrastructuur e.a. die het mogelijk maken om een beleid te voeren. Met middelen uit de begroting kan men eigen acties rond diversiteit financieren en ook toelagen geven aan anderen om hen te ondersteunen. Concreet kunnen volgende toelagen in aanmerking komen: toelagen voor kadervorming, voor inspanningen naar bepaalde doelgroepen/wijken/thema's, subsidies voor infrastructuur, internationale uitwisselingen, materiaal, sociaal-artistieke projecten, begeleiding.

Andere bronnen voor gemeenten om geld te vinden voor acties en maatregelen rond diversiteit komen uit andere beleidsdomeinen, bv. Vlaamse agentschappen bevoegd voor Welzijn, Maatschappelijke Integratie, Sociale Zaken ... Velen hebben programma's waarop jeugd(werk)beleid middelen kan vinden. Het Europees programma 'Jeugd', beheerd door Jint vzw biedt veel mogelijkheden, niet enkel voor internationale projecten. Een aantal financiële groepen en fondsen engageren zich maatschappelijk: Koning Bouwdeijinstichting, Cera, P&V Stichting, Nike Fonds,

Het spreekt voor zich dat deze lijst nooit definitief kan zijn, omdat heel wat projectmiddelen kortlopend zijn, omdat er altijd weer nieuwe fondsen opduiken, andere bronnen opdrogen. Zaak is om zelf alert te blijven voor mogelijke financieringen.

Spring zorgvuldig om met de beschikbare middelen. In het verleden werd financiële ondersteuning door de jeugddienst zowat gelijkgeschakeld met het geven van subsidies via een reglement. De ervaring leert dat dergelijke reglementen (projectsubsidies, puntensystemen ...) niet altijd doeltreffend zijn.

De laatste jaren zien we meer en meer het gebruik van andere instrumenten: convenanten die worden afgesloten met organisaties om bepaalde beleidsdoelstellingen te helpen realiseren, de inzet van middelen voor een mobiele jeugdwerker, het uitschrijven van projectoproepen met een beoordeling door adviescommissies. VVJ helpt de jeugddienst met informatie, vorming en begeleiding over het bepalen en inzetten van het juiste instrument voor de doelstelling die de gemeente zich gesteld heeft.

De impact van een beleidsmaatregel is belangrijk, niet het overeind blijven van bestaande instrumenten, structuren, reglementen. Durf bestaande dingen in vraag te stellen en eventueel te begraven en nieuwe dingen te zoeken en uit te proberen!

Meer **Info**:

www.vlaanderen.be
www.jint.be
www.kbs-frb.be
www.jongerenforumstichtingpv.be
www.cera.be/cera/nl/projects

Vele gemeenten werken kortingsystemen uit waarbij veel aandacht gaat naar positief aanspreken van kinderen en jongeren. Niet stigmatiseren is de boodschap: speelcheques eerder dan 'kansen'-pas, weet je wel.

Een jeugddienst pikte een vraag op van een pril initiatief vanuit enkele opvoeders in een instelling van Bijzondere Jeugdzorg. Hun bescheiden vraag werd binnen de doelstellingen van het jeugdbeleidsplan afgewogen en in samenspraak met andere instellingen uitgewerkt. Vandaag is deze vrijetijdswerking een vaste waarde in de gemeente.

Via vzw Jong zette een stad een vorming 'jeugdwerker' op voor allochtone jongeren.

In meerdere gemeenten financiert de jeugddienst vormingen als 'Prikfels' en 'Kick-off' van Uit De Marge. Doelgroep zijn leden van de jeugdraad en vrijwilligers in jeugdwerkorganisaties.

4.3. KENNIS

Gemeentelijke diensten (zoals de jeugddienst) hebben vaak heel wat knowhow in huis of hebben toegang tot externe knowhow. Via een degelijk personeelsbeleid kan de gemeente ook bepaalde expertise of vaardigheden in huis halen. Wees niet bang om de kennis te gaan halen waar die zit!

In samenwerking met Uit De Marge vzw, biedt VVJ intervisiemomenten aan voor toegankelijkheidsmedewerkers op jeugddiensten.

Jeugddienstmedewerkers krijgen niet enkel begeleiding binnen de jeugddienst maar krijgen de kans vorming te volgen met 'soortgenoten', door CMGJ Limburg, Oost-Vlaanderen. Publicaties: werkmap CMGJ werd in Oost-Vlaanderen verspreid naar alle jeugddiensten.

Meer **INFO:** www.uitdemarge.be
www.cmgj.be

4.4. INFORMATIE

De gemeente zit op een unieke positie om relevante informatie te verzamelen (OCMW, welzijn, politie...). Verder kan de jeugddienst heel wat methodieken en praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten verzamelen. Via allerhande lidmaatschappen en samenwerkingsverbanden, kan de gemeente zich toegang verschaffen tot vormingen en andere dienstverlening van competente partners (VVJ, Uit De Marge, Achilles, ...). De gemeente is ook goed geplaatst om informatie te verzamelen over mogelijke financiële bronnen.

Het jeugdwerk kent een aantal spelmethodieken die ingaan op aspecten van diversiteit. Zo kan je onder begeleiding van iemand van het Centrum voor Informatieve Spelen (CIS) het spel 'uitgespeeld' spelen op de jeugdraad: een spel over kansarmoede, uitsluiting en uitsluitingsmechanismen.

Je kan jeugdverenigingen stimuleren om een uitwisseling met doelgroepspecifieke organisaties te organiseren. Het CMGJ in Limburg schreef een beknopte leidraad hoe je dit kan aanpakken.

4.5. VAARDIGHEDEN

Een aantal taken bij het realiseren van een divers jeugdbeleid vergen heel specifieke en verschillende vaardigheden:

- » De jeugdconsulent die krachtige beleidsmaatregelen moet formuleren in het jeugd-beleidsplan, moet inzichten kunnen vergaren en op papier zetten. Hij of zij moet een schepencollege kunnen overtuigen door een sterk dossier voor te leggen en kan de jeugdraad voor het project motiveren.
- » De jeugdconsulent moet een goede selectie kunnen maken uit de instrumenten die worden geïmplementeerd om dit beleid vorm te geven. Eventueel moet hij of zij die instrumenten zelf maken: reglementen, projectoproepen, een overleg opstarten en begeleiden, ...
- » De jeugdwerker, die misschien dezelfde persoon is als de jeugdconsulent, moet contacten kunnen leggen en kunnen werken met kinderen en jongeren die we door-gaans als lastig of speciaal ervaren. Hij of zij moet de vaardigheid hebben om jonge monitoren of jeugdbegeleiders te ondersteunen in hun vragen rond het bereiken én het omgaan met deze jongeren.
- » Vanuit de jeugddienst moet je ook de overtuigingskracht en de houding hebben om anderen te overtuigen van het belang van het bereiken van maatschappelijk kwets-bare kinderen en jongeren, of bv. van het belang van het rondhangen van jongeren op de parking aan de supermarkt.

Onmogelijk? Toch niet. Het gebeurt elke dag. De overtuiging leeft dat vele jeugddienst-medewerkers in meerdere of mindere mate deze vaardigheden in zich dragen. Ze kun-nen aangescherpt worden door op zoek te gaan naar mensen uit de directe omgeving die de eigen vaardigheden aanvullen. Dat hoeft niet altijd een nieuwe collega te zijn of een ingehuurde expert. In de praktijk ziet men vaak een succesvolle samenwerking met een collega van de sportdienst bijvoorbeeld, of met een geëngageerd lid van de jeugdraad, of met de CLB-medewerker in de gemeente ...

Het gebeurt dus elke dag, maar toegegeven: een beetje geluk speelt mee!

Als gemeente of jeugddienst kan je zoeken naar specifieke vaardigheden bij aanwervingen in de gemeente. Spring creatief om met aanwervingsvoorwaarden. In Oost-Vlaanderen sloot een gemeente een convenant af met het provinciaal integratiecentrum waardoor op korte termijn een allochtoon jeugdwerker kon worden gedetacheerd aan de jeugddienst, met de afspraak dat deze medewerker binnen de drie jaar zal voldoen aan de diplomaveisten voor vaste aanwerving bij de gemeente.

Meer **INfO**: www.odice.be

4.6. NETWERK EN POSITIE

Praten over de kernopdrachten van elke jeugddienst, leidt tot praten over het creëren, stimuleren en sturen van netwerken. Deze netwerken zijn belangrijk. Het is onmogelijk specialist te zijn in alle materies die kinderen en jongeren aanbelangen. Het is onmogelijk in alle processen de trekker en beslisser te zijn; daarom is het nodig om samen te werken en doelstellingen onder de aandacht te brengen van diegenen die er iets aan kunnen doen.

De jeugddienst kan zichzelf inwerken in bestaande netwerken in de gemeente of er zelf opstarten. In grotere gemeenten bestaat er wel vaker een specifiek jeugdwelzijnsoverleg, waar vele partners samen zitten. In kleinere gemeenten zou men dit ad hoc kunnen doen, in het kader van de opmaak van een jeugdbeleidsplan bijvoorbeeld. De informele contacten die zo opgebouwd worden, zijn minstens even efficiënt. Het snelle telefoontje naar de maatschappelijk werker van het OCMW, die vluchtige babbel met de schooldirecteur tijdens de openingsreceptie van het wijkcentrum, ...

Heel wat jeugdconsulenten dragen actief bij in bovenlokale en intergemeentelijke initiatieven: jeugdconsulenten die lid zijn van stuurgroepen binnen bijzondere jeugdzorg, ...

Het lokale jeugd welzijnsoverleg is een initiatief dat jongeren wilde sensibiliseren rond de gevaren van drugs. De jeugddienst gaf mee vorm aan een ruime samenwerking waarbij het collectief 'Piazza Del Arte' in drie scholen in de gemeente een week werkte met kunsten en nieuwe media, rond invulling van vrije tijd. Mede door de inbreng van de jeugddienst werd het een positief verhaal en geen betuttelend project.

Een jeugddienst ging een tijdelijke samenwerking aan met het Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwenwerkingen en de KSJ, waarbij ze een traject aflegde dat moet leiden tot meer vrijetijdskansen voor allochtone meisjes en vrouwen in de stad.

Meer **INfO**: www.samv.be
www.ksj.be

5. DIVERSITEIT BINNEN HET RUIMERE VRIJETIJDSEBELEID

Heel wat gemeenten leveren grote inspanningen om een brede groep kinderen en jongeren te bereiken binnen de vrije tijd. Dit doen ze op heel diverse manieren en niet zelden worden de grenzen van het jeugdwerk zoals we die kennen, verkend en verlegd.

Andere sectoren binnen het domein van de ruimere vrije tijd nemen zelf ook initiatief i.v.m. diversiteit. Met de regelmaat van de klok worden nieuwe initiatieven aangekondigd en uitgewerkt vanuit bijvoorbeeld de cultuur- en sportsector.

Zo stelde Minister Anciaux in 2006 een 'Actieplan Interculturaliseren' (www.interculturaliseren.be) voor, waarbinnen voor de beleidsdomeinen Cultuur, Jeugd en Sport doelstellingen worden geformuleerd aangaande het omgaan met etnisch-culturele diversiteit.

We zijn ervan overtuigd dat de gemeentelijke jeugddienst een belangrijke meerwaarde kan bieden in het aanmoedigen en versterken van de diversiteit bij diensten als cultuur, sport en kinderopvang. De kennis over de leefwereld en verwachtingen van kinderen en jongeren, de vaardigheden bij het opzetten van inspraakprocessen voor jeugd, het aangeven van gespecialiseerde informatie en ondersteuners, ...

Naast het ondersteunen van een divers vrijetijdsbeleid in de gemeente, bieden een aantal beleidsinstrumenten binnen het cultuur- en sportbeleid vaak ook mogelijkheden voor projecten en initiatieven die je vanuit de jeugddienst wil ondersteunen.

5.1. SAMENWERKING MET ANDERE ACTOREN IN DE VRIJE TIJD

Naast eigen jeugdwerkinitiatieven waarbinnen je kan streven naar diversiteit, kan de jeugddienst ook initiatieven nemen naar de toegankelijkheid van sportactiviteiten en sportinfrastructuur, naar de programmering van de cultuurdienst en de toegankelijkheid van de culturele infrastructuur. En hoe zit het met de openbare bibliotheek? Misschien kan je vanuit de gemeente ook inspraak en participatie opzetten naar de toegankelijkheid van een dancing in de gemeente? Misschien dat de gemeente ook voorwaarden kan stellen aan de uitbater van de cafetaria van de sporthal?

5.2. FINANCIËLE MOGELIJKHEDEN VOOR DIVERSITEIT BINNEN HET RUIMERE VRIJETIJD SBELEID

5.2.1. Het nieuwe decreet op het lokale sportbeleid van de Vlaamse Regering

Dit decreet, dat vanaf 2008 middelen voorziet, geeft heel wat aanzetten naar diversiteit in het sportbeleid van de gemeente. Een percentage van de middelen móét besteed worden aan maatregelen die de diversiteit binnen de sport bevorderen. Schakel dus de sportdienst mee in om samen ideeën uit te werken.

In een gemeente werden jonge voetballers waar jongeren naar opkijken, in dienst genomen door de stad om ook naast voetbal actief met de jongeren bezig te zijn. Vlaanderen kent ook vele buurtsportinitiatieven waarmee vaak kansengroepen worden bereikt.

Meer **INfO**: www.isbvzw.be
www.buurtsport.be

5.2.2. Middelen voor sociale en culturele participatie van OCMW-cliënteel

Sedert enkele jaren krijgen OCMW's een federaal budget ter beschikking om de sociale en culturele participatie van cliënten (en hun gezinnen) te ondersteunen. Daarmee kan ondermeer participatie van kinderen en jongeren aan jeugdwerk, sport of een ander vrijetijdsaanbod worden gestimuleerd. Jeugddiensten kunnen hier zeker een sensibiliserende rol spelen en partner zijn. De vzw Kunst en Democratie ontwikkelde een omvangrijke praktijkgids voor OCMW's om invulling te geven aan deze maatregel¹.

Meer **INfO**: www.cdkd.be

In een stad zat het OCMW rond de tafel met de sport- en jeugdverenigingen om samen te zoeken naar drempelverlagende maatregelen. De samenwerking van het OCMW met 16 sportclubs en -verenigingen, 6 jeugdverenigingen en vzw Uit de Marge heeft geleid tot duidelijk afspraken en acties.

In een andere stad kwamen verschillende jeugd- en buurtwerkingen op het idee de 'Sportschuur' in te richten. Zij hadden opgemerkt dat vele jongeren maar wat 'rondhan-

¹ Culturele, sportieve en sociale participatie. Het OCMW aan zet! Een praktijkgids. Ann Clé, Brussel, september 2005. Een publicatie van de POD Maatschappelijke Integratie. Een realisatie van Kunst en Democratie/Culture et Démocratie.

gen' op straten en pleintjes en de weg niet vinden naar het reguliere sportaanbod. Er was nood aan een laagdrempelige plek om te sporten en een leegstaand fabrieksgebouw leek daarvoor de gedroomde locatie. Het OCMW en heel wat partners in de stad zorgen ervoor dat de 'Sportschuur' enkele dagen per week open gaat voor alle kinderen en jongeren die zin hebben om te voetballen. De drempel wordt bewust heel laag gehouden. Inschrijving, lidgeld, sportkledij... zijn niet nodig.

5.3. INSpraak EN PARTICIPATIE ONDERSTEUNEN

Hoewel heel wat gemeentelijke diensten in sectoren als Cultuur en Sport werk willen maken van een diversiteitsbeleid, blijkt het voor hen vaak moeilijk om dit te vertalen naar de noden en behoeften van kinderen en jongeren. Sommigen zien de doelgroep jeugd al wel eens over het hoofd of denken zelf wel te weten wat goed is voor de jeugd.

De jeugddienst kan de collega's helpen om een relevant diversiteitsbeleid te voeren binnen hun werkveld, door concrete methoden aan te reiken voor inspraak en participatie. Eventueel kan de jeugddienst helpen bij de uitwerking, maar het minimum is om de collega's te wijzen op de specifieke behoeften van kinderen en jongeren.

5.4. INfORMATIE EN COMMUNICATIE

Kinderen en jongeren grijpen niet spontaan naar het gemeentelijk informatiekraantje om zich warm te laten maken voor vanalles en nog wat. Het bereiken en aanspreken van kinderen, tieners, jongeren en jongvolwassenen gebeurt bij voorkeur via een kanaal eigen aan hun leefwereld en is een kunst op zich.

De jeugdconsulent kan zijn of haar collega's wijzen op bestaande hulpmiddelen en kan hen eventueel inspireren door leuke praktijkvoorbeelden uit andere gemeenten te tonen.

Zo ligt er een schat aan informatie opgeslagen in het boek 'Ambrassadeurs' over communiceren met jongeren (www.ambrassadeurs.be). Voor voorbeelden van krantjes, gidsen, info-acties en wat nog kan je contact opnemen met VVJ die in haar infotheek praktijkvoorbeelden verzamelt.

De jeugddienst effende het pad voor een groepje enthousiaste allochtone breakdancers, zodat ze konden deelnemen aan 'De Kunstbende'. Ze hadden nog nooit van het ding gehoord en zonder de aanmoedigingen (en de lift) van de jeugdconsulent zouden ze er nooit geraakt zijn.

5.5. NETWERKEN, INSPIREREN

Het is al eerder aangehaald: het is onmogelijk specialist te zijn in alle materies die kinderen en jongeren aanbelangen en in alle processen de trekker en beslisser te zijn. Daarom is het nodig om samen te werken en doelstellingen onder de aandacht te brengen van diegenen die er iets aan kunnen doen.

Een overleg met actoren in de ruimere vrije tijd, maakt het ook mogelijk om doelstellingen, acties en beleid op elkaar af te stemmen, dit om overlapping en zelfs tegenstrijdigheden in het beleid te vermijden.

Het levert vaak op om jongeren te bereiken via een activiteit die hen boeit, en niet via een geijkte jeugdwerkvorm. Zo zien we in Vlaanderen heel wat geslaagde werkingen rond Capoeira, Karate, Breakdance, Graffiti, waarbij kinderen en jongeren langs die weg ook toegang vinden tot andere diensten die voor hen belangrijk kunnen zijn.

Een internationale groepsuitwisseling binnen het Europese programma 'Jeugd' is niet zelden een enorme sprong in de groepsvorming en het engagement van jongeren die zich anders niet snel aangesproken voelen.

Meer **INFO:** www.jint.be

In een stad betekende de bouw van een snoezelruimte in de Speel-O-Theek "De Piepbal", een verhoogd bereik van kinderen en jongeren met een handicap.

6. DIVERSITEIT BINNEN HET BREDE JEUGDBELEID

Omggaan met de diversiteit in onze samenleving is een complexe uitdaging die raakt aan vele aspecten van de organisatie van die samenleving. Het is dan ook een utopie te denken dat we deze uitdagingen kunnen waarmaken binnen het domein van het jeugdwerk en de vrije tijd alleen.

Kinderen, jongeren en jongvolwassenen moeten worden aangesproken en aangemoedigd om volwaardig deel te nemen aan de gemeenschap in heel verschillende domeinen én het beleid moet actief proberen en blijven proberen hen te betrekken. Hiertoe moeten kansen worden gecreëerd binnen het onderwijs, tewerkstelling, binnen de wijk, binnen de openbare ruimte. Een jeugdcentrum dat perfect toegankelijk is voor rolstoelgebruikers, maar onbereikbaar is per openbaar vervoer? Een wijk zonder ruimte om te spelen, maar mét een schooltje en speelplaats? Een gezin dat wekelijks welzijnswerkers van al-

lerlei pluimage over de vloer krijgt, maar die het van elkaar niet weten? De heraanleg van de grote markt, zónder inspraak van kinderen en jongeren?

Lang niet elke jeugddienst heeft de ruimte, de mensen of de middelen om zwaar te investeren in samenwerking met ‘hardere’ sectoren zoals Ruimtelijke Ordening of Tewerkstelling. Toch hebben maatregelen vanuit deze sectoren rechtstreeks een immense invloed op kinderen en jongeren en op hun kansen tot participatie. De antwoorden op de vragen die voorliggen in “De lokale context: met twee voeten op de grond” zullen in grote mate bepalen of en hoe intensief de jeugddienst kan ‘inbreken’ in het bredere jeugdbeleid.

6.1. JEUGD EN WELZIJN

Binnen het brede jeugdbeleid en gelinkt aan de uitdagingen van diversiteit, neemt het welzijnsbeleid in de gemeente toch een bijzondere plaats in. Voldoende om er even bij stil te staan.

Twee beleidsontwikkelingen zetten het lokaal sociaal beleid en jeugd welzijn prominenter op de lokale beleidsagenda. Deze bieden aanknopingspunten voor het vormgeven van een sociaal jeugdbeleid en een jeugdiger welzijnsbeleid:

6.1.1. Het decreet op het lokaal sociaal beleid

Gemeenten én OCMW krijgen de opdracht om samen een strategisch lokaal sociaal beleid uit te tekenen. Concreet moet dat aanleiding geven tot drie zaken:

» **Een lokaal sociaal beleidsplan:**

Een breed oriënterend plan over welzijn in de stad/gemeente, dat op termijn ook een aantal sectorale plannen (opvang, minderheden, senioren, ...) zou kunnen omvatten. OCMW én gemeenten zijn in deze materie gelijkwaardige lokale besturen die samen het plan opmaken (of onderling afspreken wie dit coördineert).

» **Een sociaal huis:**

Komen tot een meer geïntegreerde en toegankelijke dienstverlening over alles wat gemeente en OCMW doen op het vlak van welzijn. Hoe dat er fysiek moet uit zien, kan de gemeente zelf bepalen (centraliseren, decentraliseren, één-loket, ...).

» **Een coördinerende opdracht naar sectorale regelgevingen en voorzieningen die nu door andere (Vlaamse) decreten worden aangestuurd.**

Of: lokale besturen mee(r) zeggenschap geven over erkenning, spreiding, werkorrganisatie van particuliere welzijnsdiensten met het oog op een betere afstemming, spreiding, het wegwerken van overlap en witte vlekken.

6.1.2. De hervorming van de jeugdhulpverlening

Dit zijn de inspanningen rond een integrale jeugdhulpverlening (integrale jeugdhulp tot 18 jaar), met als relevante poot voor de gemeenten de netwerken voor rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp.

Deze omvangrijke heroriëntering slaat (verplicht) op alle sectoren die in het kader van de Vlaamse regelgeving betrokken zijn bij jeugdhulp. Het gaat om de bijzondere jeugdbijstand, het algemeen welzijnswerk (CAW, JAC's), Centra voor Integrale Gezinszorg, Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, Centra voor Leerlingenbegeleiding, Kind en Gezin en het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap. Een relevante component voor de gemeenten is de oprichting van de regionale netwerken voor rechtstreeks toegankelijke hulp (dus niet de gedwongen hulp of tweedelijnhulp). Deze moeten alle aanbieders in één regio (stedelijke regio, of regio met pakweg 4 tot 10 gemeenten) samenbrengen met het oog op:

- » Afstemming en efficiënter organiseren van het open hulpverleningsaanbod (wie is waar mee bezig? Waar zitten witte vlekken en overlap? Hoe kunnen procedures en doorverwijzingen beter afgestemd worden; hulpvragen tijdig gedetecteerd worden...). Tot nu toe werkte elke sector op zijn eilandje. Het gaat dus in essentie om een professioneel netwerk met het oog op een efficiëntere hulpverlening. Deze evolutie heeft eigenlijk ook relevantie voor luik 3 van het lokaal sociaal beleid (regiefunctie van het lokale bestuur in het particuliere welzijnsaanbod). Dat is zeker zo op het vlak van jeugd welzijn, waar de OCMW's zich vooral richten tot het publiek +18 (enkel indirect ook tot kinderen via ouders-cliënten).
- » Vlotter toegankelijk maken van de jeugdhulp door:
 - Alle mogelijke betrokkenen duidelijk te informeren over het hulpverleningsaanbod
 - Te zorgen voor een 'voortraject' met toeleiders (onderwijs, jeugdwerk, huisartsen,...)
 - Eén inrijpoort te organiseren die de verdere doorverwijzing naar geschikte hulp op zich neemt (dus niet meer van het kastje naar de muur)

Deze netwerken hebben de uitdrukkelijke opdracht om zich dus ook extern te manifesteren, partners te zoeken, info te verspreiden enz., maar ze bevinden zich vandaag nog maar in een oriënterende opstartfase.

Meer **info**: www.jeugdhulp.vlaanderen.be

6.1.3. De jeugddienst binnen de bredere welzijnssector

Het lokale jeugdwerkbeleid en het werkterrein van de lokale jeugddiensten zijn in de meeste gevallen vrijetijd- georiënteerd. Dit is in grote mate het gevolg van de historische evolutie binnen het lokale jeugdwerkbeleid. Zo werden de eerste gemeentelijke jeugddiensten vaak ingebed in een ruimere cultuurdienst. Het is vooral in de middelgrote en grote steden dat de voorbije jaren binnen een jeugddienst ook taken werden opgenomen naar het bredere welzijn van kinderen en jongeren en dat jeugddiensten deel uitmaken van de dienst welzijn, eerder dan van de vrijetijdsgerichte dienst cultuur.

Indien we op een slordige en botte manier een onderverdeling zouden maken, zou je een drietal 'jeugddienstmodellen' kunnen onderscheiden:

» **De jeugddienst puur op vrije tijd gericht:**

De relevantie zit hier in het opzetten van samenwerking met welzijnspartners in het kader van het vrijetijdsaanbod. (zoiets als het vrijetijdsgevoeliger maken van het welzijnsbeleid, welzijnsdiensten).

» **De jeugddienst voornamelijk op vrije tijd gericht, maar occasioneel ook breder:**

Deze jeugddiensten zijn doorgaans partner rond andere beleidstafels en werken mee aan jeugdgerichte projecten op het vlak van welzijn en preventie. Het gaat hier eerder om het uitbouwen van samenwerking met andere diensten en partners (vaak zonder dat in de gemeente een deftige welzijnsdienst bestaat) rond concrete projecten. Van een echt jeugd welzijnsbeleid is geen sprake en vrije tijd staat centraal. Voor hen is het lokaal sociaal beleid dat nu op hen afkomt een kwestie van 'mogen we mee babbelen of niet?'. Zowel voor jeugddiensten als andere partners is het nu vooral zoeken: wat is de bedoeling, wie gaat er mee in overleg, wie gaat de boel coördineren, wie heeft er tijd?

» **De jeugddienst op vrije tijd en welzijn gericht:**

Voornamelijk de (centrum-)steden en stedelijke gebieden. Hier zijn jeugddiensten sterker betrokken bij beleidsnetwerken, mede omdat de besturen hiervoor de know-how hebben opgebouwd en de jeugddiensten over voldoende armslag beschikken om hier structureel mee bezig te zijn. Deze jeugddiensten kunnen een stevige inbreng doen in de vormgeving van het lokaal sociaal beleid, afhankelijk van de ambities van het stadsbestuur.

Het kan niet de bedoeling zijn om het jeugdbeleid te 'verwelzijn', wel om het welzijnsbeleid meer gevoelig te maken voor jeugdbeleid en andere beleidsdomeinen zoals vrije tijd.

6.2. FINANCIËLE STIMULANSEN VANUIT HET BREDE WELZIJNSBELEID

6.2.1. Exit SIF + , welkom stedenfonds

Wijlen het SIF heeft zeker in de SIF+ gemeenten ook voor impulsen gezorgd op het kruispunt van jeugdwelzijn en vrije tijd, zowel via netwerken als via concrete projecten. Na het verdwijnen van het SIF zijn deze projecten deels terugged Schroefd, maar een belangrijk gedeelte ervan werd door de gemeenten voortgezet. Dat geldt ook voor jeugdwelzijnsnetwerken die vooral in de centrumsteden en in een aantal SIF+ gemeenten zijn ontstaan.

Meer **INfO:** www.thuisindestad.be

6.2.2. Projectoproep “wijken en diversiteit”

Minister Christian Dupont, federaal minister van Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen lanceerde een projectoproep om de dialoog en de interculturele uitwisseling in de wijken aan te moedigen.

Meer **INfO:** www.grootstedenbeleid.be

6.2.3. Diversiteitsmanagers

De Vlaamse overheid stelt een bedrag ter beschikking voor initiatieven die het inburgeringsbeleid versterken en voor meer diversiteit zorgen. Met deze inspanning wil Vlaams minister Marino Keulen projecten van beperkte duur ondersteunen die de zelfredzaamheid van burgers van diverse herkomst verhogen, en die een positief effect hebben op verschillende aspecten van de leefbaarheid van het samenleven tussen autochtone en allochtone Vlamingen. Minister Keulen richt de oproep naar bewonersgroepen, verenigingen, het maatschappelijk middenveld, openbare besturen, publieke en private instellingen, private ondernemingen en bedrijven.

Meer **INfO:** www.inburgering.be

6.2.4. Federaal impulsfonds voor het migrantenbeleid

Op initiatief van de Federale Regering is in 1991 een Fonds voor het Migrantenbeleid opgericht dat bestemd is voor steun aan projecten die een gunstig kader bieden voor de maatschappelijke integratie van personen van vreemde oorsprong, de preventie van discriminatie en de interculturele dialoog.

Meer **INfO:** www.diversiteit.be

Nogal wat gemeenten investeren in sociaal-economische projecten met jonge werklozen of spijbelaars. Zo bouwt het 'Jongerenatelie Speelokee' speeltoestellen en skateinfrastructuur en sleutelen jongeren aan fietsen, die verhuurd worden aan hogeschoolstudenten.

Andere jeugddiensten bieden werkopdrachten aan jongeren die door de rechter een Alternatief Gerechtelijke Maatregel kregen opgelegd.

In een stad maakten en publiceerden een groep allochtone meisjes een felgesmaakte dichtbundel. Andere sociaal-artistieke projecten geven kansen aan jongeren op het theaterpodium.

Enkele gemeenten in Oost-Vlaanderen gingen gretig in op de mogelijkheid de tentoonstelling 'Discriminatie Gestript' naar hun expositieruimte te halen. Dit provinciaal initiatief nodigde cartoonisten uit om ludieke kaartjes en posters te ontwerpen, die inspelen op de diversiteit in onze samenleving. Deze actie wil sensibiliseren en waarschuwen voor het gevaar van discriminatie.

Meer **iNfO**: www.discriminatiegestript.be

In een stad kent het Diversiteitsforum, een initiatief van de integratiedienst van de stad, een groeiend succes. Het wil de inspraak van stadsburgers van diverse herkomst vergroten. De eerste debatavond rond onderwijs werd gehost in Jeugdcentrum Moevement en lokte een volle zaal.

7. TOT SLOT

Werken aan een divers jeugdbeleid is geen vrijblijvend iets. Het feit dat er in verschillende beleidsdomeinen zoveel aandacht naartoe gaat, duidt op twee dingen:

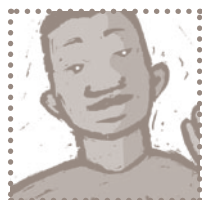
1. Het is geen makkelijke materie: het omgaan met diversiteit beroert onze maatschappij al jaren.
2. De maatschappij heeft grote verwachtingen naar de overheid, ook de lokale overheid, om hieraan te werken en stappen vooruit te zetten.

Dat de jeugddienst hier een belangrijke taak in te vullen heeft, blijkt hopelijk uit heel deze brochure. Dat de jeugddienst er niet alleen voor staat, kan echter ook niet voldoende gezegd worden. Contactpunten van vele gespecialiseerde organisaties die in bepaalde deelaspecten van een divers jeugdbeleid thuis zijn en waar de jeugddienst terecht kan met zijn vragen omtrent diversiteit, toegankelijkheid, inclusie en dergelijke, vind je doorheen heel deze brochure.

De VVJ is specialist in het ondersteunen van gemeentelijke jeugddiensten en aanspreekpunt voor het vorm geven van lokaal jeugdbeleid.

Meer **iNfO**: www.vvj.be

OMKADERD

**Provincies, steunpunten en
landelijke verenigingen
ondersteunen**

INHOUD

Diversiteit, ook een provinciaal beleid	4
1. Een Vlaams decreet en eigen impulsen	4
Roodsap 6	5
2. De provincie Antwerpen.....	6
3. De provincie Limburg.....	7
4. De provincie Oost-Vlaanderen.....	8
Roodsap 7	9
5. De provincie Vlaams-Brabant.....	11
6. De provincie West-Vlaanderen	12
Koepels en Steunpunt:	
De lokale initiatieven staan er niet alleen voor	14
1. Beleidsnota's van het landelijk erkend jeugdwerk	14
Roodsap 8	15
2. Steunpunt jeugd.....	16
3. Inspirerende voorbeelden	16

DIVERSITEIT, OOK EEN PROVINCIAAL BELEID

1. EEN VLAAMS DECREET EN EIGEN IMPULSEN

Terwijl de provincie tot voor kort een onbekende speler was in jeugdwerkland, komt het provinciaal jeugdbeleid meer en meer in the picture te staan.

De laatste jaren worden ook op dit beleidsniveau heel veel inspanningen gedaan om de jeugdsector in het algemeen en het jeugdwerk in het bijzonder toegankelijker te maken. De dienst minderheden richt haar activiteiten in veel gevallen op allochtone jongeren, de cel toegankelijkheid mikt op het verhogen van de fysieke toegankelijkheid van gebouwen, de jeugddienst wil dat iedereen kan deelnemen aan het jeugdwerk.

Het decreet van 14 februari 2003 *“houdende de ondersteuning en stimulering van het gemeentelijk, intergemeentelijk en provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid”* stelt dat provincies aandacht moeten hebben voor een divers en toegankelijk provinciaal jeugdwerkeraanbod. Tevens wordt in hetzelfde artikel als specifieke taak aan de provincies toegewezen een beleid uit te stippelen dat een zo gevarieerd mogelijk provinciaal jeugdwerkeraanbod financieel en materieel ondersteunt en dat erop gericht is te werken met gehandicapte jeugd.

Ook wordt hen gevraagd de gemeentebesturen te ondersteunen in hun jeugdbeleid.

Deze taken zijn niet zomaar aan de provincies toegewezen. Een provinciaal beleid rond deze problematiek is zeer wenselijk. Immers, terwijl sommige groepen (kinderen en jongeren met een handicap, holebi's, ...) gelijkmatig verspreid zijn over Vlaanderen, heeft zich in de loop van de geschiedenis een ongelijkmatig gespreid netwerk aan organisaties ontwikkeld waardoor er in de ene provincie in verhouding veel meer faciliteiten voorhanden zijn dan in een andere. Het is belangrijk dat elke provincie zijn verantwoordelijkheid hierin opneemt.

Verder leidt het geen twijfel dat allochtone jongeren en nieuwkomers, doelgroepen die een specifiek beleid vereisen, bijvoorbeeld meer in stedelijk gebied wonen. Hier is dus een regionaal beleid te verkiezen, iets wat een provinciebestuur als regiobestuur zeker tot haar taak rekent.

Deze winter waren Kenny's grootouders gestorven. Eerst peter Petrus, van de kanker van teveel te roken. Tien dagen later meter Josepha, uit verdriet om peter en ook wel uit onwil om verder te leven met haar kleinzoon alleen. Toen was papa weer in het huis van zijn ouders komen wonen.

Papa en Djeke.

Kenny vond het "niet normaal" dat Djeke zich makkelijker aan het leven in de wijk scheen aan te passen dan papa. Djeke zei dat hij gewend was te verhuizen. "Mijn hele leven is één verhuiskar." Als kleuter op de loop voor de honger - "avec maman et mon père". Als tiener op de vlucht voor de soldaten - toen was papa al "disparu". Tenslotte weg omwille van de politiek - "tout seul". Dat klonk geheimzinnig: "à cause de la politique".

Papa probeerde een baantje te versieren. Maar de enige werkgever van de wijk vond hem te oud. Om met de bus bepakten naar school te voeren, miste hij een rijbewijs. Voor de ene job was hij te kort werkloos, voor de andere kon hij geen ervaring bewijzen. Eén keer werd hij medisch ongeschikt verklaard.

Op een avond zei Kenny dat er in het zwembad, naast de frisdranken, een briefje op het prikbord hing. "Ze zoeken iemand om toezicht op de parking van het zwembad te houden. Kandidaten gelieven zich schriftelijk te wenden tot het College van Burgemeester en Schepenen."

"Zo'n leven is normaal voor mensen uit Afrika", zei Djeke, en hij haalde er een beduimelde landkaart van het zwarte continent bij. "Altijd op de vlucht. Is 't niet voor de droogte, dan voor overstromingen."

Ze waren de sollicitatiebrief gaan typen op de computer in het café. Die stond ter beschikking van wijkbewoners; er was al voorgesteld om eens een in-tro-duc-tie-cur-sus te organiseren. Het was een familiezaak geweest: Kenny typte, Djeke dicteerde en papa zette zijn handtekening, sorry zijn naam, onder de brief.

"Afrikanen hebben niet veel nodig om gelukkig te zijn," dat zei Djeke ook. "Ons hele hebben en houden kan in twee stevige tassen. Pole Pole. Komt de bus vandaag niet, dan morgen misschien wellicht waarschijnlijk wel."

Drie weken later had de burgemeester papa uitgenodigd. Dat hij in de wijk woonde, gaf de doorslag. "Kunt u volgende week beginnen, meneer Vanderbiest?"

Om die reden voert elk provinciebestuur een toegankelijkheidsbeleid dat is afgestemd op de specifieke situaties die zich op haar grondgebied voordoen. Nieuwe instrumenten worden ontwikkeld om gemeentebesturen, jeugdwerkinitiatieven en andere actoren te motiveren rekening te houden met elke groep, met elk individu dat momenteel niet in staat is gebleken deel te nemen aan het jeugdwerk. Elke provincie heeft zo zijn eigen 'tools'. Aarzel in ieder geval niet om de provinciale contacten aan te spreken wanneer u vragen heeft of suggesties wil doen.

2. DE PROVINCIE ANTWERPEN

De provincie Antwerpen opteert voor een beleid dat enerzijds doelgroepspecifieke werkingen ondersteunen blijvend mogelijk maakt en anderzijds het gewone jeugdwerk aanzet om inclusiever te gaan werken en zich dus meer bewust open te stellen voor 'moeilijkere' doelgroepen.

Sinds 2004 zet de provincie Antwerpen de methodiek van inclusief jeugdwerk in de verf. Hierbij gaat extra aandacht naar netwerkontwikkeling en ervaringsuitwisseling tussen de jeugdorganisaties. De uitgangspunten zijn het bestaande jeugdwerk zo veel mogelijk stimuleren en ze handvaten geven om hun werking open te stellen voor alle kinderen en jongeren. Dit wordt geconcretiseerd in een aantal acties en initiatieven onder de noemer 'Project Inclusief Jeugdwerk'.

Een stuurgroep leidt het Project Inclusief Jeugdwerk in goede banen, volgt alle acties en initiatieven op en geeft er mee vorm aan. Naast enkele provinciale experts zetelen voornamelijk deskundigen uit doelgroepspecifieke werkingen hierin.

Er werden reeds heel wat acties en instrumenten gerealiseerd. Anderen staan nog op stapel zowel binnen de provinciale jeugddienst als bij de provinciale welzijnsdienst.

De provinciale subsidiereglementen voor het jeugdwerk bevatten stimuli voor jeugdwerkingen die zich naar bijzondere doelgroepen richten. In de praktijk wordt meestal een lagere drempel gehanteerd zodat deze jeugdorganisaties vlotter subsidie ontvangen voor hun activiteiten.

De welzijnsdienst heeft een subsidiereglement voor initiatieven die aangepaste vakanties ontwikkelen voor gehandicapte jongeren, jongeren uit de welzijnsector en ouderen die het WIGW-statuut¹ genieten.

De jeugddienst brengt alle inclusieve jeugdwerkingen in de provincie in kaart. Dit wil netwerkontwikkeling en een correcte doorverwijzing stimuleren. Netwerkvorming wordt ook ondersteund door een terugkerend overleg van gemeentelijke jeugd welzijns werkers, de uitwisseling van doelgroepspecifieke of inclusieve jeugdwerkingen en het reguliere jeugdwerk.

Meer **INfO**: www.provant.be/jeugd

¹ WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen

3. DE PROVINCIE LIMBURG

Ook de provinciale jeugddienst van Limburg is ervan overtuigd dat er naast alle gangbare vormen van jeugdwerk op een aantal plaatsen nood is aan jeugdwerk met een doelgroepspecifieke aanpak. Voornamelijk in de voormalige mijngemeenten zijn er tal van jongereninitiatieven die bestaansrecht afdwingen door een gerichte werking en een specifiek aanbod naar kinderen en jongeren van etnisch culturele minderheden. Het begrip doelgroepspecifiek moet zo ruim mogelijk bekeken worden: naast bv. een werking met maatschappelijk kwetsbare jongeren in een sociale woonwijk of een initiatief dat zich voornamelijk richt naar gehandicapte kinderen en jongeren, moet er binnen het jeugdbeleid ook ruimte zijn voor de ondersteuning van een holebi-jongeregroep of enkele jongeren die een concertorganisatie in het leven roepen.

Het andere spoor is het sensibiliseren van en het ondersteuning geven aan de gangbare vormen van jeugdwerk. Alle vormen van jeugdwerk moeten zich maximaal openstellen voor alle kinderen en jongeren, al is dit geen blind doel dat voorbijgaat aan een aantal beperkingen die het jeugdwerk in de praktijk ervaart. Een duidelijke grens is bv. dat een initiatief haar eigenheid moet kunnen bewaren. En vanuit het oogpunt van kinderen en jongeren is er respect voor hen die doelbewust niet kiezen voor het aanbod van het gangbare jeugdwerk. Voor de uitvoering van de provinciale acties rond toegankelijk jeugdbeleid wordt samengewerkt met het Provinciaal Integratiecentrum (PRIC), een aantal provinciale jeugdorganisaties en beperkt, met de Sectie voor Personen met een handicap.

Het subsidiereglement voor provinciale jeugdorganisaties heeft aandacht voor het thema toegankelijkheid door de opname van een specifiek criterium. De adviescommissie oordeelt hierbij over 'de mate waarin de organisatie open staat voor alle Limburgse jongeren en inspanningen doet om kansgroepen (kinderen en jongeren met een handicap, allochtonen, holebi's, ...) te bereiken en aandacht heeft voor culturele diversiteit en jeugdcultuur'. Een ander subsidiekanaal richt zich tot jongereninitiatieven die extra aandacht besteden aan projecten in het kader van de toegankelijkheid van het jeugdwerk. Concreet is er een beperkte subsidie voor uitwisselingsactiviteiten van lokale of provinciale jeugdorganisaties. Ook is er een ruimere ondersteuning voorzien voor vernieuwende initiatieven voor een toegankelijker jeugdwerk. Aan beide systemen zijn een aantal specifieke voorwaarden verbonden.

Het begrip toegankelijkheid wordt ruim ingevuld en vertaalt zich in een provinciale ondersteuning van die jeugdorganisaties met specifiek aanbod of een werking voor een bepaalde doelgroep, op voorwaarde dat het initiatief zich ontwikkelt of relevant is op het niveau van de provincie. Met het CMGJ, het LiSS en de regenbOog werden via een convenant een aantal afspraken gemaakt om te komen tot een specifiek aanbod en een ondersteuning die er ondermeer op gericht is om de toegankelijkheid van het jeugdwerk te verhogen.

De provincie neemt haar taak als coördinerend orgaan op door overleg te organiseren. Zo komt de overlegcommissie Maatschappelijk Kwetsbare Jongeren jaarlijks enkele malen samen. Dit overleg streeft ernaar om samenwerking en afstemming van lokale en regionale werkingen te bevorderen en creëert tegelijkertijd een gestructureerde inspraakmogelijkheid bij het provinciaal beleid voor de betrokken organisaties. Het provinciaal overleg rond gehandicapte jeugd wordt opgenomen door de regenBOog dat ook een heel aanbod op maat heeft ontwikkeld; van workshops tot vorming.

Voor de contacten met de provinciale werkingen gericht op kinderen en jongeren van etnisch culturele minderheden wordt samengewerkt met het PRIC. In het meerjarenplan van het PRIC zijn een aantal acties ingeschreven die in hoofdzaak aansluiten bij het jeugdbeleid. Er gebeurde reeds een ruime bevraging van het provinciaal jeugdwerk en van allochtone (jeugd)organisaties. Binnen het PRIC is er een vormingsaanbod rond diversiteit dat openstaat voor de jeugdsector.

Op vlak van toegankelijke speelinfrastructuur gebeuren door de provincie investeringen aan bovenlokale speelterreinen op vlak van toegankelijkheid. Dit gebeurt in samenwerking met het Toegankelijkheidsbureau.

Meer **INfO**: www.limburg.be/jeugd

4. DE PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen gaat er vanuit dat het jeugdwerk een basisvoorziening moet zijn waar elk kind en elke jongere een beroep moeten kunnen op doen. Daarmee zegt het provinciebestuur dat ze er naar streeft dat elke jongere kan deelnemen aan de activiteiten van een jeugdwerkorganisatie, met andere woorden dat het jeugdwerk toegankelijk is voor alle jongeren. Dat betekent niet dat elke jongere naar het jeugdwerk moet, ook al leeft de overtuiging dat deelname aan het jeugdwerk zeer zinvol is om tal van redenen. Op die manier wordt gepoogd in het jeugdwerk tot een diversiteit te komen die een afspiegeling wordt van de maatschappij.

Als het gaat over toegankelijkheid van het jeugdwerk, wordt er in Oost-Vlaanderen gefocust op organisaties die (willen) werken met personen met een handicap en maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Het project 'Jeugdwerk voor Allen' overspant elke inspanning die het bestuur terzake doet. Het gaat om een stimuleringsbeleid opdat in het werkveld oogkleppen zouden afvallen, 'minds' zich zouden openen, drempels zouden verlagen en verdwijnen, ... Onderstaande instrumenten worden daarvoor ingezet:

Djeke had opzien gebaard in de wijk, waar het winterde toen hij arriveerde. “Altijd geweten dat die van Petrus een Janet was”, had Kenny het oude vrouwtje van vijf huizen verder horen zeggen tegen het nog oudere vrouwtje van tien huizen verder, toen hij met Djeke de sneeuw van de stoepen borstelde. Kenny dacht aan Bernard en begreep eindelijk waarom Djeke niet in het bed sliep waarin nonkel Gerard een tijdje had geloged.

Die dag had de gehandicaptenbus Serge niet opgehaald. (Nieuwe chauffeur? Wegenwerken?) Uit verveling was Serge tot aan het speelplein gerolstoeld. De laatste drie jaar was hij er niet meer geweest. Emotioneel kon hij de plek niet aan. Al kon hij intussen met zijn rolstoel aardig uit ‘de voeten’.

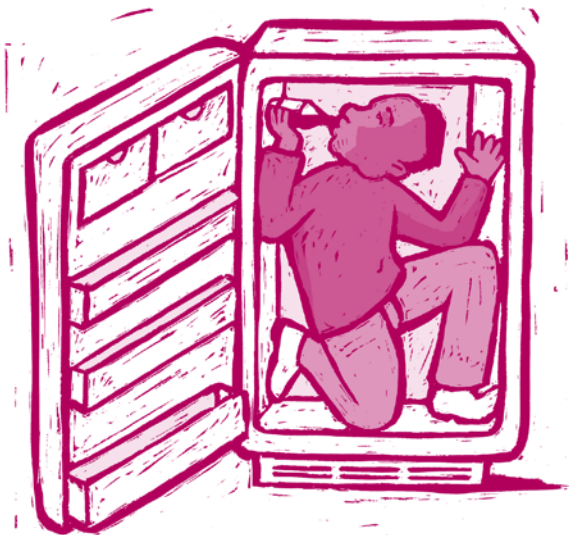
Maar die ochtend danste hij op zijn achterste wielen pirouettes in het gras. Hij snuffelde aan het roest. Hij bekeek de boom waarin hij drie jaar geleden was geklauterd. Hij proefde van de pillen in een confituurpot tussen de struiken.

Djeke hielp het oude vrouwtje van vijf huizen verder, beladen als een muilezel met plasticen zakken vol kruidenierswaren, de straat over, toen Serge zijn rolstoel om de straathoek duwde.

“Al thuis van school?” vroeg Djeke.

“Niet geweest. Ziek. Teveel confituurpillen.”

“Neem een roodsap. En help even met de koelkast.”

Ze sleepten de oude koelkast uit de veranda naar het midden van de straat. Djeke kroop erin, plooiden zich op als een slang. Een zwarte slang in een witte koelkast. “En nu zo’n flesje aan je lippen ... Klaar?” Klik, ‘zei’ het toestel in de handen van Kenny.

Het subsidiereglement voor provinciaal jeugdwerk voorziet verhoogde subsidies voor provinciale en regionale jeugdwerkinitiatieven die zich specifiek richten naar kinderen en jongeren met een handicap of maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.

Het reglement 'kadervorming rond jeugdwerk voor allen': dit reglement geeft de mogelijkheid aan Oost-

vlaamse jeugddiensten, jeugdraden en regionaal en lokaal jeugdwerk om aan sterk gereduceerde prijzen (-85%) deel te nemen aan kadervorming met betrekking tot het toegankelijk maken van jeugdwerk voor kinderen en jongeren met een handicap en maatschappelijk kwetsbare jeugdigen.

De begeleiderpas is een kaart die elke persoon met een handicap kan aanvragen bij het provinciebestuur. Met die kaart kan een gehandicapte zijn begeleider gratis meenemen naar een activiteit. De gehandicapte betaalt dus de gewone inkomprijs terwijl zijn begeleider, die noodzakelijk moet aanwezig zijn om het bezoek mogelijk te maken, geen extra kosten oplevert doordat die gratis het evenement kan bijwonen of het gebouw betreden.

In de schoot van de provinciale jeugdraad is er een werkgroep 'Jeugdwerk voor Allen' actief. De werkgroep stelt initiatieven voor rond toegankelijk jeugdwerk, werkt ze samen met de jeugddienst uit, schrijft mee aan enkele hoofdstukken in het jeugdwerkbeleidsplan, enzomeer.

Er is een website www.jeugdwerkvoorallen.be die alles rond het onderwerp van toegankelijk jeugdwerk in Oost-Vlaanderen wil bundelen: goeie voorbeelden, ondersteunende organisaties, interessante reglementen, ... Alle zinvolle aanvullingen zijn zeer welgeko-

men. Het provinciebestuur heeft een convenant met het provinciaal steunpunt van Uit De Marge, met name COJEMA rond sensibilisering van lokale besturen m.b.t. tot het toegankelijkheidsthema en rond ondersteuning van het jeugdwerkwijzenwerk.

Het bestuur heeft ook een convenant met Sjalom vzw in functie van beeldvorming rond kinderen en jongeren met een handicap. Zowel het jeugdwerk als lager en middelbaar onderwijs krijgen de kans aan zeer gunstige tarieven ondergedompeld te worden in de wereld van de personen met een handicap en de daarmee gepaard gaande vooroordelen.

De prijs 'jeugdwerk voor allen': elk jaar tegen 1 februari kunnen jeugdwerkinitiatieven een dossier indienen en meedingen naar de prijs voor het leukste, mooiste, meest originele initiatief rond toegankelijk jeugdwerk.

Het project 'inclusieve speelpleinen': in samenspraak met enkele provinciale organisaties tracht het bestuur zoveel mogelijk lokale speelpleinwerkingen aan te zetten hun deuren actief en bewust te openen voor kinderen met een handicap ten einde tot een inclusieve setting te komen. Elk jaar zullen de speelpleinen worden uitgenodigd om in het project te stappen. De kans bestaat dat dit uitgroeit tot een heus expertisecentrum INCLUSIE'.

Meer **Info**: www.jeugdwerkvoorallen.be

5. DE PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

In Vlaams-Brabant zijn er doelgroep-specifieke werkingen: bv. akabe-groepen, werkingen migrantenjongeren, speelotheken voor gehandicapten, Arktos, 't Balanske, vclv Halle,... Anderzijds gaan ook steeds meer stemmen op tot "inclusief" werken. Maatschappelijk kwetsbare jongeren en kinderen moeten zoveel mogelijk samen met andere kinderen en jongeren deelnemen aan diezelfde maatschappij, dus bv. samen in het jeugdwerk, de sportclub, het onderwijs, ...

Werkingen met maatschappelijk kwetsbare jongeren overstijgen soms het lokale niveau. Vandaar de opdracht voor de provinciale jeugddienst om ze in kaart te brengen en uit te zoeken op welke manier kan ondersteund worden.

De provinciale jeugddienst is nog bezig met dit proces van 'onderzoeken' en 'aftasten'. Toch zijn er tussentijds al een aantal maatregelen (subsidiereglement,...) genomen om de hoogste noden te lenigen.

Er is een apart subsidiereglement 'maatschappelijk kwetsbare jongeren': voor organisaties die werken met kansarme jeugd, allochtone jeugd en jeugd met een handicap. Inclusief werken wordt gestimuleerd, want kan leiden tot extra subsidiëring vanwege de beoordelingscommissie, die deze subsidie-aanvragen adviseert. Dit reglement is drie jaar oud en is geëvalueerd in functie van aanpassingen in 2007. Naar alle waarschijnlijkheid zal dit reglement veranderd worden en samen worden gevoegd met het reglement eerstelijnsjeugdwerk met regionale uitstraling.

Apart subsidiereglement voor jeugdbewegingen die werken rond jeugd met een handicap (akabegroepen).

Verder komt het provinciebestuur via het vormingsaanbod voor 50% tussen in het aanbod van de landelijke jeugddienst Uit De Marge.

De eigen infrastructuur (vormingscentrum) is letterlijk toegankelijk voor mensen met een handicap en er is een aanvraag gedaan om een label te krijgen rond sociaal toerisme (wat wil zeggen dat een bepaald tarief wordt vastgelegd voor kansengroepen).

De taakgroep toegankelijkheid is een werkgroep binnen de provinciale jeugdraad die dit

thema blijvend op de agenda zet, initiatieven neemt, het subsidiereglement opvolgt, ... Samenwerking (en hoorzitting) met PRIC, team etnisch culturele minderheden, rond het thema 'jeugd'.

Samen met de dienst Welzijn wordt een project gelanceerd om het aanbod van inclusieve speelpleinwerkingen binnen de provincie uit te breiden. Binnen dit project is het ook de bedoeling dat er nieuwe exclusieve (enkel voor personen met een beperking) speelpleinwerkingen worden opgezet. Het project wordt gelanceerd en opgevolgd door de jeugddienst en de dienst Welzijn van de provincie maar moet gerealiseerd worden door de Vlaamse Dienst Speelpleinwerking, samen met de 4 erkende recreatiecentra: Gezinsactiviteitencentrum 't Balanske, De kraanvogel, 't Kruispunt-De Kapruin en Nationale federatie gehandicaptenzorg.

Op dit moment is er ook een werkgroep opgestart binnen de directie cultuur en onderwijs om te kijken of gezamenlijk lijnen kunnen worden uitgezet m.b.t. toegankelijkheid en doelgroepwerking. Deze items zijn ook 'hot' binnen andere diensten (sport, recreatie,...). Het is de bedoeling om een aantal afspraken te maken (naar aanpak, subsidiëring, ...) binnen de directie.

Meer **INfO:** www.vlaamsbrabant.be/jeugd

6. DE PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

In het provinciaal welzijnsbeleid, waarbinnen het jeugdbeleid ressorteert, is er een permanente aandacht voor de toegankelijkheid en het gelijke-kansen-beleid voor personen/jongeren met een handicap of die met kansarmoede-factoren geconfronteerd worden. Als doelstellingen worden gesteld:

het geven van extra impulsen aan het reguliere aanbod om hun werking open te stellen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren;

de bestaande reguliere jeugdwerkingen, die open willen staan en moeite willen doen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, te begeleiden in hun zoektocht naar een 'goede' aanpak;

doelgroepgerichte jeugdwerkingen die vertrekken vanuit een inclusiegerichte werking, de mogelijkheid te geven hun knowhow over te dragen;

tegenmoet te komen aan de vraag naar meer vorming en kennis over deze specifieke doelgroep;

doelgroepgerichte jeugdwerkingen die werken vanuit de inclusiegedachte, op

permanente basis een aangepast en actueel aanbod uit te laten werken dat aansluit bij de leefwereld en de mogelijkheden van deze doelgroep;
deze kinderen en jongeren te vertegenwoordigen, te ondersteunen, een stem te geven en te begeleiden in het jeugdwerk op alle niveaus, van lokaal tot internationaal;
vorming te voorzien voor zowel professionele en vrijwillige jeugdwerkers als voor de kinderen en jongeren zelf om zich als volwaardige partner te kunnen uiten in het Jeugdwerk.

Volgende instrumenten worden daarvoor ingezet:

Lagere drempels tot erkenning en betoelaging van organisaties, werkend voor deze doelgroepen, binnen het provinciaal reglement op de betoelaging van het provinciaal jeugdwerk en de jeugddienstverlening. Een regionale werking in 4 gemeenten volstaat hier. Daarbij is “het bevorderen van integratie” één van de vijf betoelaagbare ‘functies’ binnen dit reglement.

Verhoging van de toegankelijkheid der West-vlaamse jeugdverblijfscentra en voorzieningen bijzondere jeugdbijstand, door enerzijds voorwaardelijk aan elke betoelaging, toegankelijkheid voor een minimaal aantal jongeren met een handicap te eisen. Anderzijds worden de kosten om de toegankelijkheid voor gehandicapte jongeren te waarborgen door het provinciebestuur voor 60 % gesubsidieerd. Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden gericht op jongeren met een handicap of sociale kansarmoede kunnen een blijvende betoelaging vanwege het provinciebestuur genieten.

Meer **Info:**

www.west-vlaanderen.be/jeugd

www.west-vlaanderen.be/inclusie

KOEPELS EN STEUNPUNT: DE LOKALE INITIATIEVEN STAAN ER NIET ALLEEN VOOR

1. BELEIDSNOTA'S VAN HET LANDELIJK ERKEND JEUGDWERK

In het Vlaamse Jeugdbeleidsplan dat in december 2005 werd goedgekeurd door de Vlaamse regering, is de doelstelling opgenomen dat de verschillende subsidieregelingen die in het decreet op het Vlaamse jeugdbeleid zijn opgenomen, voorrang zullen geven aan initiatieven die inspelen op de prioriteiten die zijn vastgelegd in het Vlaamse Jeugdbeleidsplan.

Naast internationale ontmoeting is ook hier gekozen voor diversiteit.

Deze bijzondere aandacht krijgt als volgt vorm:

Bij de beoordeling van de beleidsnota's die de verenigingen driejaarlijkse indienen, krijgen nieuwe initiatieven die invulling geven aan één van de bovenvermelde prioriteiten, welwillende aandacht. De prioriteiten moeten verenigingen die het internationale of de diversiteit nog niet als een kernopdracht zagen, stimuleren om daar werk van te maken. Ook bij de beoordeling van de projecten ingediend in het kader van artikel 57 van het decreet op het Vlaamse jeugdbeleid, gelden de prioriteiten. Basisregel bij de beoordeling van die projecten blijft evenwel dat het initiatieven betreft die niet konden worden voorzien bij de opstelling van de driejaarlijkse beleidsnota's door de verenigingen (oportunititeiten, noden waarop op korte termijn moet worden ingespeeld,...). Indien echter omwille van budgettaire beperkingen keuzes moeten worden gemaakt, zullen goede en verantwoorde projecten die inspelen op bovenvermelde prioriteiten, voorrang krijgen.

In de brief die de minister verstuurde aan het landelijk georganiseerde jeugdwerk bij het op gang trekken van de procedure rond de nieuwe beleidsnota's, vestigde hij er al vroeger de aandacht op.

Met de prioriteit diversiteit wenste hij bijzondere aandacht te vragen voor initiatieven die vanuit een inclusieve benadering mensen van verschillende opleiding, etnische afkomst, sociale achtergrond, leeftijd, handicap, ... verenigen. Daarbij staat het principe van gelijkheid voor iedereen centraal, maar met een specifiek bewustzijn over en bewust omgaan met verscheidenheid.

Kenny typte:

Beste Burgemeester,

Ik wil u ten eerste wijzen op het gebrek aan parkeerplaatsen voor gehandicapten. Ten tweede parkeert de bekakte genaamd WVDP zijn sjikke voittuur altijd op een plek voor gehandicapten, maar heb ik nog nooit zo'n speciaal kaart in zijn auto zien liggen. Ten derde is er fietsparking te weinig.

Hoogachtend,

Vanderbiest Raymond, Parkingtoezichter

Aan het zwembad deelde de zoon van de genaamde WVDP folders uit. "Zou dat niets voor jou zijn, Vanderbiest? Elke zondag van 2 tot 5. Spellekes, tochtjes, pintjes. En brengt de Serge ook maar mee. Misschien is de deur niet breed genoeg. Maar daar vinden we wel iets op."

In het café dook Djeke met zijn neus in het pak koffie. Hij wilde de geur van zijn land, van zijn jeugd ruiken. Maar drinken deed hij het zwarte drankje niet. "Doe mij maar een roodsap. Daar zit mango in. Die heb ik als kind nog geplukt en helpen drogen."

"Weet je", zei hij tot Serge, toen die een stuk van zijn reep beet, "dat ik pas in Brussel voor het eerst chocolade heb gegeten? In mijn dorp struikelde je over de cacaoenen, maar geen van de boeren heeft ooit chocolade gegeten. Wij kunnen geen chocola maken. Die zou meteen smelten."

Hij vertelde dat zijn hele dorp van de koffie- en de cacaoeteelt leefde, maar dat de boeren steeds armer werden omdat ze steeds minder geld voor hun bonen kregen. "Nochtans met veel liefde gekweekt."

Er stond een citroengele deux-chevaux op de parking. Zo eentje uit de tijd dat hier nog een moeras was. Papa had er met zijn vriendjes dikwijls genoeg kampen gebouwd en koers gereden.

Kenny had 24 flessen roodsap op de voorkap gestapeld. Hij had er de naam van de wijk in verweven. Hij bestudeerde het wegwerptoestelletje dat hij in het kader van de wedstrijd aan de balie van het zwembad was gaan afhalen. De lokale middenstanders deelden er honderd uit "aan de jeugd van 9 tot 99".

"Die pinten zie ik zitten", zei Serge. "Maar spellekes op zondagnoen?"

Heel wat verenigingen hebben deze prioriteit inderdaad in hun beleidsnota verwerkt en er doelstellingen en acties rond uitgewerkt. In de loop van de komende 3 jaar zal dit zeker merkbaar worden en zullen ook lokale verenigingen en gemeenten van deze nieuwe impulsen kunnen profiteren.

Meer **Info:** www.jeugdbeleid.be

2. STEUNPUNT JEUGD

Het Steunpunt Jeugd heeft als ondersteunende organisatie heel wat aandacht voor het thema diversiteit. Het bevorderen van culturele diversiteit wordt in het decreet Vlaams Jeugdbeleid zelfs uitdrukkelijk naar voor geschoven als een opdracht voor het Steunpunt.

In de loop van de afgelopen jaren, hebben zij daar op verschillende manieren werk van gemaakt met campagnes, info- en studiedagen en publicaties.

Om ideeën op te doen, nieuwe invalshoeken te vinden, eens wat dieper na te denken over het thema, kan je steeds op hun website terecht.

Meer **Info:** www.steunpuntjeugd.be

Naast het Steunpunt jeugd zijn er nog meerdere steunpunten die zich met diversiteit bezighouden en ook projecten voor kinderen en jongeren uitwerken of samenwerkingen aangaan met jeugdwerkorganisaties. Voorbeelden hiervan vind je doorheen de hele brochure.

3. INSPIRERENDE VOORBEELDEN

Op een toffe, unieke manier omgaan met diversiteit, heel wat landelijk georganiseerd jeugdwerk draait er al lang hun hand niet meer voor om. Hoe ze de 'goesting' doen krijgen om hiermee aan de slag te gaan, doorgeven aan hun lokale afdelingen, hoe ze praktische problemen aankaarten, ..., al deze informatie is terug te vinden bij de verschillende landelijke secretariaten.

De volgende voorbeelden belichten een handvol initiatieven van landelijke jeugdwerkorganisaties. Hiermee wordt gepoogd wat radertjes aan de gang te brengen. Eigen ideeën kunnen rijpen op basis van deze voorbeelden of toegepast worden in de eigen gemeentelijke realiteit.

Dit wil niet zeggen dat er bij de andere landelijke verenigingen geen goede voorbeelden aanwezig zijn of dat zij er niet rond werken; integendeel! De contactgegevens van landelijke jeugdwerkinitiatieven staan in de aparte infokatern opgenomen. Het loont zeker de moeite om op hun websites e.d. op zoek te gaan naar andere inspirerende voorbeelden.

3.1. OPEN KAMP

Een open kamp biedt aan kinderen en jongeren die normaal niet op kamp zouden gaan, de mogelijkheid dit wel te doen. Allochtone kinderen en jongeren, kansarme kinderen en jongeren of kinderen en jongeren uit opvangcentra bv. krijgen vaak de kans niet om een stap naar de jeugdbeweging te zetten.

Vanuit verschillende gouden binnen de scouts worden dergelijke kampen opgezet. Leiders van lokale afdelingen slaan de handen in elkaar om binnen hun gouw een open kamp te organiseren, volledig op vrijwillige basis.

Dit is niet zo simpel als het misschien zou klinken, er komt heel wat bij kijken: voldoende leiding mobiliseren, kinderen en jongeren zoeken die willen deelnemen aan het kamp, materiaal verzamelen, een kampplaats zoeken, activiteiten opstellen, ...

Na het kamp krijgen de deelnemers de vraag om zich ook werkelijk aan te sluiten bij de jeugdbeweging. Vaak wordt hierop heel gunstig gereageerd.

Meer **info:** www.scoutsengidsenvlaanderen.be

3.2. EDUCATIEVE SPELEN

Het Centrum voor Informatieve Spelen maakt tal van thema's bespreekbaar aan de hand van speciaal ontwikkeld spel materiaal. Eens de leiding via dergelijke spelen de diversiteitskriebel te pakken heeft, kunnen ook de leden bij dit thema betrokken worden.

Meer **info:** www.spelinfo.be

3.3. VORMINGEN OP MAAT

In 2000 ging het samenwerkingsproject tussen de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS) en het Platform Allochtone Jeugdwerkingen (PAJ) van start, onder impuls van de provincie Antwerpen. Dit was het begin van het uitbouwen van een eigen vormingsaanbod van het PAJ. Er werd gestart met een eerste animatorcursus, geattesteerd door de Vlaamse Overheid. Al snel kwam er een hoofdanimator cursus bij, en tenslotte werd geleidelijk aan

gestart met een instructeursvorming.

Wat begon als een experiment, groeide uit tot een structureel aanbod met een jaarlijks terugkerende cyclus van cursussen animator, hoofdanimator en instructeur. De cursussen werden in de praktijk begeleid door een mix van Vlaamse en allochtone instructeurs. Feit is dat de allochtone jongeren via deze cursussen het spel in al zijn facetten hebben leren appreciëren.

Meer **INfO**: www.paj.be
www.speelplein.net

3.4. SAMENWERKINGSIINITIATIEVEN: IQ-PROJECT

KSJ-KSA-VKSJ en Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen partners in iQ-project. "iQ" staat voor interculturalisering. Een ingewikkelde term, die wil zeggen dat ze zich als jeugdbeweging bewust willen zijn van de enorme rijkdom van diversiteit in de samenleving, en dat ze er op een goede manier mee willen omgaan.

Daarom zetten ze drie jaar lang (de duur van het iQ-project) allerlei experimenten en projecten op waardoor ze dit kunnen realiseren. Voor het iQ-project werken ze samen met het SAMV (Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen), zij hebben de expertise in huis om hen hierin te ondersteunen. Op 24 oktober 2005 organiseerden ze samen een inleefdag.

Meer **INfO**: www.ksj.org
www.samv.be

3.5. OPEN JEUGDHUIZEN

Jeugdhuisen hebben een laagdrempelige methodiek die ook aanslaat bij jongeren uit bijzondere doelgroepen. De Vlaamse Federatie van Jeugdhuisen en Jongerencentra zet de aangesloten jeugdhuisen op weg om intentioneel met inclusief werken bezig te zijn: een doelbewust beleid, waar doelbewuste acties aan gekoppeld worden. Zo realiseerde jeugdhuis De Boomgaard in Geel i.s.m. vzw Troeffel, een inclusief aanbod voor jongeren met een lichamelijke handicap. Er is een praatcafé; ze doen sportspelen, koken samen, ...

Meer **INfO**: troeffelvzw@yahoo.com
www.vfj.be

3.6. JONGERENCENTRUM

Vanuit de vaststelling dat er voor jongeren in de stad maar weinig niet-commerciële ontmoetingsmogelijkheden zijn, startte KAJ in 2003, in een drietal Vlaamse steden, het KameleJon-project op voor jongeren vanaf 16 jaar, met bijzondere aandacht voor jongeren uit het technisch en beroepsonderwijs en BUSO. Ze letten op de lage drempel, een open structuur, een gevarieerd aanbod van ontspanning en vorming, en de globale aanpak, waarbij ook elk individu op zich aandacht krijgt. Ook vereenzaamde jongeren en financieel minder goeuden kunnen er terecht, aangezien er niet hoeft geconsumeerd te worden en tal van activiteiten gratis worden aangeboden.

Meer **iNfO**: www.kaj.be

3.7. VORMINGSHUIS

Als vormingsorganisatie kiest Arktos uitdrukkelijk voor het werken met en in functie van maatschappelijk kwetsbare jongeren. Akira is een nieuw project: als vormingshuis biedt het een specifiek vrijetijdsalternatief voor jongeren van 12 tot 25 jaar die geen aansluiting vinden bij het reguliere jeugdwerk of vrijetijdsinitiatieven. Jongeren worden via vorming gestimuleerd om stapsgewijs een eigen traject af te leggen en hun eigen vormingsplan te realiseren.

Meer **iNfO**: www.arktos.be

3.8. INLEEFREIS

Bouworde werkte specifieke (vormings)activiteiten uit voor jongeren met een sensorische handicap. De vereniging biedt de jongeren een 10-daags inleefmoment aan in voorzieningen voor leeftijdsgenoten met eenzelfde handicap in Marokko, Tunesië en Burkina Faso. Bouworde wenst daarbij haar bestaande samenwerkingsverband met een ervaren organisatie uit een andere sector te verstevigen en uit te breiden met andere intersectorale en internationale partners.

Meer **iNfO**: www.bouworde.be

3.9. LEERSTOORNISSEN

Top Vakanties wil met dit project haar reguliere vakantiewerking ook openstellen voor kinderen met autismespectrumstoornis, diverse vormen van ADHD, ADD en diabetes. De vereniging wil hiervoor een begeleiding van één op één voorzien. Ze voorzien opvang voor een vijftig jongeren per jaar. Daarnaast ondersteunt zij een projectgroep die vorming aanbiedt, contacten onderhoudt met gespecialiseerd medisch personeel en betrokken hulporganisaties, een hulplijn voor ouders en begeleiders organiseert en een informatiebrochure maakt.

Meer **INfO:** www.topvakantie.be

3.10. AVONTURENHUIS

Het huis van Habbekrats in La Roche in de Ardennen biedt een warm onderkomen voor groepen tot 50 kinderen en jongeren. Het vormt ondermeer de uitvalsbasis van het UIT!-project dat alle avonturen van Habbekrats bundelt in weekends en schoolvakanties. Naast het Avonturenhuis is er ook het avontureneiland, een uitdagende grote-kinderenspeeltuin in Indiana Jonesdecor. Habbekrats organiseert hier regelmatig kampen voor de randgroepjongeren waar ze mee werken, en bedoeling is dat de jongeren er dan ook echt de handen uit de mouwen steken.

Meer **INfO:** www.habbekrats.be

3.11. BEROEPSKRACHTEN INSCHAKELEN

Chiro werkte de voorbije jaren in Brussel, Gent en Antwerpen intensief rond groepen in achtergestelde buurten. De vrijwilligersploegen van de chirogroepen kregen de steun van een beroepskracht. Op deze manier bracht Chiro, samen mét de wijk, leven in de buurt en maakten ze werk van toegankelijke chirogroepen.

Meer **INfO:** www.chiro.be

3.12. SOLIDARITEITSFONDSEN

Vanuit een aantal jeugdbewegingen werd een solidariteitsfonds opgezet. Naast tal van andere struikelblokken die lokale groepen ondervinden om maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren te betrekken bij hun werken, is zeker het financiële een belangrijke drempel.

Groepen worden aangespoord om via interne solidariteit (elke groep zorgt zelf voor financiële hulp aan de leden die dit nodig hebben) alle kinderen en jongeren een kans te geven om deel te nemen aan de werking. Bij een aantal groepen is interne solidariteit echter niet mogelijk omdat het percentage kansarme kinderen te groot is.

Voor hen werd het Solidariteitsfonds opgericht. Die groepen verdienen een extra duwtje, zowel financieel als op andere vlakken (aangepaste vorming, een gesprek met de leidingploeg, een artikeltje in het leidingstijdschrift...).

Meer **iNfO:** www.steunpuntjeugd.be

3.13. INSPIRATIE OPDOEN: GLOBATELIERS XXL

Graffiti Jeugddienst en Globelink slaan de handen in elkaar en presenteren Globateliers XXL. Dit jaar draait het rond respect, verdraagzaamheid, vooroordelen... Jeugdhuisen kiezen voor animatiefilm, puppet show, reportage of kortfilm en maken in 3 sessies van 3 uur een filmpje over het thema. In april 2007 gaan de deelnemende jeugdhuisen op tweedaagse om alle filmpjes te monteren. In mei 2007 is er de grootse première op groot scherm. Globelink en Graffiti Jeugddienst staan garant voor de begeleiding en coördinatie.

Meer **iNfO:** www.globatelier.be

3.14. WORKSHOPS OM INFORMATIE TE DELEN

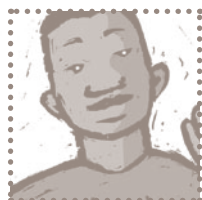
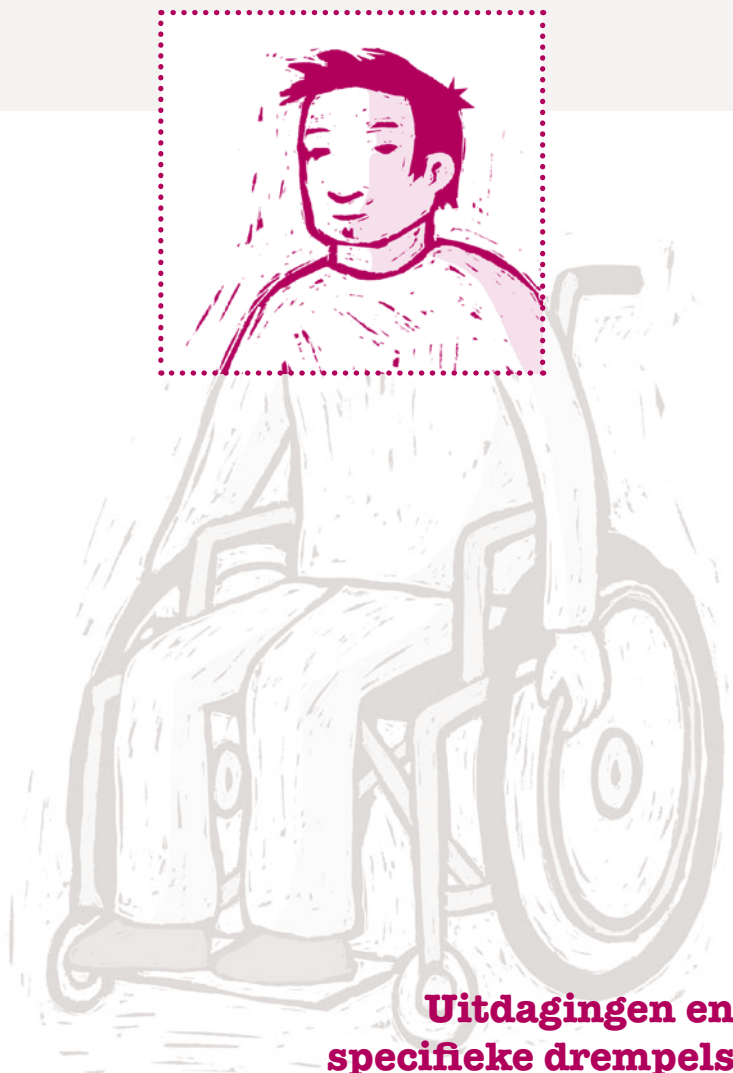
Het Jeugd Rode Kruis verzamelde heel wat informatie over vluchtelingenkinderen, over de asielpcedure, over vluchten... Zij geven hierover in de regio Gent workshops van 2u voor jongeren van 13-14 jaar. Een leuke manier om het onderwerp te bespreken in de jeugdbeweging, op Swap, op school...

Meer **iNfO:** www.jeugdrodekruis.be

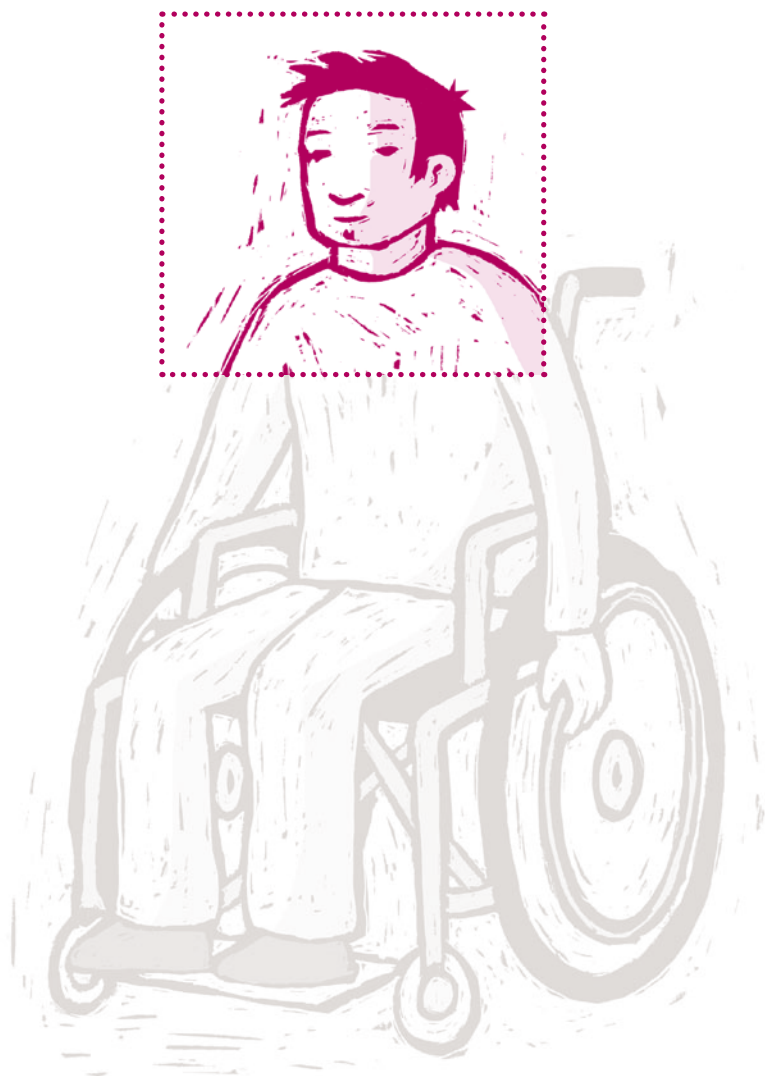
NOTITIES

A series of horizontal dotted lines for taking notes.

EEN KLEURIG PALET

**Uitdagingen en
specifieke drempels**

INHOUD

Met vallen en opstaan	4
Roodsap 9	5
1. Hé, kom je mee?	6
2. Blijf nog even.	15
Roodsap 10.....	19
Specifieke drempels.....	20
1. Allochtone kinderen en jongeren.....	20
2. Allochtone meisjes	23
3. Kinderen en jongeren die in armoede leven.....	26
4. Kinderen en jongeren met een handicap	29
5. Laaggeschoolde jongeren en jongeren die een beroepsopleiding volgen	32
Roodsap 11	35
6. Holebi-jongeren	36
7. Vluchtelingenkinderen en –jongeren	40
8. Kinderen en jongeren van woonwagenbewoners.....	42
9. Kinderen en jongeren in de Bijzondere Jeugdbijstand	44

MET VALLEN EN OPSTAAN

Veel jeugdwerkingen willen open staan voor alle kinderen en jongeren. Voor bepaalde doelgroepen is het echter niet vanzelfsprekend om zich thuis te voelen binnen het jeugdwerk. Waarom komen bepaalde groepen kinderen en jongeren niet naar het jeugdwerk? Of nog, welke drempels ervaren zij, hun ouders en ook jeugdwerkers? Voor welke uitdagingen staan initiatieven die graag hun deuren willen openzetten voor iedereen en daar extra inspanningen voor willen leveren?

Het jeugdwerk staat er niet alleen voor. Ze kunnen rekenen op hun koepels, gespecialiseerde organisaties en natuurlijk de jeugddienst van hun gemeente om er samen aan te werken.

De drempels zijn soms heel praktisch van aard. Het kan bv. gaan om de afstand van de woonplaats van de jongere naar het jeugdwerkinitiatief of de toegankelijkheid van een gebouw voor gehandicapten. Andere zaken zijn heel wat minder tastbaar zoals bv. een jongere die zich niet thuis voelt in een jeugdwerkinitiatief omdat de gehanteerde normen sterk verschillen van zijn/haar thuiscultuur. Dikwijls gaat het om een combinatie van beide aspecten: of een initiatief bereikbaar is, hangt niet alleen af van de werkelijke afstand tussen woonst en werking maar ook van het persoonlijk invullen van de jongere of de ouder van het kind van het begrip 'bereikbaarheid'. Zo kan een jongere bv. een afstand van 5 km bereikbaar vinden terwijl een andere jongere deze afstand als onoverkomelijk ziet.

Ouders, kinderen en jongeren, de jeugdwerkers, iedereen stoot op bepaalde uitdagingen of drempels. Echter, afhankelijk van wie de drempels ondervindt, zullen ze ervaren worden als meer of minder overbrugbaar of misschien zelfs onoverkomelijk. Minderheids-groepen ervaren meer drempels omdat instellingen en organisaties in onze samenleving vaak afgestemd zijn op de meerderheid of de gemiddelde deelnemer.

Drempels wegwerken mag geen éénmalig initiatief zijn, maar vraagt blijvende aandacht. Een goede verankering in wetgeving en maatschappelijke instellingen zoals het jeugdwerk kunnen ervoor zorgen dat de goede bedoelingen leiden tot een structurele aanpak zodat 'jeugdwerk voor allen' een begrip wordt.

Uitdagingen en specifieke drempels in een lijstje zetten, is geen eenvoudige opdracht. Er zijn zoveel verschillende doelgroepen, situaties, ... Deze aanzet kan wel helpen om lokaal mee aan de slag te gaan rond diversiteit en het toegankelijk maken van het jeugdwerk.

Djeke dicteerde:

Beste Burgemeester,

Misschien is het een goed idee om tijdens de zomermaanden een markt op de parking te organiseren. Er komen dan meer mensen met de fiets, dus er is plaats. En er zijn genoeg mensen wiens zolder vol rommel ligt.

Hoogachtend,
Vanderbiest Raymond, Parkingtoezichter”

Djeke zeemde de ramen van het oude vrouwtje van vijf huizen verder, toen een mountainbike voorbijgleed. “Flikkernikker!”, riep WVDP junior. Djeke glimlachte onschuldig.

En de winnaar van de fotografiewedstrijd KLEUR JE WIJK is ... Kenny Vanderbiest!”

“Jep!” riep Kenny, en hij kreeg een kus van Djeke. En hij dacht aan wat hij zo meteen op het podium zou zeggen. Dat ze er keihard voor gegaan waren, hij en Serge. Dat ze hadden nagedacht over welke plekken, welke voorwerpen, welke kleuren. “Nooit getwijfeld aan de zege. Een overwinning van de hele ploeg. Ik draag ze op aan Serge, Djeke en Papa Parking.”

“Verdomme”, mompelde een bekatte met een eervolle tweede prijs, “de Kenny! Je kan zien dat ze in een probleemwijk wonen. Ze worden de laatste tijd in alles voorgetrokken. “k Zou denken dat de burgemeester er aandelen heeft. Of een minnares.”

1. HÉ, KOM JE MEE?

Leden werven is een nooit eindigend verhaal. Bij jeugdwerkinitiatieven is er een voortdurende instroom van nieuwe kinderen of jongeren 'die de juiste leeftijd bereiken'. Dit op zich is al een uitdaging.

Wie inspanningen wil leveren om ook moeilijkere doelgroepen aan te spreken, moet een paar extra struikelblokken overwinnen.

1.1. IEDEREEN HEEFT ZIJN EIGEN REFERENTIEKADER

1.1.1. Wat is een referentiekader?

Iedereen wordt gedurende zijn leven geconfronteerd met verschillende situaties. Uit deze situaties worden bepaalde elementen onthouden die op hun beurt gebruikt worden wanneer men met gelijkaardige situaties geconfronteerd wordt. Al die ervaringen en indrukken maken een persoon tot wie hij is en vormen het referentiekader van waaruit hij/zij de wereld interpreteert.

Elke mens heeft dus een eigen referentiekader. Bij personen die in gelijkaardige situaties opgroeien, zal het referentiekader minder verschillen vertonen dan bij personen die bv. een totaal verschillende thuissituatie hebben. Personen met gelijkaardige referentiekaders hanteren min of meer dezelfde waarden en normen.

Een verscheidenheid aan referentiekaders kan een jeugdwerkinitiatief verruimen. Door op verschillende manieren naar de samenleving te kijken, leren kinderen en jongeren dat hun kijk-op-de-wereld niet de enige ware is. Grote verschillen houden echter ook een grote uitdaging in voor een jeugdwerkinitiatief. Het is belangrijk dat het initiatief openstaat voor de verschillende referentiekaders, rekening houdend met de draagkracht van de begeleiders. Anderzijds moeten de verschillende kinderen en jongeren zich vanuit hun eigen cultuur veilig kunnen voelen binnen het initiatief.

Op sommige momenten actief bezig zijn met deze referentiekaders, helpt zeker om elkaar beter te leren kennen.

Er bestaan tal van mogelijkheden om rond referentiekaders te werken:

- » *allerhande uitwisselingskampen in binnen- en buitenland, bezoeken (bv. hoe ziet een Moskee er van binnen uit?), alternatieve stadswandelingen (bv. Brusselbinnenstebuiten of Antwerpen Averechts), ...*
- » *informatieve spelen, bv. Rafa Rafa: een spel waarbij iedereen een nieuwe cultuur krijgt en bij de anderen op bezoek gaat*

- » *vorming of uitwisselingsmomenten met straathoekwerkers of allochtone verenigingen*
- » *creatieve activiteiten, bv. een alternatieve kookactiviteit; met zo weinig mogelijk geld een maaltijd bereiden*

Het is dus belangrijk te beseffen dat eenzelfde situatie er heel verschillend kan uitzien naargelang vanuit welk perspectief ernaar gekeken wordt!

1.1.2. Het perspectief van de kinderen en de jongeren

Speelt het aanbod in op de wensen en verwachtingen van de kinderen en jongeren?
Spreekt het hen aan? Vinden ze het plezierig?

Bij het uitbouwen van een jeugdwerkbeleid voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren is het belangrijk te vertrekken vanuit het steeds wijzigend perspectief van de kinderen en jongeren. Men dient na te gaan hoe het jeugdwerk kinderen en jongeren ondersteunt in hun ontplooiing, of de activiteiten leefwereldverbredend werken. Concreet wil dit zeggen dat men zich de vraag moet stellen of kinderen en jongeren iets hebben aan wat ze doen of aangeboden krijgen. Vinden ze dit soort activiteiten plezierig? Ontmoeten ze nieuwe mensen waar ze elders geen kans toe krijgen, doen ze dingen die ze anders misschien nooit zouden doen?

Op dit niveau is er niet echt een verschil met andere jongeren en kinderen. Sommigen vinden de ene activiteit interessant, andere kinderen en jongeren zullen de andere activiteit meer appreciëren. Wat wel voor de meeste kinderen en jongeren geldt, is dat ze graag met vrienden deelnemen aan activiteiten.

Hou er wel rekening mee dat maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren vanuit hun vroegere ervaringen zich nogal eens verdedigend opstellen in situaties die ze niet of onvoldoende kennen; of uit angst om nogmaals gekwetst te worden in hun contact met maatschappelijke instellingen, dit contact gaan vermijden. De meeste jongeren hebben geen vertrouwen meer in dergelijke instellingen.

Enkele tips kunnen helpen bij het organiseren van activiteiten:

- » Sta bij het voorbereiden van een activiteit stil bij de achtergrond van de kinderen en jongeren die zullen deelnemen.
- » Check regelmatig wat de deelnemers graag doen.
- » Pas op met bepaalde thema's/activiteiten bij bepaalde groepen. Kampen kunnen gevoelig liggen (gemengd slapen, varkensvlees, halal ...), vormingen of spelletjes rond seksualiteit zijn niet vanzelfsprekend, kookactiviteiten vallen beter niet in de ramadan of de vastenperiode.

- » Organiseer geen te dure activiteiten. Het commerciële aanbod (pretparken, ijspistes, paintball, ...) trekt jongeren aan, maar daar hangt een prijskaartje aan vast. Soms zit de valkuil ook in heel evidente dingen waar men nog nooit heeft bij stilgestaan bv. samen pinten pakken of 'een pot leggen' kan voor sommigen te duur zijn.
- » Bij het samenstellen van het aanbod kan men intermediairen of bijzondere doelgroepen betrekken, zelfs diegenen die nog niet participeren aan het aanbod.

Een werking polste bij hun nieuwe leden wat zij het liefst deden. De anderen vonden dat heel leuk en zo zijn een hele resem nieuwe activiteiten ontstaan.

Een Chiro-werking die met vluchtelingenkinderen werkt, geeft aan dat ze oorlogsspelletjes vermijdt.

"Ook onze leidingsploeg is een beetje 'gemengd'." We houden rekening met elkaar. De eerstejaarsleiding gaat samen op kadervorming in de periode die buiten de Ramadan valt, zodat Achmed ook mee kan op vorming. Dit houdt wel in dat ze met een ander gewest mee zullen gaan." (een jeugdbeweging)

De medewerker van de jeugddienst kan informatie over doelgroepen verzamelen en deze doorspelen aan begeleiders die een nieuwe doelgroep willen bereiken. Ook deskundigen in verband met bijzondere doelgroepen aan het woord laten op een vergadering van de jeugdraad kan een eerste stap zijn.

1.1.3. Het perspectief van de begeleiders

Ken je als begeleider de toffe en minder gemakkelijke kanten van de kinderen of jongeren uit je groep? Welke houding neem je aan t.o.v. de groep en de individuele kinderen of jongeren?

Over maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren bestaan veel vooroordelen. Zij worden meestal benaderd vanuit het perspectief 'probleemjongeren'. Dit staat hun ontplooiing in de weg. Maar eigenlijk willen ze, net als alle andere kinderen en jongeren, iets hebben aan hun vrije tijd. Het is belangrijk om hen vanuit een positieve invalshoek te benaderen, als individuen met eigen mogelijkheden.

Deze "vijf breinbrekers voor begeleiders" helpen om eens een andere bril op te zetten.

1] Iemand is meer dan zijn maatschappelijke kwetsbaarheid alleen.

Iedereen bestaat uit vele facetten. Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren worden meestal uitsluitend vanuit de problematische facetten benaderd. Belangrijk is om als begeleider rekening te houden met alle facetten van het kind of de jongere.

2] Ieder zijn waarheid.

Iedereen moet er zich van bewust zijn dat het eigen denken over de wereld niet dé waarheid is, maar bepaald wordt door het eigen referentiekader. Andere mensen denken vanuit de ervaringen die zij hebben opgedaan, vanuit hun referentiekader. Een referentiekader opleggen aan anderen is niet zinvol. Uitleggen waarom iemand bepaalde dingen denkt en uitzoeken waarom anderen hier anders over denken, kan wel leiden tot respectvol samenleven.

3] Het onbekende leren kennen geeft nieuwe inzichten.

Naast kinderen en jongeren vermijden ook jeugdbegeleiders situaties waarmee ze niet vertrouwd zijn. Dit scheidt wederzijdse drempels. Stappen durven zetten om de wereld van de kinderen en jongeren te leren kennen, geeft aan jeugdbegeleiders vaak verrassende nieuwe inzichten en ervaringen.

4] Respect als basishouding.

Belangrijk is steeds evenwaardigheid, respect voor de andere cultuur, voor hun waarden en normen als basishouding aan te nemen.

5] Een positieve benadering maakt ontplooiing mogelijk.

Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren worden meestal benaderd vanuit een probleembenadering. Dit is absoluut niet plezierig voor hen en werkt contraproductief bij hun zelfontplooiing. Het is slechts vanuit een positieve benadering van de begeleiders dat kinderen en jongeren ruimte hebben om hun mogelijkheden te ontwikkelen.

De komst van een leider van Turkse herkomst zorgde er in een jeugdwerking voor dat ze voor het eerst kinderen van Turkse herkomst bereikten. Het herkenningselement van de ouders speelt hier een belangrijke rol. Maar ook voor de leiding werd de drempel om Turkse gasten te werven verlaagd door de positieve ervaring dat ze met de leider hadden opgedaan.

1.1.4. Het perspectief van de ouders

Komen ouders in contact met de werking van de vereniging? Welk beeld hebben ze ervan?

Ouders hebben een beeld van de werking en de begeleiders. Dit beeld ontstaat vanuit hun referentiekader. Tal van gewoonten die binnen een werking als vanzelfsprekend worden ervaren, kunnen voor ouders van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren vreemd of zelfs onaanvaardbaar zijn.

Het contact van de begeleiders met de ouders is hierbij zeer belangrijk zodat ouders bv. kunnen verwoorden wat ze vreemd vinden.

Gaan zwemmen, voor een jeugdbeweging een gewone activiteit, kan voor ouders een reden zijn om hun kinderen niet naar de jeugdbeweging te laten gaan.

1.1.5. Het beeld van de werking zelf

Hoe wordt de werking ervaren door de leden en door buitenstaanders?

Elke jeugdwerking heeft een bepaalde uitstraling . Hoe komt een werking over op mensen die het jeugdwerk niet van dichtbij kennen? Tal van gewoonten waarbij een jeugdwerkinitiatief niet stilstaat omdat ze zo voor de hand liggend zijn, roepen voor buitenstaanders heel wat vraagtekens op.

"Ik speelde het liefst met mijn Marokkaanse vriendjes in het bos. Terwijl wij daar in de bomen hingen en ravotten, ontdekten we iets vreemds; iedere zaterdag om hetzelfde uur kwamen Belgische ouders hun kinderen afzetten in een gebouwtje in het bos. De kinderen hadden allemaal hetzelfde sjaaltje aan. Ze bleven dan enkele uren, liepen daarbinnen wat rond en toen kwamen de ouders weer op een vast uur die kinderen terug ophalen. Waarom spelen Belgische kinderen altijd op hetzelfde uur op dezelfde plaats? Waarom spelen ze alleen met leeftijdsgenoten en zijn er enkele jongeren bij? Wat doen ze met dat sjaaltje?"

De eigen werking eens doorlichten, kan veel dergelijke gewoonten aan het licht brengen en dus bespreekbaar maken. Welk woordgebruik wordt gehanteerd? Hoe zien boekjes en folders eruit? Naar wie zijn ze gericht? Welk soort activiteiten worden gepland? Hoe komt het dat andere activiteiten minder aan bod komen? Als we op fietstocht gaan, heeft iedereen dan een fiets? Wil en kan iedereen zwemmen en heeft iedereen zwemgerief?

1.2. BETAALBAARHEID

Is het aanbod financieel haalbaar?

Kenmerkend voor veel kinderen en jongeren die bij het huidige aanbod uit de boot vallen, is dat ze financieel minder draagkracht hebben.

Om deze kinderen en jongeren te bereiken, wordt het aanbod voor hen vaak goedkoper gemaakt. Toch zit hier een addertje onder het gras. Door speciale prijzen te hanteren voor deze doelgroepen, kunnen deze kinderen en jongeren gestigmatiseerd worden. Hierdoor wordt het proces van maatschappelijke kwetsbaarheid versterkt in plaats van tegengegaan. Ook is het 'volledig gratis éénmalige initiatieven opzetten' niet altijd een

goede oplossing omdat dit geen perspectief geeft tot blijvende deelname aan activiteiten.

Als je de prijs van een initiatief voor alle deelnemers verlaagt, is het belangrijk dat je ook aandacht hebt voor andere drempels zodat de doelgroep ook werkelijk bereikt wordt. Anders krijg je het zogenaamde Mattheüs-effect waarbij niet diegenen voor wie de maatregel in het leven geroepen is, maar alleen het oorspronkelijke publiek gebruik maakt van de prijsverlaging.

Deze drempels wegwerken, is dus niet zo eenvoudig. In de eerste plaats is het belangrijk dat men alle kinderen en jongeren een aanbod aan een aanvaardbare prijs biedt en verder specifieke stappen zet voor kinderen en jongeren die het financieel moeilijker hebben.

Hierbij is het belangrijk om elke situatie apart te bekijken. Discretie, vertrouwen en het benaderen van het gezin vanuit een positieve invalshoek spelen hierbij een belangrijke rol. Deze kinderen en jongeren moeten kunnen participeren zonder dat de andere deelnemers zich bewust zijn van hun financiële situatie. Dit om het ontstaan van schaamtegevoelens te vermijden. Wel heeft deze anonimiteit zijn grenzen. Het recht op discretie en een doorgedreven anonimiteit kunnen immers een verlamdende werking hebben, wat maakt dat de personen die financiële hulp nodig hebben door niemand mogen gekend zijn en dus niet aangesproken kunnen worden. Dit kan niet de bedoeling zijn.

Voor informatie in verband met financiële steun voor deelname aan het jeugdwerk kunnen jeugdinitiatieven contact opnemen met de gemeente, het OCMW of de koepel van de jeugdvereniging.

Sommige gemeenten verkopen cultuur- of doe-passen, waarmee je een jaar lang aan alerhande activiteiten kan deelnemen. Ze geven een aantal van deze pasjes gratis aan het OCMW die ze op hun beurt aan gezinnen die het financieel moeilijker hebben, kunnen uitdelen. Op die manier vermijd je etikettering. Ook toegang tot internet e.d. wordt via een verspreidingsstelsel van jetons mogelijk gemaakt.

Jeugdbewegingen spelen hun ledenlijsten door aan het OCMW. Het OCMW stort dan een bedrag terug aan de ouders die een beroep moeten doen op financiële hulp van het OCMW. Zo is anonimiteit ook ten opzichte van de jeugdleiders gewaarborgd.

Een uniform wist sociale verschillen een beetje uit (merkkledij), maar is duur! De jeugddienst kan uniformen en materiaal ter beschikking stellen of het jeugdwerk informeren over initiatieven van de koepels (bv. fondsen, tweedehandsuniformen, materiaal ter beschikking stellen).

1.3. BEKENDHEID

Is het aanbod gekend?

Is er voldoende informatie over het aanbod aanwezig?

De doelgroepen die niet bereikt worden, zijn meestal het minst geïnformeerd over het aanbod. Hier kunnen verschillende redenen zijn:

- » Ze maken geen deel uit van bekende netwerken waardoor ze minder vlot geïnformeerd worden.
- » Ze hebben een andere leescultuur waardoor het verspreiden van folders niet werkt.
- » Nieuwe media zijn voor hen vaak minder bekend of ze hebben er in mindere mate toegang toe.
- » Ze worden geconfronteerd met taalproblemen, waardoor ze de aangeboden informatie niet kunnen verwerken.

Belangrijk is dus te letten op de manier waarop de informatie verspreid wordt, de begrijpbaarheid ervan, het gebruikte lettertype, ...

Informatie op papier is slechts één manier om het aanbod bekend te maken. Rechtstreeks contact via huisbezoek, gesprekken, e.d. is arbeidsintensief maar levert vaak een goed resultaat op. Het is dus zinvol verschillende kanalen te gebruiken zodat een divers publiek bereikt wordt.

Het organiseren van toelidingsactiviteiten voor deze kinderen en jongeren is heel belangrijk. Netwerking en het focussen op intermediairen vormen hierbij belangrijke hulpmiddelen.

Een jeugdbeweging en een instelling van bijzondere jeugdzorg spraken met elkaar af dat de jeugdleiders twee maal per jaar naar de instelling zouden komen om met de kinderen en jongeren te praten over hun aanbod. Sindsdien komen er telkens een drietal kinderen naar de jeugdbeweging.

Een jeugdwerker die al van alles geprobeerd had om de jongeren van de wijk op de hoogte te brengen van zijn aanbod (flyers uitdelen op school en in de wijk, via de website, enz.) raakte gefrustreerd want de gasten kwamen zeer onregelmatig. Tot hij merkte dat de gasten heel veel sms-ten naar elkaar. Hij kwam op het idee om de gasten telkens op de hoogte te brengen via het versturen van een sms. Sindsdien is de opkomst veel groter.

Een andere jeugdwerker maakte er een gewoonte van om voor de wekelijkse activiteit een kwartiertje in de wijk rond te lopen. Telkens als hij kinderen zag rondlopen, ging hij ermee babbelen en sprak hij over wat hij die dag ging doen in de jeugdbeweging. Op die manier slaagde hij er na zes maanden in om twee gasten naar de jeugdbeweging te krijgen.

“Jaarlijks doen wij een grote werving. We gaan rond in scholen en in verschillende wijken in de omgeving van de jeugdbeweging. Wij sluiten hierbij de sociale woonwijk niet uit. ‘Hoe meer zielen, hoe meer vreugde’, is ons motto.”

“Centrum West (werking maatschappelijk kwetsbare jeugd) is een goede uitvalbasis geweest. Dankzij hen hebben wij onze eerste leden geworven. Nu bestaat de jeugdbeweging uit zowel leden van Centrum West als kinderen of jongeren vanuit de wijk. De meeste leden zijn van allochtone afkomst. Maandelijks geven we ons programma mee aan de gasten. Het programma staat in een boekje. Veel ouders spreken geen Nederlands. Om het contact met de ouders te bevorderen, vertalen we het boekje in het Frans. ”

“Tussen het asielcentrum, de jeugddienst en de werking van onze jeugdbeweging zijn er enkele overlegmomenten geweest.”

1.4. BEREIKBAARHEID

Is het aanbod gemakkelijk bereikbaar?

Is de werking voor kinderen en jongeren uit bepaalde wijken bereikbaar? Hoe is de omgeving van het jeugdwerkinitiatief? Hoe ervaren de kinderen, de jongeren en de ouders ‘de bereikbaarheid’ van het initiatief? Wordt het als ‘vanzelfsprekend’ ervaren dat kinderen en jongeren alleen op stap gaan? Dit zijn vragen die een beeld kunnen geven over de bereikbaarheid. Vlotte verbindingen bij het openbaar vervoer, degelijke fiets- en zebrapaden, maar ook de perceptie van de afstand kunnen een belangrijke rol spelen.

“Als zij niet naar ons komen, dan gaan wij naar hen!” Onder dit motto trok een jeugdwerking op locatie. Deze locaties kunnen zeer divers zijn; een armere wijk waar je weinig gasten bereikt of een activiteit bij een organisatie die al met de gasten werkt; organisaties uit de bijzondere jeugdzorg, het OCMW, een vluchtelingenopvangcentrum, ...

“Als ze niet naar ons komen, dan gaan we ze halen!” Ook dat kan een motto zijn. Door langs te gaan bij gasten, ze op te halen met de auto of met de fiets kun je drempels verlagen. Bij sommige gasten is de eerste keer voldoende, anderen moet je een periode gaan ophalen voor ze zelf de stap naar de werking zetten.

Een jeugdbeweging die met vluchtelingenkinderen werkt, rekende er op dat de ouders zelfstandig het openbaar vervoer zouden gebruiken. Toen de kinderen niet kwamen opdagen en de leid(st)ers er naar informeerden in het asielcentrum, bleek dat dit niet zo vanzelfsprekend was. Het kennen van de uurregeling, het kopen van tickets, de bezigheden in het centrum, ... er waren nog een heel aantal obstakels waar niemand voorheen aan had gedacht.

Op niveau van de gemeente kunnen vervoersproblemen structureel opgelost worden. In sommige gemeenten worden kinderen met de bus van school gehaald en naar de muziekschool of de sportles gebracht. Daarna worden ze terug naar school gebracht zodat de ouders hen daar kunnen ophalen. Op die manier worden vrijetijdsbestedingen zoals muziek en sport bereikbaar voor kinderen die niet zo mobiel zijn.

Op gemeentelijk niveau is het belangrijk dat beslissingen altijd afgewogen worden aan het bereikbaarheidsprobleem. Jeugdhuizen, fuifzalen en repetitielokalen worden wegens geluidshinder vaak uit het stadscentrum geweerd. Indien dit voor bereikbaarheidsproblemen zorgt, is het belangrijk dat de jeugddienst het opneemt voor ruimte voor jongeren in het stadscentrum.

1.5. BESCHIKBAARHEID

Kan men gemakkelijk beroep doen op het aanbod?

Voor sommige kinderen en jongeren is het bestaande aanbod niet altijd even ‘beschikbaar’.

Drempels die op dit niveau kunnen spelen zijn:

- » inschrijvingsformaliteiten: hoe minder papier - en invulwerk, hoe beter! Zeker mensen die maandelijks verdrinken in hun paperassen voor het leefloon of werkloosheidsuitkering, studiebeurs, invaliditeit, ... worden door nog meer papier vaak afgeschrikt. Het is ook belangrijk dat formulieren duidelijk leesbaar zijn.
- » openingsuren, tijdstip van activiteiten: zijn deze aangepast aan de momenten waarop de kinderen en jongeren vrij zijn? Bv. rekening houdend met buitenschoolse taal- of godsdienstlessen.
- » aanspreekbaarheid: zijn de verantwoordelijken gemakkelijk aanspreekbaar, zowel voor kinderen en jongeren als voor derden bv. ouders, de buurt.

Belangrijk hierbij is dat jeugdorganisaties zelf naar buiten komen met het aanbod, zelf een actieve stap in de richting van de kinderen en jongeren zetten!

Probeer als gemeentelijke jeugddienst de subsidiëring voor jeugdbewegingen duidelijker te communiceren, te vereenvoudigen. Sommige jeugdwerkingen doen geen beroep op het beschikbare geld omdat ze te weinig inzicht in de kanalen hebben.

“Vier maal per jaar gaan we langs bij de ouders. Als er moet ingeschreven worden voor een activiteit, gaan we langs bij de ouders. We werken niet graag met inschrijvingen via een papertje. Vaak komt daar geen reactie op of gaat het papertje verloren.” (een jeugdbeweging)

Verder kan het ook helpen duidelijk te communiceren dat men als jeugtleider beschikbaar is voor de kinderen en jongeren, zowel tijdens als na de activiteiten.

“Na de activiteiten maken we tijd om nog na te praten met de gasten of met de ouders. Regelmatig gaan we ook naar ‘t voetbalveldje of naar ‘t speelpleintje in de wijk. Als we spelers tekort hebben, kun je ze daar altijd vinden!”

Vaak hebben ouders een probleem met opvang voor en na de activiteiten, onder andere door ongebruikelijke werkuren. Hiervoor kunnen alternatieven worden gezocht zoals samenwerkingen met bestaande opvanginitiatieven.

Opvang voorzien voor en na een grabbelpasactiviteit kan de deelnamegraad aanzienlijk verhogen.

2. BLIJF NOG EVEN

Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren bereiken is één ding, maar zorgen dat ze zich thuis voelen in de werking en blijven komen, is de volgende opdracht en ook die vraagt heel wat extra inspanningen.

2.1. BOUW AAN EEN VERTROUWENSRELATIE

Hoe ga je als leider om met de verschillende kinderen of jongeren uit je groep?

Het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de leden is zeer belangrijk om een toegankelijke werking mogelijk te maken. Een positieve relatie biedt een stevig kader om eventuele conflicten aan te pakken. Dit is natuurlijk zo voor alle kinderen en jongeren, maar maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zijn er vanuit hun voorgaande ervaringen extra gevoelig voor.

Verder is het belangrijk niet uit het oog te verliezen dat de groep van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren heel divers is. Veralgemening van methoden en situaties is niet de manier waarop er moet gewerkt worden. Telkens vertrekken vanuit een specifieke situatie, met specifieke personen, geeft de beste kans op een bevredigend resultaat.

Bij toeleidingsactiviteiten is het belangrijk dat er een langdurige samenwerking is tussen de begeleiders van het aanbod en de organisaties die toeleiden en die dus dicht bij de doelgroep staan. Zo kan er maatwerk ontstaan, afgestemd op de behoeften en de specifieke kenmerken van de doelgroep. De jeugddienst kan hierbij een partner zijn.

Begeleiders werken soms te weinig aan de positieve band met de kinderen en jongeren omdat de begrenzing bij wat mag en niet mag teveel aandacht vraagt. Als jeugddienst kan men deze begeleiders ondersteunen met vorming en teamwork zodat er minder bestraffing of conflictsituaties ontstaan en er meer aandacht kan gaan naar positieve ervaringen. Belangrijk is vanuit de jeugddienst deze ondersteuning permanent te voorzien want niet alle begeleiders geven signalen als er nood is aan ondersteuning.

“Nina is een zeer druk meisje. Dit kan storend zijn tijdens de activiteit. Leidster Sylvie maakte er de gewoonte van om voor de activiteit telkens met Nina een kwartiertje hard te ravotten. Zo wordt Nina’s energie gekanaliseerd. Nina is blij met de aandacht van Sylvie. Ze luistert als Sylvie zegt dat iets niet mag.”

“De nieuwe gasten zijn niet altijd ambetanter dan andere gasten. Het is gewoon belangrijk hen veel schouderklopjes te geven. In deze Chiro leer je zoveel als leider. Samenwerken met al die verschillende gasten is echt verrijkend.”

“Eigenlijk hebben die gasten niet veel nodig om zich te kunnen amuseren. Integendeel. Zij deden altijd goed mee met een spel. Je merkt in zo’n geval dat zij niet zo verwend zijn als de andere kinderen. Vluchtelingenkinderen zijn blij met een klein spel zoals bv. zakdoek leggen.”

“We vinden het vooral belangrijk dat die gasten zich amuseren. En eigenlijk hebben ze niet veel nodig om geëntertand te worden. We willen niet meer of minder waarden meegeven aan deze gasten dan in een andere jeugdbeweging. Onze waarden zijn niet beter dan hun waarden.”

2.2. JE WERKING

Wat is de draagkracht van de werking?

Is er voldoende begeleiding en zijn de begeleiders klaar voor het werken met nieuwe doelgroepen? Deze vragen zijn essentieel als de draagkracht van de werking op tafel komt zowel bij de werving van nieuwe leden als bij een evaluatie van de bestaande groep. Immers, als de draagkracht niet voldoende hoog is, kunnen begeleiders gedemotiveerd raken en haken ze misschien zelf af.

Als een werking een nieuwe groep jongeren aantrekt, kan dit spanningen opleveren met de leden die al langer in de beweging zitten (de zogenaamde ‘anciens’). Als begeleid(st)er moet je dergelijke territoriumconflicten trachten te vermijden.

Volgende tips kunnen misschien al een aantal problemen helpen voorkomen:

- » Betrek de 'eerste groep' in de besluitvorming om een nieuwe groep leden aan te trekken.
- » Ga stap voor stap te werk. Start met een paar nieuwe leden, later kunnen er dan nog meer bijkomen.
- » Start met een inlooperperiode. Van nu en dan een gezamenlijke activiteit naar maandelijks, naar tweewekelijks, ...
- » Maak duidelijke afspraken.

Welke grenzen worden binnen een werking gehanteerd?

Eigen aan jong zijn, is experimenteren met grenzen en gezag. Maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren zijn op dit vlak niet anders, maar dikwijls hebben ze meer behoefte aan duidelijkheid en structuur.

Volgende aandachtspunten kunnen helpen om voldoende structuur te bieden:

- » Te veel regels werken niet. Maak op voorhand duidelijke en elementaire afspraken.
- » Speel bij overtredingen op de bal, en niet op de man: begrensd gedrag, maar blijf de persoon in kwestie erkennen.
- » Geef een sanctie die in verhouding staat tot de overtreding. Maak van begrenzingen iets positief en werkbaar.
- » Bekrachtig ook positief gedrag en doe dit vaker dan sanctionerend op te treden.

Regels en afspraken werken alleen als mensen er de logica van inzien, als ze zich er betrokken bij voelen. Sommige regels en afspraken zijn binnen een bepaald referentiekader zeer logisch, in andere echter helemaal niet.

Als jeugd Dienst kan je samen met de vrijwilligers de reglementen van de speelplein- en grabbelpas overlopen en de bedoeling van de regels uitleggen.

"We hebben duidelijke regels en afspraken. Bij een overtreding van een regel zoeken we naar een straf die evenredig is met de fout. Bv. zo hadden een aantal van onze leden de voorbije zondag met steentjes van op een brug naar een auto gegooid. De mensen van de auto waren heel kwaad, maar hebben hen niet echt gestraft. De leiding heeft hen dan op een ludieke manier berispt door zich te verkleden als politiemans om duidelijk te maken dat er regels voor iedereen zijn."

"We hebben er wel op gelet dat we de regels en de afspraken die wij in onze jeugdbeweging zelf vanzelfsprekend vinden, nu expliciet duidelijk maken aan iedereen."

“We hebben op 't kamp nog nooit zo hard geroepen dan we zouden doen op een kamp met andere gasten. Maar eigenlijk zijn we niet meer boos geweest dan op een ander kamp. We denken dat die gasten vanuit hun eigen cultuur gewoon meer expressie nodig hebben.”

2.3. COMMUNICATIE MET DE OUDERS

Komen ouders en begeleiders regelmatig met elkaar in contact?

Het opbouwen van een vertrouwensrelatie met de ouders kan ervoor zorgen dat kinderen en jongeren blijven deelnemen aan jeugdwerkinitiatieven. Zo kunnen drempels of conflicten besproken worden en niet noodzakelijk leiden tot stopzetting van deelname aan jeugdwerkactiviteiten.

“Wij werken samen met Centrum West, een werking maatschappelijk kwetsbare jeugd. Ouders kennen de werking van Centrum West en dat geeft hen vertrouwen in onze jeugdwerking. Het vertrouwen tussen de ouders en ons moet nog wel verder groeien. Dit vraagt echter tijd. We werken eraan.”

2.4. CREËREN VAN EEN VEILIGE OMGEVING

Voelt een kind zich voldoende opgenomen in de groep om vrijuit te kunnen spelen?

Als men in een onbekend milieu terecht komt, is er sneller kans op een gevoel van onzekerheid of zelfs onveiligheid. Voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren kan een jeugdbeweging een geheel nieuwe ervaring zijn. Daarom is het belangrijk hen de eerste maanden extra aandacht te geven, zodat ze het gevoel hebben dat ze welkom zijn, dat hun persoon gewaardeerd wordt.

Bij het samenstellen van het aanbod kan men bijzondere doelgroepen betrekken, zelfs diegenen die nog niet participeren aan het aanbod.

De verantwoordelijke van een speelpleinwerking kan een kind extra in het oog houden om te kijken of het er zich goed voelt.

“De inzending van Kenny Vanderbiest”, declameerde de juryvoorzitter, “getuigde als geen andere van inzicht en durf. De kandidaat slaagde er moeiteloos in zijn duidelijk beperkte technische kennis van het medium fotografie te compenseren door het oproepen van grote emoties op een dunne lijn tussen leven en dood. Hoe deze autodidact erin geslaagd is zowel de veelgelaagdheid, de multikleurigheid, de diversiteit, de interculturaliteit van zijn wijk, waar we - geef het maar toe - het liefst met een bocht omheen zouden rijden, ware het niet dat ze daar het nieuwe zwembad hebben gegraven, als de in roestkleuren verzonken teloorgang van zijn wijk samen te ballen in een reeks krachtige foto’s en tegelijk poëtische beelden is waarlijk verbluffend. En kan de winnaar, Kenny Vanderbiest, nu naar voren komen om zijn prijs in ontvangst te nemen, zijnde een fototoestel, een stapel boeken en een jaarabonnement in het cultuurcentrum alwaar we ons alhier bevinden?”

Beste Burgemeester,

Andermaal neem ik de pen ter hand om u te schrijven. Dit keer met de vraag of mijn vriend Djeke op de tweewekelijkse rommelmarkt die, zoals u weet, een zeer groot succes is, mag optreden met Afrikaanse dansjes die hij nog kent uit zijn kindertijd. Hij kan dat goed en hij zou het graag doen. De kinderen van de wijk zijn er dol op, en de kleintjes van de Chiro ook. Hoe Djeke zijn kontje kantelt en kronkelt.

Hoogachtend,
Vanderbiest Raymond, Parkingtoezichter

Kenny printte de brief, bestelde nog een roodsap en vroeg of er al genoeg spelers waren voor de voetbalploeg die ze wilden oprichten. “Zet mij er maar bij. En Djeke wil keeperen. Als er niemand anders is. En misschien kan Serge aan de zijlijn iets doen?”

Op de receptie na de prijsuitreiking vertelde Djeke voor de zoveelste keer hoe ze de winnende foto hadden gemaakt. (Weer veegde hij de tranen uit zijn ogen.)

Hij en Moestafa hadden de rolstoel met Serge tot boven op de glijbaan geduwd. De onderste planken waren al flink rot, maar toen Serge helemaal boven stond, waren er twee, misschien wel drie planken helemaal middendoor gekraakt.

SPECIFIEKE DREMPELS

Zoals hierboven aangegeven liggen er heel wat uitdagingen voor het grijpen als het doel is het jeugdwerk voor diverse doelgroepen toegankelijk te maken.

Om een zicht te krijgen op mogelijke specifieke drempels, werd een kleine bevraging georganiseerd bij initiatieven die werken met of voor bijzondere doelgroepen. De antwoorden werden verwerkt tot een tekst per doelgroep.

Deze lijst is zeker niet volledig. Lokale beleidsmakers kunnen een andere indeling maken, doelgroepen indelen in subdoelgroepen, omschrijvingen van doelgroepen anders invullen, andere toevoegen.

Het is zeker niet de bedoeling een oordeel te vellen of te etiketteren. Elk individu heeft immers veel facetten in zijn persoonlijkheid. Zo kan iemand bv. allochtoon, middenklassejongere, hooggeschoold en stadsbewoner zijn.

Doordat de specifieke drempels en de mogelijke acties gedistilleerd zijn uit de antwoorden, kunnen deze niet worden beschouwd als een totaaloverzicht maar wel als voorbeelden van mogelijke drempels en acties. Wat is de zin van deze opsplitsing? Door stil te staan bij verschillende doelgroepen, mogelijke drempels en beleidsmaatregelen kunnen lokale beleidsmakers hun blik verruimen en bij het voeren van een jeugdbeleid met aandacht voor diversiteit hun zoektocht starten of verfijnen.

1. ALLOCHTONE KINDEREN EN JONGEREN

Allochtone kinderen en jongeren zijn geen homogene groep. Net als bij niet-allochtone kinderen en jongeren gaat het hier om individuen die onderling verschillen qua interesses, mate van religiositeit, mate van gehechtheid aan het land van hun grootouders, economische situatie van de ouders, relatie met familie, muziekvoorkeur ...

Vanuit de samenleving is hier echter niet altijd oog voor en worden ze vaak onder één noemer gevat. Een negatieve perceptie brengt de jongeren soms in een defensieve houding t.a.v. de 'vertolkers' van die samenleving (leerkrachten, opvoeders, politie).

Ze zijn vaak slachtoffer van structurele uitsluiting in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Dit leidt soms tot een 'je m'en foutisme': "Ik zal toch nooit een goede job vinden want ik ben bruin, waarom zou ik nog mijn best doen?"

Deze penibele sociaal-economische situatie (de 'underdog') leidt dan weer tot groepering en identiteitsvorming die zowel door de groepen zelf als door de buitenwereld vaak cultureel worden omschreven.

Uit verschillende vrijetijdsonderzoeken blijkt dat jongeren uit het beroeps- en deeltijds onderwijs aparte 'subculturen' vormen met andere interesses, een andere tijdsbeste-

ding en andere verwachtingen. Aangezien relatief meer allochtone jongeren BSO of TSO volgen dan andere jongeren, gelden die lagere participatiegraad en andere vrijetijdspatronen ook voor een groot deel allochtone jongeren. Meer open jeugdwerkvormen zoals speelpleinen en jeugthuizen, die werken met een veel lossere structuur, bereiken doorgaans gemakkelijker een divers publiek. De voorbije jaren steeg de deelname van allochtonen in meer open werkvormen die vooral buurt- en wijkgericht werken zoals mobiele spelanimatie (buurtspeelpleintjes), vindplaatsgericht werken (buurtsport).

1.1. WELKE SPECIEFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Allochtone kinderen en jongeren en hun ouders kennen het jeugdwerk vaak niet. Ze hebben er nog nooit van gehoord of ze hebben er een ander beeld over.
- » Jeugdwerk is er voor en door jongeren. Aangezien veel allochtone jongeren als kind niet meegedraaid hebben in het reguliere jeugdwerk is er minder doorstroming naar begeleiding. Ze kennen de cultuur en spelactiviteiten vaak niet en hebben een ander beeld over jeugdwerking.
- » Vele allochtone ouders kennen het Vlaamse jeugdwerk vaak niet. Ze zijn er niet mee opgegroeid, weten niet wat er gebeurt en hebben daardoor ook geen vertrouwen in de werking. Ze kennen vaak niemand van de leiding, die deze drempel kan verlagen. Een vertrouwensband tussen ouders en begeleiders van jeugdwerkinitiatieven is nodig. Ouders weten bijvoorbeeld niet of er rekening gehouden wordt met voor hen belangrijke religieuze thema's zoals voeding, alcohol, gemengd slapen. Daarnaast is er voor sommige ouders ook een taalbarrière die het contact nog moeilijker maakt. Het is belangrijk om enkele vertrouwensfiguren die worden gerespecteerd binnen de gemeenschap (bv. iemand die erg actief is binnen de gemeenschap, maar ook bijvoorbeeld een leraar) te overtuigen van de zin van de werking. De mening van deze vertrouwensfiguur kan doorslaggevend zijn voor ouders om hun kinderen te laten deelnemen.
- » Jeugdwerkinitiatieven beantwoorden niet altijd aan de culturele en religieuze voorschriften van allochtone kinderen en jongeren bv. Is het eten 'halal'?
- » Bij veel jeugdwerkingen word je geacht regelmatig te komen. Soms mag je bijvoorbeeld niet mee op kamp als je niet geregeld komt. Deze regelmaat is voor sommige gezinnen niet vanzelfsprekend en is cruciaal bij afhaken.
- » Veel allochtone ouders zijn zich onvoldoende bewust van de pedagogische meerwaarde van het jeugdwerk en de maatschappelijke rol die deze speelt en vinden het misschien niet de moeite om hierin te investeren.
- » Lidgeld, kampgeld, geld voor speciale activiteiten, aanschaf van bijvoorbeeld bewegingskledij. Als je alles optelt, kom je aan een flinke som, en niet alle ouders zijn in staat om dit op te hoesten.

1.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » De gemeente kan extra stimulansen bieden aan beginnend allochtoon jeugdwerk of kan allochtoon jeugdwerk opstarten met een bestaande groep jongeren.
Geef uitleg over subsidiekanalen, breng hen met andere organisaties in contact, ondersteun samenwerkingsverbanden met regulier jeugdwerk, geef uitleg over jeugdraad en overtuig hen van de meerwaarde.
- » De gemeente kan participatiemogelijkheden organiseren voor allochtone kinderen en jongeren.
Zoek naar mogelijkheden voor bevragingen, gesprek, suggestiebox.
- » Via kadervorming kan de jeugddienst de interculturele vaardigheden van de begeleiders versterken.
Maak reclame rond de kadervorming die hiervoor bestaat.
- » De toegankelijkheid van het jeugdwerk naar allochtone kinderen en jongeren toe vergroten. Een vertrouwenspersoon van die allochtone gemeenschap wordt best betrokken bij dit initiatief. Hierbij is het ook belangrijk in te gaan op vragen en bezorgdheden van de ouders.
Organiseer in samenwerking met de dienst integratie een informatieaanbod over het jeugdwerk bij een allochtone volwassenvereniging, verspreid een folder over het jeugdwerkenaanbod bij een allochtone volwassenvereniging.

1.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Samenwerken met allochtone jeugd- of volwassenverenigingen. De samenwerking lukt het best als er samengewerkt wordt vanuit een gemeenschappelijke nood.
Een allochtone vereniging laat Nederlandse lessen deels geven door vrijwilligers van een jeugdvereniging. De jeugdvereniging sluit jeugdwerkactiviteiten aan op deze lessen.
- » Begeleiders van jeugdwerkinitiatieven moeten extra aandacht besteden aan het opbouwen van een vertrouwensband met ouders, waardoor ze een beter zicht krijgen op hun situatie. Hierdoor kunnen een bepaald gedrag en sommige beslissingen gemakkelijker verklaard en begrepen worden.
Ouders moeten ook een duidelijk beeld van de werking krijgen (activiteiten, leiding, geldende regels) Hou rekening met voor hen belangrijke religieuze thema's zoals voeding, alcohol, gemengd slapen, ... Maak als groep duidelijke afspraken over deze zaken, en maak deze ook bekend aan de ouders.

- » Een jeugdwerkinitiatief kan de communicatie en werving in verband met het aanbod meer afstemmen op allochtone kinderen en jongeren en hun ouders.
Werving op andere plaatsen, andere buurt/school, of bijvoorbeeld een openspelmiddag, waar kinderen uit de buurt gewoon mogen mee doen/proberen.
- » Naar mogelijkheden zoeken om de financiële drempel te verlagen.
De meeste jeugdbewegingen hebben een fonds waarmee ze groepen ondersteunen die werk maken van toegankelijkheid. In heel wat gemeenten is er geld voor dergelijke initiatieven gereserveerd binnen het jeugdwerkbeleidsplan. In sommige gemeenten wil het OCMW financieel bijspringen in deelname kosten.
- » Bewust zijn van de eigen drempels, eigen referentiekaders, eigen groepscultuur en de eigen culturele waarden maar deze niet als 'de norm' beschouwen en open staan voor andere culturen met hun eigen omgangsvormen en gewoontes.
- » Screenen van drie belangrijke voorwaarden voor deelname aan een jeugdvereniging:
 - Zorg dat de vereniging gekend is bij de doelgroep die je ook wil bereiken.
Latifa heeft 3 kinderen en heeft nog nooit van een jeugdvereniging in haar gemeente gehoord.
 - Weten dat het er leuk is, je er thuis voelen, je vermaken.
Als je verkleedspelletjes speelt, maak je je belachelijk binnen je gemeenschap. Een korte broek dragen is niet leuk. Spelletjes met veel lichaamscontact lijken op handtastelijkheden.
 - Toelating krijgen om deel te nemen.
Allochtone ouders stellen zich volgende vragen over hun kinderen: wordt er respectvol omgegaan met meisjes? Is jeugdwerk wel nuttig of juist tijdverlies voor mijn kind? Wordt mijn kind aanvaard in de groep? Kunnen jonge vrijwilligers wel voldoende verantwoordelijkheid dragen?

Meer **Info:** www.paj.be, Platform Allochtone Jeugd

2. ALLOCHTONE MEISJES

Bij allochtone meisjes brengt het proces van identiteitsontwikkeling veelal andere vragen met zich mee dan bij jongens. De relationele ontwikkeling staat meestal centraal bij meisjes, gekoppeld aan een zoektocht naar zoveel mogelijk ruimte om zichzelf te zijn, als gevolg van een beperkte bewegingsvrijheid.

Culturele aspecten die 'vrouwonvriendelijke' elementen inhouden, hebben een invloed op de ontwikkeling van de eigen identiteit en het normen- en waardestelsel van alloch-

tone meisjes. Hierdoor kunnen er zich loyaliteitsconflicten voordoen – zeker in een migratiecontext – en kan de etnische afkomst een grote invloed hebben op de identiteitsontwikkeling van meisjes. Er wordt van hen verwacht dat zij een aantal culturele aspecten respecteren. Deze aspecten situeren zich voornamelijk binnen de privé-sfeer en de familiestructuren en worden, door de steun die deze familiestructuren bieden, niet snel in vraag gesteld. Veel meisjes én jongens zullen bijvoorbeeld bij hun vrijetijdsinvulling ook rekening houden met de mening van hun familie, hoe belangrijk zij individuele vrijheid ook vinden.

Allochtone meisjes stellen hun etnische identiteit veel meer in vraag (dan allochtone jongens) en zij zoeken naar een evenwicht tussen hun ‘allochtone’ en hun ‘Vlaamse’ kant, zodat ze hun eigen etnische identiteit kunnen verzoenen met de hen omringende culturele achtergronden. Zij ontwikkelen daarom de vaardigheden om de waarden en normen van hun ouders te respecteren en tegelijkertijd in de ruimere samenleving te functioneren. Ze zoeken actief en creatief naar een verbinding tussen elementen uit de verschillende culturen waarin zij opgroeien. Uiteraard is het niet gemakkelijk om bijvoorbeeld tegelijkertijd je meer vrije opvattingen over man-vrouw relaties in de praktijk om te zetten maar ook de traditionele band met je ouders zeker te stellen. Dit kan een moeizaam balanceren tussen verschillende waarden betekenen. Maar het merendeel van deze meisjes vindt zijn eigen weg en ervaart de interculturele context waarin zij leven als een uitdaging.

Vele allochtone meisjes hebben behoefte aan een interessante vorm van vrijetijdsbesteding en ontmoetingsruimte ‘op maat’. Allochtone meisjeswerkingen spelen een cruciale rol. Allochtone jongeren in het algemeen en meisjes in het bijzonder geven zelf de duidelijke nood aan ‘een nest’ waarbinnen zij in een veilige context tijd en ruimte voor zichzelf kunnen maken; deze ‘nestfase’ is voor vele meisjes een noodzakelijke stap naar externe emancipatie of participatie.

Naargelang de fase van hun identiteitsontwikkeling, de maatschappelijke context en de verhoudingen tussen de gemeenschappen, hebben allochtone meisjes in dit proces verschillende noden en behoeften. Ze hebben vaak geen behoefte aan een jarenlange engagement in de jeugdbeweging, maar willen in (tijdelijk) projecten stappen waar ze direct bij betrokken zijn vanuit hun eigen leefwereld.

Het meisjeswerk is toegankelijk en aantrekkelijk voor meisjes die met meisjes onder elkaar willen zijn, alsook voor meisjes die zich niet thuis voelen in gemengde groepen. Daarnaast is er eveneens een grote groep allochtone meisjes die niet naar het regulier jeugdwerk kunnen, mogen, willen of durven gaan. Een meisjeswerking richt zich niet enkel op maatschappelijk kwetsbare jongeren, ook allochtone meisjes die ruimere vrijheden genieten worden bereikt en nemen deel aan de activiteiten. Het vormt vaak een opstap naar deelname aan andere vormen van vrijetijdsbesteding.

2.1. WELKE SPECIFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Het proces van identiteitsontwikkeling van allochtone meisjes stelt specifieke vragen. Hiervoor is soms ondersteuning nodig. Het gaat over het begrijpen van gevoeligheden en/of specifieke situaties. In het reguliere jeugdwerk is hier niet altijd de ruimte voor.
- » Allochtone meisjes krijgen vaak veel minder vrijheid en bewegingsruimte dan jongens. Bij moslimmeisjes geldt dat ze vooral vanaf de leeftijd van ongeveer 12 jaar maar beperkte toestemming krijgen van hun ouders om buitenshuis activiteiten te doen, en dit zeker niet in aanwezigheid van jongens.
- » Het imago van de werking sluit niet aan bij wat ouders voor deze meisjes verwachten.

Drugs- en alcoholgebruik, de afwezigheid van vrouwelijke begeleidsters, kan de oorzaak zijn waarom meisjes wegblijven.

- » De onbekendheid van het aanbod bij ouders en meisjes maakt het moeilijk om de stap te zetten.
- » Er zijn weinig of geen voorbeeldfiguren aanwezig in de werking waardoor de meisjes niet aangemoedigd worden om zelf ook eens een kijkje te gaan nemen.
- » Veel allochtone meisjes worden geacht te helpen in het huishouden, op de broertjes of zusjes te passen, of moeten studeren en hebben daardoor minder vrije tijd. De meeste vrijetijdsbesteding wordt door ouders als onnuttig en dus tijdverspilling gezien. Bovendien is de vrijetijdsbesteding binnen de traditionele Turkse en Marokkaanse cultuur strikt gescheiden tussen mannen en vrouwen. Vrouwen zoeken elkaar vooral thuis op.

2.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Het ondersteunen van meisjeswerkingen en de meerwaarde erkennen van een aparte meisjeswerking: het verplicht opleggen van gemengd werken kan contraproductief werken.
- » Jeugddiensten kunnen een bemiddelende rol spelen in de samenwerking tussen verschillende jeugdwerkvormen bv. meisjeswerking en jeugdbeweging.
- » Regulier jeugdwerk bekend maken bij allochtone ouders: welk aanbod is er, wat gebeurt daar, houden ze rekening met belangrijke culturele en religieuze activiteiten?
- » Een vertrouwenspersoon betrekken om de doelgroep rechtstreeks aan te spreken.

2.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Jeugdwerkinitiatieven kunnen een activiteitenaanbod uitbouwen dat inspeelt op specifieke noden van diverse groepen jongeren bv. allochtone meisjes.
- » Het is belangrijk dat begeleiders werken aan een vertrouwensrelatie met de ouders, de buurt en aan een positieve uitstraling van de werking in de buurt.
Jeugdbegeleiders kunnen huisbezoeken doen om deze doelgroep blijvend te bereiken.
- » Er is een grote diversiteit onder de meisjes. Daarom is het van belang om de meisjes onderling met elkaar te laten praten, te discussiëren en samen activiteiten te doen zodat de meisjes onderlinge verschillen en gelijkenissen leren kennen. Werken aan vertrouwen binnen de groep is ook hier zeer belangrijk.
- » Het jeugdinitiatief dient rekening te houden met zijn draagkracht, bij het afstemmen van het aanbod op de heterogeniteit van de groep.
- » Via het projectmatig werken en het werken aan éénzelfde doel kan je verschillen overstijgen.
Een toneelvoorstelling, modeshow organiseren met verschillende verenigingen.
- » Bij het samenstellen van het aanbod houdt men best rekening met wat door de ouders als aanvaardbaar wordt beschouwd.
- » Een aparte werking blijft van belang, in de eerste plaats voor de meisjes zelf. Deze opheffen, zal in de eerste plaats ten koste van de meisjes gaan.
- » Een aparte meisjeswerking kan roldoorbrekend werken en diversiteit opheffen. Een aantal gemengde activiteiten organiseren kan zinvol zijn.

Meer **INfO:** www.samv.be, Steunpunt allochtone meisjes en vrouwen

3. KINDEREN EN JONGEREN DIE IN ARMOEDE LEVEN.

Thuis worden de kinderen en jongeren nogal eens geconfronteerd met gebrek aan geld en met de spanning en ruzies die ervan het gevolg zijn. In de buitenwereld worden de kinderen erop aangekeken dat hun ouders arm zijn. Het sterkst ervaren zij dat op de school. Ze worden er niet als gewone kinderen gezien en behandeld.

Ze hebben weinig of geen vriendjes en worden nooit mee gevraagd als andere kinderen om een of andere reden samenkomen zoals voor een verjaardagsfeestje. En als een arm kind andere kinderen uitnodigt, komen ze meestal niet.

De kinderen hebben weinig kans op vakantie te gaan, om uitstapjes te doen, om deel te nemen aan socio-culturele activiteiten. Ze kunnen er op school dan ook niet over vertellen. De ouders geven aan hun kinderen het schaamtegevoel over hun situatie mee. Geboren worden in die sociale bedding, tekent je voor het leven.

De buitenwereld heeft het dikwijls heel moeilijk om de armste te begrijpen omdat de kloof zo groot is. Extreme armoede, en heel dikwijls een langdurige geschiedenis van armoede heeft deze mensen uitgesloten van elke maatschappelijke ontwikkeling en dat maakt hen voor de buitenwereld moeilijk bereikbaar.

In de praktijk moeten deze kinderen en jongeren heel dikwijls mee instaan voor het gezin. Ze hebben weinig contact met en aansluiting bij de leefwereld van hun leeftijdsgenoten.

3.1. WELKE SPECIFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Kinderen en jongeren die in armoede leven, hebben niet altijd financiële mogelijkheden om deel te nemen aan jeugdwerkinitiatieven.

Commerciële activiteiten zoals het bezoek aan een pretpark zijn niet voor alle kinderen en jongeren betaalbaar.

- » Kinderen en jongeren die in armoede leven, hebben vaak een ander referentiekader dan de kinderen en jongeren die door het jeugdwerk bereikt worden (vooral middenklassejongeren). In het jeugdwerk is het referentiekader van middenklassejongeren dominant aanwezig. Hierdoor voelen kinderen en jongeren die in armoede leven zich zeker bij aanvang niet echt thuis in een groep.

Een kind dat alleen dialect spreekt, durft zich niet verbaal uit te drukken in een groep waar alle kinderen Algemeen Nederlands praten.

3.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Voor het opmaken van het luik 'diversiteit' van het jeugdbeleidsplan nemen de gemeenten het best contact op met de sociale dienst van het OCMW. Met deze sociale dienst kan worden bekeken op welke wijze gezinnen in armoede ondersteund kunnen worden opdat hun kinderen en jongeren ook kunnen deelnemen aan jeugdwerkactiviteiten. Er kan ook gezamenlijk een initiatief worden opgestart. Ook andere instanties voor armoedebestrijding kunnen worden betrokken in het jeugdwerkbeleid van de gemeente. Hierbij moet rekening gehouden worden met het feit dat niet alle mensen die in armoede leven gekend zijn bij het OCMW.

- » Gemeenten kunnen bv. cultuur- of doepassen verkopen. Met deze passen kan je aan allerlei activiteiten deelnemen. Aan gezinnen die het financieel moeilijk hebben, kan men gratis pasjes geven. Zo wordt anonimiteit gewaarborgd.

Het waardebonnensysteem is een reductiesysteem voor kinderen en jongeren van 3 tot 18 jaar uit financieel minder krachtige gezinnen. Zij ontvangen waardebonnen ten bedrage van 50€. Hiermee kunnen zij een deel van de kosten voor deelname aan het jeugdwerk financieren (bv. lidgeld, weekends en kampen, uitstappen, uniform, ... van jeugdbewegingen, speelpleinwerking en andere jeugdwerkinitiatieven). De waardebonnen worden verdeeld via een aantal welzijnsorganisaties, zoals het OCMW, de mutualiteit, het CAW, thuisbegeleidingsdiensten, en dergelijke meer. Er worden geen criteria vastgelegd. De organisaties kunnen met andere woorden zelf beslissen wie zich volgens hen in een financieel moeilijkere situatie bevindt.

3.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Jeugdverenigingen kunnen samenwerken met het OCMW om de jeugdwerkinitiatieven ook voor kinderen en jongeren die in armoede leven toegankelijker te maken.
Een jeugdwerkinitiatief geeft haar ledenlijst door aan het OCMW zodat deze financiële steun kan geven aan kinderen en jongeren die in armoede leven voor deelname aan jeugdwerkactiviteiten.
- » Activiteiten organiseren met een lage financiële drempel bevordert de toegankelijkheid van de jeugdwerkinitiatieven.
- » De mogelijkheid voorzien om lidgelden, kampgelden, ... in schijven te betalen. Deze regel kan men voor iedereen laten gelden zodat men geen stempel hoeft te drukken op deze jongeren.
- » Het organiseren van een mini-uitleendienst voor materiaal bv. slaapzakken, rugzakken. Dit kan georganiseerd worden vanuit een duurzaamheidsperspectief en dus geldend voor alle jongeren, zodat etikettering vermeden wordt.
- » Onderlinge doorverkoop van tweedehandsuniformen organiseren en stimuleren.

Meer **info**:

www.armenaanhetwoord.be, Beweging van Mensen met Laag Inkom en Kinderen vzw

4. KINDEREN EN JONGEREN MET EEN HANDICAP

Tegenwoordig worden er, naast de “klassieke” (mentale, fysieke en zintuiglijke), steeds meer handicaps onderkend: zoals ASS (Autisme Spectrum Stoornis), ADHD, socio-emotionele en gedragsstoornissen, N.A.H. (Niet-Aangeboren Hersenaandoening). Het is dus geen homogene groep, maar het gaat om individuele kinderen en jongeren met hun eigen achtergrond die extra aandacht verdienen.

Ook kinderen en jongeren met een handicap worden mondiger en willen gelijke kansen. Zoals iedereen streven ze naar de verbetering van hun welbevinden en de verhoging van de kwaliteit van hun leven. Veel (jonge) ouders met een kind met een handicap staan ook op integratie in en participatie van hun kind aan de samenleving.

Anderzijds is het zeker zo dat de positieve, accepterende houding van de samenleving ten aanzien van kinderen en jongeren met een handicap (als kansengroep) toeneemt.

4.1. WELKE SPECIFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Kinderen en jongeren met een handicap hebben, omwille van hun persoonsgebonden beperkingen, een andere startpositie. Gelijke rechten voor personen met een handicap vergen een andere benadering. Er moeten, ter compensatie, extra inspanningen worden geleverd om hen gelijke kansen als hun leeftijdsgenoten te geven.

De regenbOog vzw heeft samen met jongeren met een fysieke handicap i.s.m. 2 jeugdhuizen een grote fuif georganiseerd. Dankzij de individuele begeleiding die ze boden, hebben de jongeren actief kunnen meehelpen aan de voorbereiding, de avond zelf en de evaluatie.

- » Kinderen en jongeren met een handicap kunnen niet altijd terecht in het traditioneel jeugdwerk omdat jeugdwerkinitiatieven vaak niet genoeg draagkracht en knowhow hebben om deze extra kansen te bieden zodat ook zij kunnen deelnemen.

Gebrek aan draagkracht/know-how vloeit vooral voort uit een ‘onwetendheid’, uit het niet kennen, niet in aanraking komen met de doelgroep.

Dit kunnen we doorbreken door vorming/ondersteuning te bieden aan reguliere organisaties.

Bv.: tijdens een vormingssessie ‘spelen aanpassen’ kregen enkele moni’s de opdracht om een activiteit uit te werken. Ze kozen voor stratego. Na het uitwerken van die activiteit kregen ze te horen dat er ook 2 kindjes met een beperking tot de groep behoorden (in dit geval ging het om iemand met een visuele beperking en iemand met autisme). De opdracht dus om de activiteit aan te passen, zodat de volledige groep kon deelnemen. Na wat zuchten en zoeken kwamen ze tot het lumineuze idee

om i.p.v. met simpele kaartjes te werken (die er voor een blinde hetzelfde uitzien), te werken met verschillende voorwerpen (wasknijpers, knikkers, ...). Het loopprobleem losten ze op door er 'siamese stratego' van te maken: per 2 vastgebonden aan elkaar.

- » De begeleiders van jeugdinitiatieven en jeugddiensten kennen niet altijd de kinderen en jongeren met een handicap of zijn niet vertrouwd met de eigenheid van deze kinderen en jongeren.

Het werken met een medische fiche of begeleidersfiche, waarop ouders alle relevante info over hun zoon/dochter kunnen noteren. Dit helpt de moni's om meer zicht te krijgen op die bepaalde jongere en op de ondersteuning die hij/zij nodig zal hebben. Daarnaast kunnen zij ook terecht bij de ouders met eventuele vragen of problemen.

- » Niet alle kinderen en jongeren met een handicap kunnen deelnemen aan het traditionele jeugdwerk door de ernst van hun handicap.
- » Kinderen en jongeren met een handicap zijn niet altijd op de hoogte van de jeugdwerkinitiatieven. Vaak worden ze niet uitgenodigd omdat ze naar een andere school (buitengewoon onderwijs) gaan.

Mogelijke acties om de onbekendheid te ondervangen zijn: een artikeltje in lokale pers waarbij vermeld wordt dat er indien nodig extra ondersteuning geboden wordt, foto's, uitleg op eigen website, flyers uitdelen zodat communicatie niet enkel via school verloopt, aanbod kenbaar maken bij thuisbegeleidingsdiensten, doelgroep-specifieke organisaties.

- » De peergroep van deze doelgroep is niet wijkgebonden maar eerder bovenlokaal. De gewone leden van de jeugdorganisaties behoren niet tot hun eigen kennissenkring.

Het jeugdatelier Brugge (te vergelijken met een jeugdbeweging) van vzw Oranje organiseert af en toe samen met lokale jeugdbewegingen (KSA, Chiro, ...) een activiteit, waaraan de deelnemers van beide werkingen samen deelnemen. Op die manier wordt de kloof tussen het bovenlokale en het lokale op een spontane manier verkleind en leren die reguliere werkingen hoe om te gaan met, hoe activiteiten aan te passen.

- » De toenemende multiculturaliteit en de verhoogde beleidsaandacht daarvoor mag niet leiden tot een verminderde aandacht voor personen met een handicap, temeer omdat de positie van en de methodieken voor deze doelgroep wezenlijk verschillen van deze voor andere kansengroepen.
- » Een lichamelijke handicap vergt vaak ook extra financiële inspanningen.

In overleg gaan met de gemeente, een project indienen, ... kan voor de nodige financiële middelen zorgen.

4.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » De gemeenten moeten ervoor zorgen dat deze doelgroep niet door de veelheid van kansengroepen wordt vergeten, temeer omdat de doelgroep gelijkmatig in de bevolking verdeeld is. Andere kansengroepen situeren zich veel vaker op wijkniveau of in stedelijke milieus. Gemeenten moeten de gelijke behandeling in een ongelijke situatie onderkennen en compenseren.
- » Gemeenten kunnen speel-o-theken die openstaan voor gehandicapten ondersteunen. Voor meervoudig gehandicapten en langdurig zieke kinderen die vaak te zwak zijn om deel te nemen aan een jeugdwerkinitiatief, kan dit een goed alternatief vormen. Deze kinderen of jongeren kunnen in een speel-o-theek gebruik maken van een snoezelruimte, een waterbed, ...
- » Om kinderen en jongeren met een handicap dezelfde kansen te geven als andere kinderen en jongeren dienen de gemeenten duidelijk een tweesporenbeleid te voeren: inclusief waar het kan, doelgroepspecifiek waar het niet anders kan.
 - Vorming opzetten of vorming subsidiëren voor begeleiders in verband met 'omgaan met personen met een handicap in de vrije tijd', zonder uit het oog te verliezen dat vrije tijd en jeugdwerk in eerste instantie een speels karakter moeten behouden.
 - Voor kinderen en jongeren met een ernstige handicap is het belangrijk dat de gemeente doelgroepspecifieke initiatieven ondersteunt en/of samenwerkt met het provinciaal jeugdwerk dat op de eerste plaats bevoegd is voor het eerstelijns-jeugdwerk van gehandicapten.
- » De gemeente kan in het toekennen van de subsidies het werkelijke bereik van kinderen en jongeren met een handicap honoreren of kan ook de inspanningen van een initiatief op het gebied van toegankelijkheid voor gehandicapten op zich honoreren.
- » Gemeenten kunnen subsidies geven voor de aanpassing van een lokaal en/of projecten rond fysieke toegankelijkheid opzetten.

4.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Kinderen en jongeren met een handicap kunnen via de school of een huisbezoek worden uitgenodigd voor jeugdwerkinitiatieven.
- » De begeleiding kan vorming volgen rond werken met kinderen en jongeren met een handicap zodat de draagkracht van de begeleiders verhoogd wordt.

- » De begeleiding kan beroep doen op doelgroepspecifieke werkingen, op de provinciale bureaus 'toegankelijkheid' of op landelijke organisaties die met deze specifieke doelgroepen werken.
- » Een jeugdwerkinitiatief kan via verschillende informatiekanalen bekend maken dat het openstaat voor kinderen en jongeren met een handicap.
- » De begeleiding probeert de andere leden zoveel mogelijk te betrekken in het actief ondervangen van de (fysieke) beperkingen van deze kinderen en jongeren.
- » Een jeugdwerkinitiatief kan (kleine) aanpassingen doen aan de lokalen zodat ze ook toegankelijk zijn voor kinderen en jongeren met een handicap.

Meer **Info:**

www.deregenboog.be
www.achilles-vzw.be
www.oranje.be

5. LAAGGESCHOOLDE JONGEREN EN JONGEREN DIE EEN BEROEPS-OPLEIDING VOLGEN.

Jongeren die beroepsonderwijs of deeltijds onderwijs volgen, zijn niet laaggeschoold. Ze zijn praktisch geschoold, wat in onze samenleving minder aanzien geniet dan theoretische scholing. Of ze hun kwaliteiten kunnen verzilveren in maatschappelijk respect, hangt van meer af dan enkel van de opleiding. Vaak ervaren zij wel een vrij hoge drempel in het jeugdwerk. In onze superschoolse samenleving waar hard studeren, een diploma halen belangrijke deugden zijn, en met een als hiërarchisch ervaren systeem ASO-TSO-BSO voelen de jongeren uit deze doelgroep zich vaak minderwaardig .

Hun manier van communiceren ('het hart op de tong') en van dingen aan te pakken is dikwijls anders dan van een doorsnee leerkracht/opvoeder/jeugdleader. De leerkracht bv. keurt dit nogal eens af vanuit eigen waarden en normenkader. Sommige jongeren voelen zich keer op keer afgewezen. Ze hebben vaak het gevoel dat ze fout bezig zijn, terwijl ze niet weten waarom en wat ze er aan kunnen doen.

Dit leidt tot:

- » je m'en foutisme: ik doe het toch altijd verkeerd, dus ik probeer het al niet meer
- » een negatief zelfbeeld: ik ben dom, de anderen kunnen het beter
- » het zoeken naar alternatieve oplossingen: Ik ben dom, hoe kan ik me toch populair maken in de groep? Ik doe het slecht op school, hoe kan ik toch een inkomen verwerven? Deze oplossingen worden meestal opnieuw negatief ervaren door de

leerkracht/jeugdleader.

- » vaak een zeer grote hartelijkheid en loyaliteit met vrienden (voor mijn vrienden doe ik alles), grote openheid en oprechtheid
- » voornamelijk gebruik maken van het ongesubsidieerde vrijetijdsaanbod (uitgaan, games, ...)

Laaggeschoolde jongeren die geen volwaardig diploma hebben behaald, worden met hun laaggeschooldheid hard geconfronteerd als 18-plusser bij hun intrede op de arbeidsmarkt. Hun situatie kan meestal als problematisch omschreven worden, terwijl dat bij jongeren die een beroepsopleiding volgen niet automatisch zo is.

Deze jongeren hebben vaak een laag zelfwaardegevoel door een negatief ervaren schoolloopbaan. Op het moment dat ze op de arbeidsmarkt terechtkomen, vinden ze vaak geen werk, waardoor het negatieve zelfbeeld wordt versterkt.

De jongeren hebben het gevoel dat ze nooit op een 'normale' manier hun leven zullen kunnen uitbouwen. Ze hebben vaak geen toekomstperspectief en vallen terug op het hier-en-nu leven.

Ze verdrinken in papierwerk dat voor hen moeilijk te begrijpen is, worden geconfronteerd met moeilijke en logge bureaucratische instellingen. Ze ervaren maatschappelijke instellingen (VDAB, RVA, politie, ...) als controlerend en sanctionerend i.p.v. als helpend.

Ze worden geconfronteerd met gevoelens van schaamte, vereenzaming, krijgen problemen met gezondheid (depressie), justitie, armoede.

5.1. WELKE SPECIFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Een lage sociaal-economische status is een risicofactor in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Op of onder het bestaansminimum leven, geeft vaak een opeenstapeling van problemen.
- » Gezinnen met een minder goed inkomen en een sociaal lagere status en het netwerk errond zullen vaak een minder stimulerende rol spelen voor deelname aan het jeugdwerk dan andere gezinnen, temeer omdat ze vaak zelf niet hebben deelgenomen aan het jeugdwerk. Deze ouders erkennen minder de maatschappelijke rol van het jeugdwerk.
- » Bij jongeren vormt 'leeftijd' een drempel om bv. in te stappen in een bestaande groep van een jeugdbeweging. Jongeren hebben veel vragen over zichzelf, hoe ze overkomen bij anderen, ... en voelen zich vaak onzeker over zichzelf. Laaggeschoolden ervaren dit nog sterker omdat ze door hun eigen geschiedenis al meermalen afgewezen zijn bv. thuis, op school. Door deze gevoelens van afwijzing ontstaat er op termijn vaak een onvermogen en demotivatie om problemen op te lossen en worden

- deze jongeren als moeilijk bestempeld. Jeugdwerk wordt door sommige laaggeschoolde jongeren als 'onnozel' bestempeld. Deelname kan hun imago schenden.
- » Gaan werken in het weekend wordt door veel van deze jongeren hoger aangeslagen dan deelnemen aan jeugdwerkactiviteiten.
 - » Er is meestal een groot verschil tussen laaggeschoolde jongeren en andere jongeren bv. kledij, taalgebruik, omgaan met regels en grenzen. Jeugdwerkinitiatieven worden vaak georganiseerd door een publiek dat meer aansluit bij de cultuur van middenklassejongeren. Binnen deze jeugdwerkinitiatieven gelden bijgevolg meer de normen van de middenklassecultuur en hebben de begeleiders niet altijd de know-how over hoe omgaan met laaggeschoolde jongeren. Laaggeschoolde jongeren voelen zich hierbij vaak uitgesloten of voelen zich zelfs bedreigd. Als deze jongeren niet deelnemen aan het bestaande jeugdwerkeraanbod, dan gaan ze zich nogal eens vervelen, wat op zich aanleiding kan geven tot probleemgedrag.
 - » Laaggeschoolde jongeren hebben vaak al een resem negatieve contacten ervaren met allerlei soorten maatschappelijke voorzieningen die controlerend en sanctionerend optreden. Dit kan tot gevolg hebben dat ze ook tegenover het jeugdwerkeraanbod weigerachtig staan door dit aanbod over dezelfde kam te scheren.
 - » De financiële drempel is voor laaggeschoolden vaak een bijkomend element waarmee ze moeten afrekenen.

5.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Een geïntegreerde aanpak stimuleren met andere voorzieningen waar deze jongeren mee in contact komen. Zo kan de gemeente jeugdwerkinitiatieven ondersteunen die aandacht besteden aan diverse levensdomeinen (school, huisvesting, werk, ...)
- » Inschakelen van trajectbegeleiders die met deze doelgroep werken in de werking.
- » De gemeente kan een initiatiefnemer zijn bij het organiseren van lokaal overleg waarbij instanties van verschillende levensdomeinen rond de tafel zitten.
- » Binnen de jeugddienst een verantwoordelijke aanwijzen die zich met het thema 'diversiteit' bezig houdt. Deze persoon kan bv. vorming organiseren rond de cultuur van laaggeschoolden, jeugdinitiatieven stimuleren te rekruteren in kansarme buurten, intervisie organiseren voor jeugdwerkers die werken aan integratie van laaggeschoolde jongeren, stimuleren van contacten tussen traditioneel jeugdwerk en specifieke initiatieven voor kansarme jongeren, netwerking van verschillende maatschappelijke voorzieningen stimuleren.
- » Een motivatiecampagne voor de jeugdwerkinitiatieven opzetten om aandacht te hebben en open te staan voor deze doelgroep.

“Iedereen klaar? Cheese!” riep Kenny. De hele glijbaan lachte. Djeke. Moestafa. Serge, in zijn T-shirt van de Chiro. Vanderbiest Raymond, Parkingtoezichter. Het oude vrouwtje van vijf huizen verder. De Marokkaan van nummer 10 en zijn Brusselse madam met haar blauw oog. Het nog oudere vrouwtje van tien huizen verder. De verdwenen beenhouwer. Adam de Pool. De Russische meisjes met de zachte borsten. Drie tooghangers van het café. Miel Kalisj, ex-kaatser en ex-cafébaas. Juffrouw ‘Verhaal’. Meneer ‘Belastingbrief’. De bekakte genaamd WVDP en zijn zoon. De fee-e-riek boekkenlezer. Toen drukte Kenny op de knop van het wegwerpfotoestel.

“En toen, ik kantelde net mijn kontje, de kinderen zijn er dol op, en de kleintjes van de Chiro ook, zakte de hele glijbaan in mekaar, zoals indertijd die torens in New York.”

Flesjes vielen als hagelstenen op het speelplein neer. Roodsap sloeg te pletter tegen verroest speelijzer. Het witte kleed van het Brusselse blauwoog kleurde rood.

Toen moest de glijbaan pas echt lachen. Bulderlachen. Schaterlachen.
En Kenny maar klikkeklikkeklikken.

De burgemeester kwam Djeke de hand schudden. “Zeg Djeke, excuseer me dat ik het zo op de man af vraag, maar jij bent een kleurling en je bent een homo, en volgend jaar zijn er verkiezingen, en je begrijpt natuurlijk dat we met een sterke en evenwichtige lijst naar de kiezer willen trekken, en ik dacht zo ...”

5.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Speciale acties organiseren om laaggeschoolde jongeren te rekruteren
Huisbezoeken, activiteiten organiseren die in buurten doorgaan waar deze jongeren rondhangen, vindplaatsgericht werken, contacten leggen met scholen, instellingen die met deze doelgroep werken en er hun werking aan de doelgroep voorstellen.
- » Contacten houden met buurtwerkingen en gezamenlijke activiteiten organiseren met specifieke initiatieven voor laaggeschoolde jongeren.
- » Lange termijn doelstelling: werken aan openheid voor cultuurverschillen en hiervoor één of meerdere trekkers aanduiden die hiervoor extra tijd willen vrij maken.
- » Jeugdbewegingen kunnen hun koepel contacteren, die meestal knowhow heeft i.v.m. deze doelgroep.
- » Indien deze jongeren afhaken, ze toch nog de kans geven en ze stimuleren om terug te komen.
- » Een mobiele jeugdwerking organiseren, d.w.z. naar de jongeren toe gaan.
- » Een speciale sessie organiseren waar jongeren kunnen proeven van een jeugdwerk-activiteit.
- » Bij kadervorming kan een item ‘werken met laaggeschoolde jongeren’ worden toegevoegd. Hiervoor kan men eventueel beroep doen op professionele organisaties.

Meer **Info:**

www.arktos.be
www.kaj.be

6. HOLEBI-JONGEREN.

Voor nog heel wat mensen heerst er een taboe op andersgeaardheid. Dit taboe situeert zich op twee niveaus: onwetendheid en negatieve houding.

De onzichtbaarheid van de andersgeaardheid maakt dat mensen het vanzelfsprekend vinden dat de ander heteroseksueel is.

Holebi-jongeren durven vaak niet uitkomen voor hun seksuele geaardheid. Als zij het toch doen, haken ze vaak af in hun jeugd- of sportvereniging en dit omdat ze aanvoelen dat ze binnen de organisatie waarvan ze lid zijn, niet alle facetten van hun persoonlijkheid kunnen beleven. In plaats van hun seksuele geaardheid verborgen te houden, kunnen ze ervoor kiezen zich elders te engageren, vaak in het holebi-milieu.

De meeste jeugdbewegingen in Vlaanderen geven aan dat ze open staan voor holebi's en steunen holebi's in hun opkomen voor gelijke rechten. Het ontbreekt veel jeugdbewegingen niet aan engagement. Maar om andersgeaardheid daadwerkelijk bespreekbaar te maken in de verschillende jeugdinitiatieven worden deze best ondersteund door gespecialiseerde organisaties.

Activiteiten rond andersgeaardheid binnen het jeugdwerk zijn zinvol voor alle jongeren. Voor holebi-jongeren geldt dit nog iets meer omdat deze informatie kan bijdragen tot een positief zelfbeeld en voor andere jongeren omdat zij zich leren inleven in de situatie van leeftijdsgenoten met een andere seksuele geaardheid.

6.1. WELKE SPECIFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Er is in de buurt geen holebi-jongerengroep aanwezig.
- » Holebi-jongeren die niet voor hun geaardheid uitkomen (coming-out), durven niet deelnemen aan een lokale holebi-jongerengroep in hun buurt.
- » De jongeren krijgen niet altijd steun van de ouders wanneer zij uitkomen voor hun geaardheid. Dit bemoeilijkt deelname aan het specifiek jeugdwerk.
- » Holebi-jongeren die bang zijn voor de reactie van de omgeving op hun geaardheid, zullen dit dan veiligheidshalve verzwijgen in de jeugdwerking waarvan ze lid zijn. In dat geval komen niet alle facetten van hun persoonlijkheid aan bod.
- » De geaardheid van de jongeren wordt niet door iedereen in de omgeving aanvaard.

Een ouderpaar stuurt hun kinderen niet meer naar de jeugdvereniging omdat ze weten dat de leider homo of lesbisch is. Ze stellen het bekwaam zijn van de leider immers in vraag.

- » De geaardheid van holebi-jongeren is niet altijd bespreekbaar of wordt soms wegelachen tijdens jeugdwerkactiviteiten.

Jongeren verstillen soms in een gewone groep omdat het onderwerp 'holebi-zijn' niet bespreekbaar is en stappen over naar doelgroepspecifiek jeugdwerk.

- » Omdat de geaardheid van holebi-jongeren fysisch niet zichtbaar is, kan je als holebi-jongere anoniem blijven in de groep. Anderzijds moet de jongere zelf de stap zetten om in een groep uit te komen voor zijn/haar geaardheid.

6.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Jeugddiensten, JAC's en JIP's kunnen een duidelijk signaal geven dat jonge holebi's bij hen terecht kunnen met vragen en problemen.
- » Jeugdwerkinitiatieven moeten openstaan voor iedereen. Er kan een verklaring uitgewerkt worden naar analogie met de intentieverklaring waarmee onderwijsinstellingen alle vormen van discriminatie van holebi's uitdrukkelijk veroordelen. Deze verklaring kan ondertekend worden door alle jeugdwerkinitiatieven.
- » De jeugddienst kan vorming organiseren zodat verantwoordelijken binnen het jeugdwerk kennis hebben van de specifieke situatie van holebi's en adequaat kunnen reageren op vragen van holebi's of op vijandige opmerkingen.
- » De gemeente kan stimuleren dat er goede contacten ontstaan tussen lokale jeugdverenigingen en holebi-jongerengroepen en dat er dwarsverbindingen worden gelegd tussen de overkoepelende organisaties in het jeugdwerk en de koepelorganisaties van het doelgroepspecifiek jeugdwerk.
- » Bij de bekendmaking van het jeugdwerk dienen ook de holebi-organisaties evenwaardig te worden opgenomen. Aan het jeugdwerk kan worden bekend gemaakt dat ze met adviesvragen terecht kunnen bij holebi-organisaties.
- » Men kan op de gemeentelijke website een link maken naar de website van een doelgroepspecifieke organisatie in de buurt.

Enkele voorbeelden voor kleine zichtbaarheidsacties: het ophangen van affiches voor holebi-jongeren op door jongeren gefrequenteerde plaatsen / het zenden van affiches en informatie naar alle jeugdwerkinitiatieven / het opnemen van het holebi-jongeren-thema op de website, in de nieuwsbrief, in andere publicaties.

- » Gemeenten kunnen holebi-organisaties ondersteunen bij het realiseren van vorming en beeldvorming rond holebi's.

6.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Jeugdwerkers kunnen het thema diversiteit in de ruime betekenis bespreekbaar stellen binnen het jeugdwerk
Via folders, affiche ophangen in hun lokaal, gesprekken tijdens de activiteiten.
- » Jeugdwerkers dienen er niet van uit te gaan dat deelnemers en medeleiders hetero zijn en dienen dus in hun bewoordingen ruimte te laten voor verschillende geaardheden. Ze kunnen ook anderen stimuleren tot ruimte voor diversiteit.

“Zijn er ook holebi-jongeren in mijn scoutsgroep?” Misschien wel, misschien ook niet. Moet je nu een holebibeleid opmaken, een infonamiddag organiseren of een holebi-spelletje voorzien? Niet meteen! Enkele eenvoudige dingen zorgen ervoor dat holebi-jongeren zich thuis (blijven) voelen binnen je groep.

- » Een jeugdwerkinitiatief kan een landelijke organisatie uitnodigen om vorming te geven rond het thema andersgeaardheid.
- » Jeugdwerkers kunnen informatie uitwisselen met holebi-organisaties rond bevindingen die ze hebben i.v.m. opgezette projecten rond diversiteit.
- » Holibi's die een leidende rol op zich nemen in een jeugdwerkinitiatief, kunnen een rolmodel op zich nemen voor jonge holebi's.
- » Jeugdhuizen krijgen heel wat volk over de vloer, waaronder ook holebi's. De Vlaamse Federatie voor Jeugdhuizen ondersteunt jeugdhuizen bij het nemen van initiatieven voor holebi's in samenwerking met Wel Jong Niet Hetero.
- » Er kunnen op regelmatige tijdstippen initiatieven genomen worden om de bespreekbaarheid te verhogen.

Doe je een activiteit over verliefdheid of relaties, vermeld dan ook iets over holebi's. Maak er een gewoon thema van: je hoeft niets apart te doen, zolang het maar ter sprake komt.

- » Reageer normaal als iemand een specifieke vraag stelt of zijn coming-out doet. Zoek een rustige plek en moment uit om even te praten. Volg je gevoel en bied een luisterend oor of een stevige schouder aan. Steun, begrip en respect kunnen een opluchting zijn. Laat de jongere voldoende ruimte om zijn eigen weg uit te stippelen.
- » Reageer op discriminerende uitspraken of grappen: die kunnen onschuldig klinken maar kwetsend overkomen. Dit betekent echter niet dat er nooit een mop over gemaakt kan worden!
- » De zichtbaarheid kan op allerlei manieren verhoogd worden.

Leg in het informatiehoekje ook wat info over holebiseksaliteit of de lokale holebi-jongerengroep: enkele folders, wat zakboekjes.

Hang tussen de affiches in het lokaal ook eens een affiche van WJNH of een holebi-fuif.

Organiseer eens samen een activiteit of fuif met een holebi-jongerengroep.

Meer **info:**

www.wjnh.be/weljongniethetero.be
www.holebifederatie.be

7. VLUCHTELINGENKINDEREN EN - JONGEREN.

Een vluchteling is volgens de Conventie van Genève van de Verenigde Naties (1951) "een persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen, of die, indien hij geen nationaliteit bezit en verblijft buiten het land waar hij vroeger zijn gewone verblijfplaats had, daarheen niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil terugkeren." Binnen vluchtelingen kan men verschillende groepen onderscheiden: asielzoekers, erkende vluchtelingen en mensen zonder papieren.

Bij vluchtelingenkinderen en -jongeren zijn er twee groepen: niet-begeleide minderjarige vluchtelingen die zonder ouders of voogd naar hier zijn gekomen en begeleide minderjarige vluchtelingen die samen met hun ouders of voogd naar hier zijn gekomen en samen met hen hier leven.

7.1. WELKE SPECIEFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Vluchtelingen spreken vaak geen enkele westerse taal. Communicatie tussen jeugdwerk en de kinderen wordt dan moeilijk.
- » De ouders hebben geen zeker inkomen zodat een aantal activiteiten te duur zijn.
- » Er is onwetendheid over het aanbod, vooral door de ouders omdat deze terecht komen in een nieuwe woonomgeving. Asielzoekerkinderen die in een centrum verblijven, kennen vaak alleen het aanbod dat georganiseerd wordt door het animatieteam van het opvangcentrum. In deze opvangcentra is er niet altijd genoeg personeel om een goede vrijetijdsbesteding aan te bieden. Het jeugdwerk weet vaak niet waar en hoeveel vluchtelingenkinderen en -jongeren er in de gemeenten wonen.
- » Kinderen en jongeren die niet legaal in België verblijven, kunnen zich niet inschrijven in een muziek- of kunstacademie en kunnen niet deelnemen aan officiële sportwedstrijden omdat ze geen geldig identiteitsbewijs kunnen voorleggen.
- » Voor nieuwkomers is het inschrijvingssysteem voor bepaalde activiteiten te complex. *Voor Grabbelpass op een welbepaalde dag inschrijven door 's morgens vroeg een volgnummer af te halen, op een later moment betalen.*
- » Vluchtelingen zijn meestal niet vertrouwd met de vaste structuur en de verwachtingen van het jeugdwerk. Jeugdbewegingen zijn in het land van herkomst soms erg militaristisch of politiek getint.

- » Door de onzekere verblijfssituatie is er weinig vertrouwen bij de ouders om bv. het kind mee te geven op kamp.
- » Er bestaan vooroordelen t.o.v. vluchtelingen door de Belgische kinderen en door hun ouders. Omdat het werken met deze doelgroep een actieve benadering vraagt, vormt de draagkracht van het jeugdwerk hier ook vaak een drempel.
- » Veel jongeren zijn tussen de 16 en 18 jaar als ze hier aankomen. Op die leeftijd is het moeilijk 'in te breken' in het vriendengroepje van een bestaand jeugdwerkinitiatief.

7.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » De jeugdconsulent kan een overzicht maken van vluchtelingen in de gemeente en het jeugdwerk impulsen geven om te werken met deze doelgroep.
- » Vragen van opvangcentra kunnen via de jeugdconsulent worden doorgestuurd naar jeugdwerkinitiatieven.
- » Een goede samenwerking met andere gemeentelijke diensten bv. met het OCMW kan een basis vormen voor het geven van financiële steun en het in kaart brengen van de doelgroep.
- » De jeugdconsulent kan informatie verstrekken aan jeugdwerkinitiatieven over mogelijkheden en beperkingen bij het deelnemen van vluchtelingenkinderen aan activiteiten.

Niet erkende vluchtelingenkinderen kunnen niet mee op kamp in het buitenland.

7.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Kinderen uit een opvangcentrum ophalen - eventueel door ouders- en laten deelnemen aan jeugdwerkactiviteiten.
- » Een uitwisseling organiseren tussen alleenstaande minderjarige asielzoekers en een + 16-groep van een jeugdbeweging.

FOS organiseert jaarlijks een uitwisselingsweekend – Seniors op de Vlucht genaamd – met het Rode Kruiscentrum van Deinze. 16-plussers van FOS gaan een weekendje op stap met niet-begeleide minderjarige asielzoekers van dezelfde leeftijd. (Meer info: diversiteit@fos.be)

- » De leiding van een jeugdbeweging komt af en toe langs op activiteiten van een opvangcentrum.
- » Een jeugdbeweging organiseert een informatieavond voor ouders over hun werking in een opvangcentrum.

- » Jeugdwerkinitiatieven kunnen hun werking voorstellen op oudercontacten van onthaalscholen(daar zijn tolken aanwezig).
- » Jeugdwerkinitiatieven organiseren in de infrastructuur van een opvangcentrum bv. grabbelpas.

Meer **Info:**

www.vmc.be, het Vlaams Minderhedencentrum vzw met een helpdesk voor juridische vragen in verband met vluchtelingen.
www.fedasiel.be, federaal agentschap voor de opvang van asielzoekers
www.ociv.org , Overlegcentrum Integratie en Vluchtelingen

8. KINDEREN EN JONGEREN VAN WOONWAGENBEWONERS

‘Woonwagenebewoner’ is een algemene term die een ruime lading dekt. Het gaat hier om een verzameling deelgroepen met een grote diversiteit die omwille van één of andere vorm van nomadische leefwijze een aantal gemeenschappelijke culturele eigenschappen vertonen waarbij de afstand/kloof met de burgermaatschappij kenmerkend is. Voyageurs, Manouchen, Roms e.d. vallen onder deze deelgroepen.

Deze groepen worden dus gekenmerkt door een grote mate van heterogeniteit omwille van verschillende variabelen:

- » de taal/talen die ze spreken
- » de mate van nomadische leefwijze
- » manier van wonen (woonwagen/huis)
- » de mate van rondtrekken
- » referentiekader van het land van herkomst
- » economische positie
- » mate van integratie in de burgermaatschappij / kloof met de burgermaatschappij
- » hun juridische statuut: Belg/vreemdeling/asielzoeker/illegaal

Naast deze variabiliteit die individueel en per groep dient bepaald te worden, en dus andere drempels kunnen opleveren, hebben woonwagenebewoners een waarde- en leefpatroon met gezamenlijke kenmerken. Een nomadische leefwijze verschilt immers nogal van deze van de middenklasse die als norm wordt gesteld in de burgermaatschappij waarin wij leven.

8.1. WELKE SPECIFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » De beleving van tijd is minder precies, men leeft vaak in het hier en nu. Dit brengt een impulsieve houding met zich mee: reacties stelt men niet uit maar men reageert direct. Een strikt uurrooster, een vastgelegd programma waar de meeste jeugdwerk-initieven mee werken leveren voor deze kinderen en jongeren dus vaak problemen op.
- » Het rondtrekken bemoeilijkt de aansluiting bij vrijetijdsorganisaties die een langlopend engagement vergen.
- » Omgaan met strakke regels, discipline en gezag is niet altijd gemakkelijk. Activiteiten met strikte regels hebben bijgevolg dus minder aantrekkingskracht. Deze kinderen en jongeren zijn vaak niet vertrouwd met de waarden en normen die gelden binnen het jeugdwerk-aanbod. Zo gaan deze kinderen en jongeren dikwijls op een zeer informele, directe wijze met elkaar om. De gebruikte methodieken in het jeugdwerk zijn meestal niet aangepast aan deze doelgroep.
- » Woonwagengewoners leven soms geïsoleerd van de omgeving. Er heerst vaak een wederzijds wantrouwen tussen woonwagengewoners en hun omgeving. Door de eigen sociale structuur zijn de gezinnen soms moeilijk aanspreekbaar. De doorstroming van informatie van een vrijetijdsaanbod is niet vanzelfsprekend.

8.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Gemeenten kunnen een eigen speelpleinwerking op een woonwagenterrein organiseren met contacten naar een bredere speelpleinwerking.
- » Contacten leggen met onderwijs, omdat deze doelgroep op dat vlak wel al meer kansen krijgt. Ze volgen nu immers meer en langer onderwijs dan vroeger. Onderwijs en jeugdwerk zijn echter nog te veel gescheiden sectoren zodat de doorstroming te weinig is uitgebouwd.
- » Individuele kinderen en jongeren of kleine groepjes kunnen toegeleid worden naar voor hen hanteerbare laagdrempelige vrijetijdsbesteding bv. speelpleinwerking. Vooral de contacten met de ouders zijn hiervoor belangrijk zodat deze het vertrouwen hebben dat hun kind met respect wordt behandeld.
- » Het stimuleren van eigen initiatief van de doelgroep.

8.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Contact leggen met de doelgroep via de ouders, en dit via integratiecentra of via de gemeentelijke opzichter van gemeentelijke woonwagenterreinen. Integratiecentra werken immers nauw samen met deze gemeentelijke opzichters en begeleiden instellingen en voorzieningen i.v.m. hun werking naar woonwagengebouwen.
- » De leiding van een jeugdbeweging kan een woonwagenterrein op lopen om de ouders en de kinderen persoonlijk aan te spreken.
- » Er kan geprobeerd worden ervoor te zorgen dat meerdere kinderen enthousiast gemaakt worden voor een initiatief. Indien de kinderen met een groepje naar een activiteit komen en dit wordt positief ervaren, is de kans groter dat men de volgende keer terugkomt.
- » Jeugdwerk kan meer bekendheid verwerven door een artikel in het tijdschrift voor woonwagengebouwen, de Trekhaak, te plaatsen.
- » De leden van de jeugdbeweging en hun ouders informeren over woonwagengebouwen. Zo kunnen eventueel bestaande vooroordelen ontkracht worden.

Meer **info**:

www.vmc.be, Vlaams Minderheden Centrum vzw dat gemeenten ondersteunt rond het thema woonwagenterreinen.

9. KINDEREN EN JONGEREN IN DE BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND

Kinderen en jongeren onder de 18 jaar en hun ouders kunnen begeleid worden door een voorziening in de Bijzondere Jeugdbijstand. Deze begeleiding komt er na een doorverwijzing door het Comité voor bijzondere Jeugdzorg of via de Jeugdrechtbank. De vrijwillige hulpverlening komt er op vraag van, en met akkoord van de betrokken partij of na bemiddeling. De gedwongen hulpverlening komt er via de Jeugdrechtbank.

Dikwijls verkeren kinderen en jongeren in de Bijzondere Jeugdbijstand, al dan niet tijdelijk, in een crisissituatie. Dit kan gaan om problematische gezinssituaties of opvoedingsituaties, problemen op school. Nog een trap verder zijn kinderen en jongeren die een als misdrijf omschreven feit gepleegd hebben. Ook zij komen in de Bijzondere Jeugdbijstand terecht. Bijzondere Jeugdbijstand is dus een verzamelterm voor heel verschillende jongeren. Sommigen zitten, in het ergste geval, een straf uit in een gesloten instelling, de

meesten worden ambulantly of semi-ambulantly opgevangen en begeleid.

Hun situatie is dus niet de situatie waarin de meerderheid van de kinderen en jongeren in Vlaanderen zich bevinden. Hun leven wordt vaak plots overhoop gehaald met tal van maatregelen en plots veranderingen die van buitenaf worden opgelegd.

9.1. WELKE SPECIEFIEKE DREMPELS ERVAREN ZIJ?

- » Kinderen en jongeren in de Bijzonder Jeugdbijstand komen vaak in een plotse crisissituatie terecht. Dit heeft tot gevolg dat ze plots uit hun vertrouwde omgeving worden gehaald, dat er een hele reeks van veranderingen optreden in hun dagelijkse leven waar ze zelf geen zeg over hebben.
- » Deze kinderen en jongeren hebben vaak op verschillende vlakken problemen. Ze worden door hun omgeving ook vaak als “probleem” bestempeld. De invulling van hun vrije tijd is niet altijd hun belangrijkste zorg.
- » Aangezien ook de omgeving van deze kinderen en jongeren (ouders, familie, ...) meestal met problemen te kampen heeft, zijn “simpele” dingen als regelmatig aanwezig zijn, tijdig een activiteit betalen, ... vaak al onoverkomelijk.
- » Wanneer het om jongeren gaat die een als misdadig omschreven feit gepleegd hebben, komt er vaak een extra belastende factor bij, vrijheidsberoving. Hierdoor worden de mogelijkheden van vrijetijdsbesteding danig aan banden gelegd.

9.2. WAT KAN DE GEMEENTE DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

- » Eerst en vooral kan de jeugddienst nagaan of er voorzieningen zijn waar kinderen in de bijzondere jeugdzorg geplaatst worden. Als er in de gemeente een dergelijke voorziening aanwezig is, kan er samen met de jeugddienst en de verantwoordelijken gekeken worden hoe de vrije tijd van de kinderen en jongeren zinvol kan ingevuld worden via jeugdwerkactiviteiten.
- » Als jeugddienst kan men de eerste bruggen slaan tussen de voorzieningen en de bestaande jeugdwerkinitiatieven.
- » Vaak is het aanbieden van fysieke ruimte en materiaal voor het opzetten van een activiteit met deze jongeren al een stimulans voor jeugdleiders om de handen in elkaar te slaan en een aanbod uit de grond te stampen.

9.3. WAT KUNNEN JEUGDWERKINITIATIEVEN DOEN OM DREMPELS TE VERLAGEN?

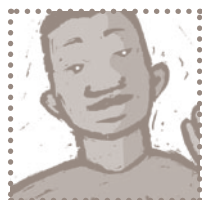
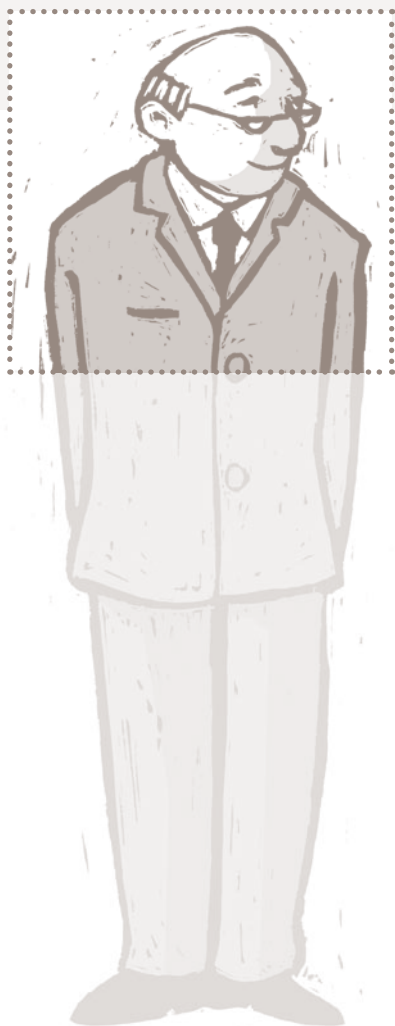
- » Contact opnemen met kinderen en jongeren die in een voorziening terechtkomen en hen de kans geven om deel te nemen aan de bestaande jeugdwerkinitiatieven
- » Gezamenlijke activiteiten organiseren met of in de voorzieningen
- » De jongeren niet als een probleem benaderen, maar hen de kans geven in de groep te groeien vanuit hun eigen identiteit, niet vanuit hun verblijf in de instelling
- » Mogelijkheden bespreken om lidgeld via andere instanties te vergoeden, en niet via de jongere zelf

Meer **Info:** www.osbj.be, Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg

NOTITIES

A series of horizontal dotted lines for writing notes.

KADER- NETWERK

Voor meer info en inspiratie

INHOUD

CONTACTPUNTEN ADMINISTRATIE	4
1. Vlaamse Overheid.....	4
2. Provincie Antwerpen	5
3. Provincie Limburg	5
4. Provincie Oost-Vlaanderen	6
5. Provincie Vlaams-Brabant	7
6. Provincie West-Vlaanderen.....	8
CONTACTPUNTEN STEUNPUNTEN, KOEPELS EN LANDELIJKE ORGANISATIES	9
1. Steunpunten en koepels.....	9
2. Landelijk jeugdwerk met een structurele werking voor bijzondere doelgroepen	11
3. Landelijk jeugdwerk met projecten die diversiteit bevorderen.....	12
CONTACTPUNTEN LOKALE EN REGIONALE INITIATIEVEN	14
1. Kinderen en jongeren met een handicap	14
2. Holebi-organisaties.....	17
3. Andere doelgroepen	17
INTERESSANTE PUBLICATIES	18

CONTACTPUNTEN ADMINISTRATIE

1. VLAAMSE OVERHEID

Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor jeugd en volwassenen

Afdeling jeugd

Arenbergstraat 9

1000 Brussel

Tel. 02-553 41 44

Fax 02-553 41 43

jeugdensport@vlaanderen.be

www.jeugdbeleid.be

Afdeling Beleidsontwikkeling Team Beleidsondersteuning Inte- grale Jeugdhulp

Markiesstraat 1

1000 Brussel

Tel. 02-553 13 85

patrick.bedert@wvg.vlaanderen.be

www.jeugdhulp.be

Afdeling Bijzondere Jeugdbijstand Team Preventie en verwijzersbeleid Team Voorzieningsbeleid

Markiesstraat 1

1000 BRUSSEL

Tel. 02-553 31 75

Fax. 02-553 34 15

bijzonderejeugdbijstand@vlaanderen.be

[www.wvc.vlaanderen.be/bijzonderejeugd-
bijstand](http://www.wvc.vlaanderen.be/bijzonderejeugd-
bijstand)

Gelijke kansen in Vlaanderen

Boudewijnlaan 30

1000 Brussel

Tel. 02-553 58 46

Fax 02-553 51 38

gelijkekansen@vlaanderen.be

Inburgeringsbeleid Vlaamse over- heid

Cel Inburgering

Markiesstraat 1, kamer 638

1000 Brussel

Tel 02-553 33 70

inburgering@vlaanderen.be

Minderhedenbeleid Vlaamse over- heid

Interdepartementale commissie et- nisch-culturele minderheden (ICEM)

Markiesstraat 1, kamer 642B

1000 Brussel

Tel 02-553 32 53

annemie.degroot@wvc.vlaanderen.be

Vlaams Fonds - Agentschap voor Personen met een Handicap

Sterrenkundelaan 30

1210 Brussel (Sint-Joost-ten-Node)

Tel. 02-225 84 11

Fax (algemene): 02-225 84 05

www.vlafo.be

2. PROVINCIE ANTWERPEN

Provinciale Jeugddienst

Boomgaardstraat 22
2600 Berchem
Tel. 03-240 53 64
Fax 03-240 55 79
jeugd@admin.provant.be
www.provant.be/jeugd
www.inclusiefjeugdwerk.be

Dienst Jeugdwelzijn

Boomgaardstraat 22
2600 Berchem
Tel. 03-240 61 67
www.provant.be/welzijn

Provinciaal Integratiecentrum Minderheden Antwerpen (PRICMA)

Groene Hofstraat 13
2850 Boom
Tel. 03-844 85 70
info@pricma.be
www.pricma.be
Steunpunten in Boom, Lier, Turnhout en Mechelen

Centrum voor Toegankelijkheid

Boomgaardstraat 22 bus 101
2600 Berchem
Tel. 03-240 56 52
www.provant.be/welzijn

Het Centrum voor Toegankelijkheid ontwikkelde twee sensibilisatieprojecten voor de doelgroep kinderen en jongeren, rond de (on)toegankelijkheid van de leefomgeving voor personen met een handicap.

3. PROVINCIE LIMBURG

Provinciale Jeugddienst

Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Tel. 011-23 72 70
jeugd@limburg.be
www.limburg.be/jeugd

PRIC (Provinciaal Integratiecentrum)

Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Tel. 011-23 82 49
pric@limburg.be
www.limburg.be/pric

Sectie Personen met een handicap

Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Tel. 011-23 72 26
wmetten@limburg.be

Steunpunt Toegankelijkheid

Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Tel. 011-23 82 87
toegankelijkheid@limburg.be
www.limburg.be/steunpunttoegankelijkheid

Provinciale Sportdienst

Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Tel. 011-23 72 60
Sportdienst@limburg.be
www.limburg.be/sport

4. PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Jeugddienst

W. Wilsonplein 2
9000 Gent
Tel. 09-267 75 94
Fax 09-267 75 99
jeugddienst@oost-vlaanderen.be/jeugd
www.jeugdwerkvoorallen.be

Er is een provinciaal onderzoek gevoerd rond vrijetijdsbesteding van kinderen en jongeren met een handicap in Oost-Vlaanderen. Waar zit de doelgroep, wat zijn hun noden en behoeften en hoe matcht dit met het aanbod vanuit jeugdwerkwijde? De universiteit van Gent werkte dit onderzoek uit in samenspraak met de werkgroep 'Jeugdwerk voor Allen'. De resultaten staan te lezen op de provinciale website www.jeugdwerkvoorallen.be

Dienst Minderheden

W. Wilsonplein 2
9000 Gent
Tel. 09-267 71 43
Fax 09-267 71 97
minderheden@oost-vlaanderen.be
www.oost-vlaanderen.be/welzijn

Oost-Vlaams Diversiteitscentrum vzw (ODiCe)

Dok Noord 4, gebouw 25
9000 Gent
Tel. 09-267 66 40
Fax 09-267 66 44
odice@odice.be of interculturalisering@odice.be
www.odice.be

met drie regiohuizen:

- » Regiohuis Waasland
Regentieplein 8
9100 Sint-Niklaas
Tel. 03-771 68 75
Fax 03-776 91 36
waasland@odice.be
- » Regiohuis Schelde en Dender
Lindanusstraat 26
9200 Dendermonde
Tel. 052-21 08 51
Fax 052-46 67 15
scheldeendender@odice.be
- » Regiohuis Vlaamse Ardennen en Meetjesland
A.L.Vanhovestraat 43A
9500 Ronse
Tel. 055-20 73 19
Fax 055-20 67 95
vlaamseardennen@odice.be

Cel Toegankelijkheid

W. Wilsonplein 2
9000 Gent
Tel. 09-267 75 85
Fax. 09-267 75 99
www.oost-vlaanderen.be/public/welzijn_gezondheid/gelijke_kansen/toegankelijkheid

Cel Aangepast Sporten

Huis van de Sport
Zuiderlaan 13
9000 Gent
Tel. 09-243 12 42
Fax. 09-243 12 49
www.oost-vlaanderen.be/public/cultuur_vrijetijd/sport/aangepast_sporten/index.cfm

5. PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

Provinciale jeugddienst

Provincieplein 1
3010 Leuven
tel. 016-26 76 87
fax. 016-26 76 79
jeugd@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be/jeugd

Dienst minderheden en ontwikkelingssamenwerking

Provinciaal Integratiecentrum
Provincieplein 1
3010 Leuven
Tel. 016-26 73 05
Fax. 016-26 73 18
pric@vlaamsbrabant.be

met lokale steunpunten:

- » Lokaal Steunpunt Diest,
Veemarkt 4, 3290 Diest
Tel. 013-32 15 18
- » Lokaal Steunpunt Vilvoorde,
Witherenstraat 30, 1800 Vilvoorde
Tel. 02-251 10 33
Tel. 02-251 58 59
- » Lokaal Steunpunt Halle,
August Demaeghtlaan 305, 1500 Halle
Tel. 02-365 03 03
- » Lokaal Steunpunt Asse-Zellik,
Brusselsesteenweg 638, 1731 Asse,
Tel. 02-466 41 69
- » Lokaal Steunpunt Zaventem,
't Zavelpand
Stationsstraat 26 bus 7, 1930 Zaventem
Tel. 02-725 60 13
Fax 02-725 90 45

6. PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

Provinciale Jeugddienst Werkgroep Inclusief Jeugdwerk

Koning Leopold III-laan 41
8200 Sint-Andries
tel. 050/40.33.19
www.west-vlaanderen.be/jeugd
www.west-vlaanderen.be/inclusie

Op de website www.west-vlaanderen.be/inclusie worden alle inspanningen op een rijtje gezet en kunnen geïnteresseerde jeugdwerkers terecht voor "Good Practices" en verdere informatie. Een werkdocument, ten behoeve van de jeugdwerkorganisaties (provinciale koepels en plaatselijke afdelingen) werd opgesteld en kan ook op de site opgevraagd worden. Deze 'handleiding' legt een aantal vragen voor opdat jeugdwerkbegeleiders het begrip inclusie, met zijn moeilijkheden en mogelijkheden ter discussie zouden brengen in de groep

Provinciaal Integratiecentrum allochtone jongeren (PIC)

Hoogstraat 98 B7
8800 Roeselare
Tel. 051-69 79 89
www.pic-wvl.be

Westkans vzw (West-Vlaams Bureau voor gelijke kansen en toegankelijkheid)

Kerkhofstraat 1
8200 Brugge
Tel. 050-40 73 73
Fax 050-71 00 43
info@westkans.be

CONTACTPUNTEN STEUNPUNTEN, KOEPELS EN LANDELIJKE ORGANISATIES

1. STEUNPUNTEN EN KOEPELS

VVJ, Vereniging Jeugddiensten en – consulenten VZW

Vijverlaan 53
2610 Wilrijk
03-821 06 06
info@vvj.be
www.vvj.be

VVSG, Vereniging van Vlaamse Ste- den en Gemeenten VZW

Paviljoenstraat 9
1030 Brussel
02-211 55 00
info@vvsj.be
www.vvsj.be

Steunpunt Jeugd

Arenbergstraat 1D
1000 Brussel
02-551 13 50
info@steunpuntjeugd.be
www.steunpuntjeugd.be

SAMV (Steunpunt Allochtone Meis- jes en Vrouwen)

Koningsstraat 136
1000 Brussel
Tel: 02-209 34 69
info@samv
www.samv.be

*informatie over meisjeswerkingen en ver-
slagboekje 'meisjesdialogen'*

Jint vzw

Grétrystraat 26
1000 BRUSSEL
Tel. 02-209 07 20
fax. 02-209 07 49
jint@jint.be
www.jint.be

Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg vzw (OSBJ)

Cellebroersstraat 16
1000 Brussel
tel.: 02-513 15 10
fax: 02-513 98 28
info@osbj.be of helpdesk@osbj.be
www.osbj.be

Vlaamse Jeugdraad vzw

Arenbergstraat 1D
1000 Brussel
Tel. 02-551 13 80
info@vlaamsejeugdraad.be
www.vlaamsejeugdraad.be

Vlaams Steunpunt Toegankelijkheid Gelijke Kansen in Vlaanderen

Boudewijnlaan 30

1000 Brussel

Tel. 02-553 57 30

heidi.vanderpoorten@coo.vlaanderen.be

met in elke provincie een provinciaal
steunpunt Toegankelijkheid (zie provin-
cies)

Achilles vzw

Dorpsstraat 9

3660 Opglabbeek (vanaf 1/1/2007)

Tot dan kan je nog contact opnemen met:

Jan Knoops, Akkerstraat 148,

3680 Maaseik,

tel. & fax 089-86 64 18

gsm 0478-47 14 68

info@achilles-vzw.be

www.achilles-vzw.be

Vlaams Minderhedencentrum vzw Aromagebouw

Vooruitgangstraat 323/1

1030 Brussel

Tel. 02-205 00 50

Fax. 02-205 00 60

info@vmc.be

www.vmc.be

Holebifederatie

Casa Rosa,

Kammerstraat 22

9000 Gent

Tel. 09-223 69 29

Fax.09-223 58 21

www.holebifederatie.be

holebifoon (anonieme telefoonlijn):

09 238 26 26 .

vragen@holebifoon.be

www.holebifoon.be

Beweging van mensen met laag inkomen en kinderen vzw (BMLIK)

Partners tegen de Miserie vzw

**Onderzoeks- en documentatiecen-
trum van BMLIK**

Huis van de Mensenrechten

Nieuwebosstraat 3

9000 Gent

Tel. 09-224 12 15

Fax. 09-233 10 63

odc@armenaanhetwoord.be

info@armenaanhetwoord.be

www.armenaanhetwoord.be

2. LANDELIJK JEUGDWERK MET EEN STRUCTURELE WERKING VOOR BIJZONDERE DOELGROEPEN

Jong-KVG

Van Vaerenberghstraat 6
2600 Antwerpen
Tel.03-609 54 40
Jongeren@kvg.be
www.jong-kvg.be

KEI-JONG

Drakenhoflaan 33
2100 Deurne
Tel.03-366 41 11
Kei.jong@dekei.be
www.dekei.be

ABVV-JONGEREN

Watteestraat 10
1000 Brussel
Tel.02-513 07 74
info@abvvjongeren.be
www.abvvjongeren.be

ARKTOS

Valkerijgang 26
3000 Leuven
Tel.016-29 57 74
info@arktos.be
www.arktos.be

GROEP INTRO

Paleizenstraat 90
1030 Brussel
Tel.02-242 85 43
Groepintro@skynet.be
www.groepintro.be

HABBEKRATS vzw

Edward Anseeleplein 3
9000 Gent
Tel.09-233 52 22
gent@habbekrats.be
www.habbekrats.be

KAJ

Paleizenstraat 90
1030 Brussel
Tel.02-216 64 32
info@kaj.be
www.kaj.be

LEJO

Antwerpsesteenweg 701- 703
9040 Sint- Amandsberg
Tel. 09-223 21 54
info@lejo.be
www.lejo.be

UIT DE MARGE

Hof Ter Lo 6B
2140 Borgerhout
Tel. 03-235 18 81
info@uitdemarge.be
www.uitdemarge.be

WEL JONG NIET HETERO

Kammerstraat 22
9000 Gent
Tel. 09-223 69 29
info@weljongniethetero.be
www.weljongniethetero.be

3. LANDELIJK JEUGDWERK MET PROJECTEN DIE DIVERSITEIT BEVORDEREN

ARTFORUM vzw

Stapelhuisstraat 13 D
3000 Leuven
Tel. 016-23 17 59
info@artforumvzw.be
www.artforumvzw.be

BOUWORDE

Tiensesteenweg 157
3010 Kessel- Lo
Tel. 016-25 91 44
Vzw.bouworde@pandora.be
www.bouworde.be

CENTRUM INFORMATIEVE SPELEN

Naamsesteenweg 130
3001 Leuven
Tel. 016-22 25 17
cis@spelinfo.be
www.spelinfo.be

CHIROJEUGD VLAANDEREN

Kipdorp 30
2000 Antwerpen
Tel. 03-231 07 95
info@chiro.be
www.chiro.be

CREFI

Troonstraat 125
1050 Brussel
Tel.02-507 88 33
crefi@gezinsbond.be
www.crefi.be

FACTOR 10

Sint- Jansstraat 32
1000 Brussel
Tel.02-515 04 17
Factor10@socmut.be
www.F10.be

FEDERATIE VOOR OPEN SCOUTISME

Kortrijksesteenweg 639
9000 Gent
09-245 45 86
info@fos.be
www.fos.be

GLOBELINK

Sergeant De Bruynestraat 78-82
1070 Anderlecht
tel.: 02-527 91 94
info@globelink.be
www.globelink.be

GRAFFITI

Papegaaistraat 9
9000 Gent
Tel. 09-233 79 86
info@grafitti-jeugdendienst.be
www.grafitti-jeugdendienst.be

HUMANISTISCHE JONGEREN vzw

Zelfbestuurstraat 12-14 Bus 3
1070 Brussel
Tel. 02-521 79 20
info@hujo.be
www.hujo.be

INTERDIOCESANE JEUGDDIENST VZW

Nederpolder 24
9000 Gent
Tel. 09-235 78 54
secretariaat@ijd.be
www.ijd.be

JEUGD EN STAD vzw (JES)

Werkhuizenstraat 3-5
1080 Brussel
Tel. 02-411 68 83
brussel@jes.be
www.jes.be

JEUGD EN GEZONDHEID

Haachtsetseenweg 579
1031 Brussel
Tel. 02-246 49 73
jeugdengEZONDHEID@cm.be
www.jg.cm.be

JEUGD EN VREDE

Kon. Astridlaan 160
2800 Mechelen
Tel. 015-43 56 96
info@jeugdenvrede.be

JEUGDDIENST DON BOSCO

Don Boscolaan 15
3050 Oud- Heverlee
Tel. 016-47 91 15
info@donbosco.be
www.jeugddienstdonbosco.be

JEUGD RODE KRUIS

Motstraat 40
2800 Mechelen
Tel. 015-44 35 70
jeugdrodekruis@rodekruis.be
www.jeugdrodekruis.be

JEUGDTIP

Dokter André Sierensstraat 5
9300 Aalst
Tel. 053-76 99 88
Info@jeugdTip.be
www.jeugdTip.be

KLJ-CENTRALE

Waversebaan 99
3050 Oud- Heverlee
Tel. 016-47 99 99
info@klj.be
www.klj.be

KSJ-KSA-VKSJ

Vooruitgansstraat 225
1030 Brussel
Tel. 02-201 15 10
info@ksj.org
www.ksj.org

MAATSCHAPPELIJKE JONGEREN- ACTIE vzw (MJA)

Sint- Jansstraat 32- 38
1000 Brussel
Tel. 02-515 02 52
info@mja.be
www.mja.be

PEDAGOGISCH INSTITUUT J.L. VIVES

Corduaniersstraat 13
8000 Brugge
Tel. 050-34 06 70
vives@vives-vzw.org
www.vives-vzw.org

SCOUTS EN GIDSEN VLAANDEREN

Lange Kievitstraat 74
2018 Antwerpen
Tel. 03-231 16 20
info@scoutsengidsenvlaanderen.be
www.scoutsengidsenvlaanderen.be

SPORTA VAKANTIE

Geneinde 2
2260 Tongerlo
Tel. 014-53 95 81
vakantie@sporta.be
www.sporta.be

VDS

Nieuwelaan 63
1860 Meise
Tel. 02-269 71 80
vds@staf.speelplein.net
www.speelplein.net

VLAAMSE FEDERATIE VAN JEUGD- HUIZEN

Ommeganckstraat 85
2018 Antwerpen
Tel. 03-226 40 83
info@vfj.be
www.vfj.be

CONTACTPUNTEN LOKALE EN REGIONALE INITIATIEVEN

1. KINDEREN EN JONGEREN MET EEN HANDICAP

De Kreek vzw

Drie eikenstraat 151
2650 Edegem
Tel. 0486-70 83 37
info@dekreekvzw.be
www.dekreekvzw.be

Troeffel vzw (Ludentia)

Hof Van Delftlaan 46 b
2180 Ekeren
Tel. 03-653 59 97
troeffel@skynet.be
www.ludentia.be

Steunpunt Vrijetijd Gehandicapten Kempem (SVGK)

Korte Begijnenstraat 18
2300 Turnhout
Tel. 014-40 33 61
svgk@acw.be
www.svgk.be

VFGJong

» Belgiëlei 22 – 24
2018 Antwerpen
Tel. 015-28 03 49

» Baudelostraat 23
9000 Gent
Tel. 09-223 56 15
Fax 09-225 47 84
VFG.304@socmut.be
www.vfg.be

» Guffenslaan 108
3500 Hasselt
Tel. 011-30 10 91
Fax 011-24 17 24
vfg@limburg.devoorzorg.be

Voluntas vzw

Terlindenhofstraat 150
2170 Merksem (Antwerpen)
Tel: 03-647 02 88
antwerpen@achilles-vzw.be
www.voluntas.be

De regenBoog

Weg naar As 60a
3600 Genk
Tel. 089-35 85 65
jeugdwerk@deregenboog.be
www.deregenboog.be

Oranje vzw

» Kartuizerstraat 51
8000 Brugge
Tel. 050-34 13 41
Fax 050-34 36 68
info@oranje.be
» Zuidmoerstraat 129
9900 Eeklo
Tel. 09-327 05 75
Fax 09-327 09 78
meetpunt@de-passage.be
of viavia@oranje.be
www.oranje.be/passage

Jongeren Op Maat (JOM)

Brugsesteenweg 97A
9000 Gent
Tel.09-216 26 65
Fax 09-236 69 87
jom@vzwkompas.be

Appelsien

Apostelstraat 13b
9100 Sint-Niklaas
Tel. 0495-28 84 98
Fax 03-766 52 53
info@appelsien.be
www.appelsien.be

Sjalom Jeugddienst vzw

Wespstraat 1
9000 Gent
Tel. 09-228 92 09
Fax 09-228 92 09
info@jeugddienstsjalom.be
www.jeugddienstsjalom.be

Bloemenstad vzw

Kloosterstraat 77
9910 Knesselare
Tel. 09-375 14 15
Fax 09-375 18 91
veron.raes@fracaritta.org
www.bloemenstad.be

Vrijetijdsondersteuningscentrum

Opstap (VOC)

Bruggestraat 19
8700 Tielt
Tel. 051-20 65 59
Fax 051-20 97 35
Vrijetijdswinkel.opstap@skynet.be

Werkgroep Vorming en Actie

Rijselsestraat 98
8900 Ieper
Tel. 057-21 55 35
Fax 057-22 80 74
wva@pandora.be

't Zonnetje

Nieuwpoortsesteenweg 126
8400 Oostende
Tel. 059-70 67 17
www.zonnetje.be

Basiel

Hendrik Baelskaai 38
8400 Oostende
Tel. 059-33 07 38
www.basiel.telenet.be

(W)onderweg vzw (gaan samen met ouders en jongeren (vanaf 16 j.) met autisme op zoek naar het beste middel om met hen op een nuttige en aangepaste wijze tot zelfontplooiing te komen)
Kruishofstraat 301/A
2600 Wilrijk
Tel. 03-239 09 05

't Kruispunt – De Kapruin vzw

Naaldstraat 23
1070 Anderlecht (Brussel)
Tel. 02-521 15 36
Fax 02-523 97 04
vrijetijdsaanbod@kruispunt-kapruin.be
www.kruispunt-kapruin.be

Het Balanske vzw

Halensebaan 2
3390 Tielt-Winge
Tel. 016-63 90 21
Fax 016-26 24 86
info@balanske.be
www.balanske.be

Mediaclub De Stroom

Oudenaardsesteenweg 234
8500 Kortrijk
Tel. 056-35 30 17
Fax 056-35 54 40
info@destroom.be
www.destroom.net

2. HOLEBI-ORGANISATIES

Inderdaad

Postbus 31
3500 Hasselt
info@inderdaad.be

DerUIT !

Postbus 103
9100 Sint-Niklaas
info@deruit.be
<http://home.scarlet.be/~heidi77/>

Liever Spruitjes

Postbus 130
9200 Dendermonde
liever.spruitjes@advalvas.be
www.lieverspruitjes

Verkeerd Geparkeerd

Postbus 535
9000 Gent
info@verkeerdgeparkeerd.be
www.verkeerdgeparkeerd.be

3. ANDERE DOELGROEPEN

House of Colours (een interculturele jongerenvereniging met jongeren die actief kiezen voor een multiculturele samenleving. Sociale kunst wordt gebruikt als middel om de jongeren dichter bij elkaar te brengen)

vzw Arnica
Sint-Janstraat 21
2323 Wortel
Tel. 03-297 67 84
Fax 03-314 78 02
vzw.arnica@belgacom.net
www.arnica.be

,Kif Kif vzw (interculturele webradio voor en door allochtone jongeren op. Geïnteresseerde jongeren kunnen een cursus digitale radio volgen en worden later op pad gestuurd om zelf reportages te maken)

Bondgenotenstraat 52
1190 Brussel - Vorst
Tel. 0498-11 67 70
info@kifkif.be
www.kifkif.be

Platform Allochtone Jeugdwerkin- gen vzw (PAJ)

Oudstrijdersstraat 9
2140 Antwerpen
Tel. 03-204 10 10
Fax 03-239 98 32
info@paj
www.paj.be

Jongeren Animatie Producties vzw (JAP)

Molenstraat 31
2300 Turnhout
Jap.vzw@belgacom.net
www.japadventure.be

Pirlewiet vzw

- » De Merodelei 219
2300 Turnhout
Tel. 014-41 06 80
- » Sint-Salvatorstraat 30
9000 Gent
Tel. 09-269 23 48
info@pirlewiet.be
www.pirlewiet.be

CMGJ (Centrum voor maatschappelijke gelijkheid en jeugdwelzijn)

Boslaan 27
3600 Genk
Tel. 089-84 50 04
info@cmgj.be
www.cmgj.be

LiSS (Limburgs Steunpunt Straathoekwerk)

Europalaan 62
3600 Genk
Tel. 089-35 20 25
liss@straathoekwerk.be
www.hangsite.be

Cojema

Sint-Jacobsnieuwstraat 50
9000 Gent
Tel. 09-233 00 56
Fax 09-265 84 79
cojema.vzw@jeugdwerknet.be

JONG (vzw Kompas)

Sleepstraat 118
9000 Gent
Tel. 09-268 29 50
Fax 09-223 97 09
info@vzwjong.be

De Werf vzw

Destelbergenstraat 61
9040 Gent (S.A.)
Tel. 09-228 46 10
Fax 09-228 00 31
vorming.dewerf@pandora.be
www.users.pandora.be/dewerf

Onthaalbureau Kom-pas, centrum voor anderstalige nieuwkomers

Kongostraat 42
9000 Gent
Tel. 09-265 78 40
Fax 09-265 78 49
info@kompasgent.be

INTERESSANTE PUBLICATIES

Jeugddienst Provincie Antwerpen, *'Kinderen en jongeren met een handicap in het jeugdwerk'*, infogids met 7 katernen, 2005

Jeugddienst Provincie Antwerpen, *'Inclusief jeugdwerk'* thematische nieuwsbrief september 2004, een theoretisch kader, tips, actieplannen en goede voorbeelden

Provinciale Jeugddienst Limburg i.s.m. provinciaal integratiecentrum Limburg en Jemp vzw, *'Meer volk in de jeugdraad'*, werkgroep brochures 'Jeugdraad, laat je bijten!', 2003

Centrum voor Maatschappelijke Gelijkheid en Jeugd welzijn vzw (CMGJ), *'Een plek voor kinderen. Een plaats voor jongeren'*, Draaiboek Toegankelijkheid, werkgroep Draaiboek, 2002

Katholieke Jeugdraad en vierdewereldorganisaties i.s.m. Welzijnszorg, *'Uitgesloten wegens... Partnerschap tussen jeugdorganisaties en de armen: ervaringen en ideeën.'*, werkgroep Uitsluiting KJR vzw, 1995

Bijzondere jeugdbijstand West-Vlaanderen, *'Opzij, opzij, maak plaats...'*, werkboek voor jeugdverenigingen, 2006

Steuperaert, K., De Visscher K., *'t Zijn geen engeltjes. Methodieken over begeleidingshouding en omgaan met moeilijke situaties.'*, Vlaamse Dienst Speelpleinwerk, 2006

Salto Youth Inclusion Resource Centre, 'Social Inclusion kit. Praktische reeks *'Inclusion for all!'* boekjes:

- » *'Use your hands to move ahead'*
- » *'Over the rainbow. International LesBiGay projects'*
- » *'No barriers, no borders. Mixed-ability projects'*
- » *'ID-booklet. IDEas for Inclusion and Diversity'*
- » *'Get involved. Benefits of EVS short term'*

Wel jong niet hetero vzw (WJNH), *'Jongen Jongen'* en *'Meisje Meisje'* zakboekjes. Ideeën, ervaringen en info op zakformaat, 2005

Castermans, E., *'Recht op participatie voor kansarme jongeren en kinderen'*, werknota, Vlaamse overheid. Afdeling Algemeen Welzijnsbeleid, 2002

Smits, W., *'Maatschappelijke participatie van jongeren. Bewegingen in de sociale, vrijetijdsculturele ruimte'*, eindverslag onderzoek, VUB,Vakgroep Sociologie, Onderzoeksgroep TOR, 2004

Pelleriaux, K., *'Beter samen? Denk- en doepistes voor een toegankelijk jeugdwerk in Vlaanderen, Brussel en Wallonië'*, Stichting P&V, Acco, 2005

Vlaams Centrum Integratie Migranten vzw (VCIM), *'Dossier Jeugdwerk en migranten'*, Ba-reel, september 1996, jg.16, nummer 61

Brumagne, A., Dewulf, J., Rasking, J., Vandaele, J., Van de Looverbosch, M., *'De armoede uitgedaagd. Interviews over armoede en uitsluiting'*, Koning Boudewijnstichting, Acco, 2002

Bouverne-De Bie, M., Claeys, A., De Cock, A., Vanhee, J., *'Armoede en participatie'*, faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen, Vakgroep Sociale Agogiek, Academia Press, 2003

Katholieke Jeugdraad, Chirojeugd Vlaanderen, *'Soort zoekt andere soort. Over omgaan met culturele verschillen en komen tot samenwerking'*, Katholieke jeugdraad, 1992

Verhellen, E., *'Achmed en Ibad jong(l)eren in het jeugdwerk. Een kwalitatief onderzoek naar methodieken om allochtone jongeren te bereiken in het jeugdwerk'*, Universiteit Gent i.o.v. provinciale jeugddienst Oost-Vlaanderen, 1999-2000

Bracke, G., *'Kinderen en jongeren met een handicap en hun vrijetijdsbesteding'*, Provinciebestuur Oost-Vlaanderen, 2006

Borghs, P., Hintjens, A., *'Holebi-beleid en de gemeente'*, pocket lokale besturen, uitgeverij Politeia vzw

Wildiers, K., Lobijn, A., *'Lokaal gelijkemansbeleid – een uitdaging voor gemeente en OCMW'*, pocket lokale besturen, uitgeverij Politeia vzw

Vlaams Minderheden centrum vzw, *'Lokaal minderhedenbeleid. Allochtonen, vluchtelingen, woonwagenbewoners en mensen zonder papieren'*, pocket lokale besturen, uitgeverij Politeia vzw

Declerck, G., e.a., *'Lokaal toegankelijkheidsbeleid'*, pocket lokale besturen, uitgeverij Politeia vzw

Van Den Hove, M., *'Ieder1'-boekjes en Educatief pakket'*, Jeugdtp vzw, 2006

'Vlaams Actieplan Interculturaliseren van en voor Cultuur, Jeugdwerk en Sport', Vlaamse overheid, departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, 2006

Matthys, G., Reynvoet, L., *'Jeugdbrochure Vluchtelingenkinderen en Jeugdwerk'*, Oost-Vlaams Diversiteitscentrum vzw (ODiCe), 2006

Chirojeugd Vlaanderen vzw, *'Anders gewoon, gewoon anders'*, Werkgroep Integratie van mensen met een handicap in de chiro

Thys, R., De Raedemaeker, W., Vranken, J., *'Bruggen over woelig water. Is het mogelijk om uit de generatie-armoede te geraken'*, Acco, 2004

Van de Velde, M., Vranken, J., *'Bruggen over woelig water'*, brochure met aanbevelingen uit drie expertenseminaries Onderzoeksgroep Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad (OASeS), Universiteit Antwerpen, februari 2005

Coussée, F., *'De theebuiltjespedagogiek van het jeugdwerk. Een kroniek van 100 jaar ontogankelijk jeugdwerk'*, doctoraatsthesis, Universiteit Gent, 2006

Lievens, P., *'Drempels naar participatie in lokale verenigingen, een onderzoek naar drempels die kansarmen ervaren bij deelname aan het reguliere verenigingsleven'*, Geel, 2005

COLOFON

INHOUD:

Werkgroep 'diversiteit' van de reflectiegroep gemeentelijk en provinciaal jeugdbeleid

Met bijzondere dank aan:

Mieke Nolf, Uit de Marge

Ben Verstreyden, Vereniging Vlaamse Jeugddiensten en -consulenten vzw

Jan Cools, provincie Oost-Vlaanderen

REDACTIE:

Lieve Caluwaerts, afdeling Jeugd

Lieve Van Cutsem, afdeling Jeugd

Stephanie Vermeiren, afdeling Jeugd

VORMGEVING:

Hanna Maes - www.hannamaes.com

TEKENINGEN:

Marjolein Pottie

VERHAAL:

Ben Schokkaert

DRUK

Druk in de Weer cvba

Forelstraat 35B

9000 Gent

info@drukindeweer.be

www.drukindeweer.be

D/2006/3241/235

De brochure 'Diversiteit in het gemeentelijk jeugdbeleid' is een uitgave van de afdeling Jeugd.

Vlaamse Overheid • Agentschap Sociaal-Cultureel

Werk voor Jeugd en Volwassenen • Jeugd

Arenbergstraat 9, 1000 Brussel

Tel. 02 553 41 30 – fax 02 553 41 17

www.jeugdbeleid.be

Vlaamse overheid

